

POLITIKA
HANŽKOV
LABODJI SPEV

POLITIKA
LDS ZAPUŠČAJO
NJENI VIDNI ČLANI

DEMOKRACIJA

Skupina državnih tožilcev za pregon organiziranega kriminala naj bi se lotila ene od domnevno največjih gospodarskih prevar v zgodovini Slovenije. Glavna preiskovanca naj bi bila Bojan Petan in Branko Pavlin.

POD DROBNOGLEDOM ORGANOV PREGONA

ISSN 1408-0494

9 771408 049069

INTERVJU

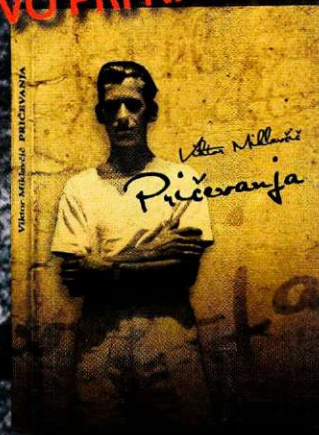
Marjan Hribar in Dimitrij Piciga

Rezultati na področju turizma so vzpodbudni

Nova obzorja o to, komevkega 11. ljubljana

NOVO PRI NAŠI ZALOŽBI

Obseg: 320 strani. Format: 17x24,5 cm. Trda vezava.

www.demokracija.si/knjigarna

Viktor Miklavčič PRIČEVANJA

Avtor se spominja mladosti za časa fašističnega terorja na Primorskem, bojov v 2. svetovni vojni v italijanski in jugoslovanski kraljevi vojski ter sanj, ugaslih v udbovsem zaporu, o pravičnejši družbeni ureditvi v Titovi Jugoslaviji.

Cena knjige je 4.900,00 SIT / 20,44 EUR. Naročila sprejemamo po e-pošti knjigarna@demokracija.si ali po telefonu **01 230 06 66**.

Plačnina po veljavnem ceniku Pošte Slovenije plača naslovnik ob prevzemu. Vse cene vsebujejo 8,5% DDV. Informativne cene v evrih so preračunane iz tolaških cen po centralnem paritetnem tečaju 1 EUR je 239,64 SIT.

knjigarna
DEMOKRACIJA

Liberalnost po udbovsko

Metod Berlec

Kongres Liberalne demokracije Slovenije je za nami. Po pričakovanju se je Jelko Kacin obdržal na predsedniškem mestu. Glasovanje o njegovi zaupnici in razprave na kongresu so pokazali, da je stranka še vedno močno razdeljena. Njeno razkrajanje se nadaljuje. V kongresnem zakulisju so člani LDS govorili drug čez drugega, nekdanji predsednik LDS Anton Rop, ki je bil ob Kacinu vidno slabe volje, pa je delegate, ki so večinoma podprli dosedanjega predsednika, med enim od sprehodov iz dvorane in nazaj jezno polglasno označil za lutke. Za Kacina sta glasovali dve tretjini delegatov, tretjina je bila proti njemu. Predsednikovi kritiki na kongresu niso prišli do izraza. Njegov največji nasprotnik Slavko Gaber sploh ni prišel na kongres, ampak je kasneje sporočil, da izstopa iz stranke. Zato je štafetno palico prevzel poslanec Milan M. Cvikl in v glavni Smeltovi dvorani prebral pismo, ki so ga pred tem podpisali nekateri člani stranke. Kacina in Ropa je pozval, naj v dobro stranke pomagata poiskati novega predsednika stranke, ki bi LDS dal nov zagon. Njegovo prizadevanje je naletelo na gluha ušesa in nekaj žvižgov v dvorani. Pokazalo se je, da obstaja veliko nasprotje med večjim delom poslanske skupine in predstavniki lokalnih odborov stranke. Med tistimi torej, ki so v prejšnjih letih predstavljali stranko, in tistimi, ki so bili vsa leta v ozadju ter lepili plakete, kot bi rekel Gregor Golobič. Nekateri izmed slednjih so odkrito pozivali, naj se Kacinovi nasprotniki poberejo iz stranke, precej krepkih pa je bilo slišati tudi na račun tistih, ki so stranko že pred tem zapustili. Novi podpredsednik LDS Dušan Keber je sicer nekaj govoril o novem programu stranke, svoboščinah in podobno, kar pa je izzvenelo precej smešno ob pogledu na »velikega zagovornika svoboščin« Darka Štrajna (predsednika Liberalne akademije), ki je pridno sedel za 90-letnim Nikom Kavčičem, nekdanjim vplivnim udbovcem in organizatorjem »vzporedne ekonomije«, ki si je ves čas nekaj zapisoval, na štiri oči pa z dvema sebi neljubima novinarjema verbalno obračunal. Kot je znano, je Kavčič sedaj Jelku Kaci-

nu nekakšen mentor. Za prave liberalce res prava ironija. Zdi se, da v stranki krepijo vpliv predvsem ljudje, ki so bolj socialisti kot liberalci.

V LDS se torej dogaja, kar se je moralo prej ali slej zgoditi. V času osamosvajanja Slovenije je bila stranka pod vodstvom Jožefa Školča sovražna do vseh realnih ukrepov osamosvojitve. Prihod Janeza Drnovška na mesto njenega predsednika leta 1992 je delno opral to podobo v javnosti, drugi del »pranja« so prispevali Bavčarjevi Demokrati na združitvenem kongresu na Bledu 1994. Temeljni motiv združevanja je bila oblast. Ko so to deset let pozneje izgubili, je stranka začela pokati po šivih. Danes govorijo o vrednotah, kar je njihov resni problem. Edine vrednote, ki jih imajo, so namreč problematične. So protislovenske, protiosamosvojitvene, prokomunistične in anarholiberalne. Po vrednotah se vračajo v čase Jožefa Školča in Metke Mencin Čeplak. Novi ideolog stranke Dušan Keber skupaj z Nikom Kavčičem k vsemu temu dodaja še Dražgoše in socialno demagogijo, Darko Štrajn in Liberalna akademija pa izbrisa- ne, Hanžka in Rome. Propad stranke je neizogiben, saj delajo proti interesom slovenskega naroda.

Mnogi so zato prepričani, da bo na pogorišču LDS zagotovo začela nastajati nova stranka z Milanom Kučanom v ozadju. Formalno se bo pojavila nekje do konca leta ali celo kasneje. Kdo naj bi jo vodil, ni povsem jasno. Poleg Jankovića krožijo še nekatera imena. Ni izključeno, da bo to Borut Pahor. Od tod pozivi tistim, ki zapuščajo LDS. V ozadju o tem potekajo intenzivni pogovori. Nasprotja med Milanom Kučanom in Borutom Pahorjem še zdaleč niso tako velika, kot se prikazujejo navzven. Pahorjeva kandidatura za predsednika države zato ni tako zelo samoumevna. Nekateri špekulirajo celo z oceno, da bi bil spopad med Lojzetom Peterletom in Janezom Drnovškom (ki spet razmišlja o kandidaturi) na predsedniških volitvah, še posebej če ga dobi Peterle, v pomoč levi opciji na državnozborskih volitvah, kjer bi strašili s tezo, da ima desnica sedaj res že vse v svojih rokah. ■

Mnogi so prepričani, da bo na eldeesovskem pogorišču začela nastajati nova stranka z Milanom Kučanom v ozadju. Formalno se bo pojavila nekje do konca leta ali celo kasneje.

UVODNE STRANI

- 9 Hrvaške mejne zdrahe
- 10 **Pogledi:** „Varuh“
- 11 Pojav Ana Jud

POLITIKA

- 12 Kacinova grenka zmaga
- 14 Hanžkov labodji spev
- 16 Vroči oklepniki

SLOVENIJA

- 18 Pod drobnogledom
- 22 Katastrofične analize BS
- 24 Afera Zbiljski gaj
- 26 Jelenič se je spet izvil
- 28 Učenje za življenje
- 29 Vrnitev h koreninam

TUJINA

- 30 Neskončna bitka za Kosovo
- 32 **Globus:** Hillary za predsednico
- 33 **Tuji tisk:** Altruizem

INTERVJU

- 34 Dimitrij Piciga in Marjan Hribar

NEKOČ IN DANES

- 39 Kdo je bila »Črna vdova«?
- 42 **Naši kraji:** Kranjska Gora
- 45 Pokrajine družine Šantel

KULTURA

- 46 Pijino Drevo spoznanja
- 47 Priznanja JSKD

OGLEDALO

- 48 **Film:** Kraljica Elizabeta II.
- 50 **Avtomobilizem:** Mercedes-benz
- 52 **Zdravje:** Rak na materničnem vratu
- 54 **Šport:** Razbita skakalna vojska
- 56 **Črna kronika:** Bodo požigalce ujeli?
- 58 **Rumeno:** Poskočni Hugh Hefner
- 60 **TV Kuloar:** Kdo bo popustil?
- 62 **Kronika časa:** Admiral sredi lakote
- 66 Uspešen menedžer

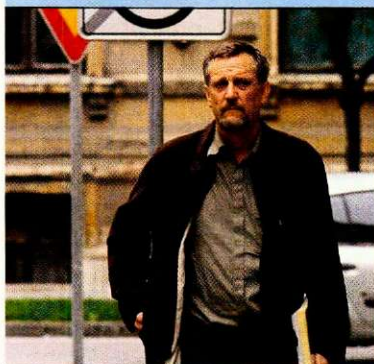
34 Intervju: D. Piciga in M. Hribar

Želimo, da Evropa Slovenijo spozna kot zrelo in zaupanja vredno članico unije. Ob tem bomo predstavili sedem ključnih produktov slovenskega turizma: od aktivnih počitnic preko oddiha v mestih, kulinarike, poslovnega turizma do turizma na podeželju in ekoturizma.

12 Kacinova grenka zmaga

Volilni kongres LDS je kot prvaka stranke utrdil Jelka Kacina, hkrati pa je povzročil nove izstopne iz stranke. Predvsem od števila poslancev, ki so ali bodo izstopili iz stranke, je odvisno, kako bo stranka krmarila naprej.

14 Hanžkov labodji spev

Zadnja domnevna afera v zvezi s policijskim nadzorovanjem romske družine Strojčan, ki se je razblinila kot milni mehurček, kaže, kako je dosednji varuh človekovih pravic zlorabljal svoj položaj v politične namene.

18 Pod drobnogledom

Skupina državnih tožilcev za pregon organiziranega kriminala naj bi se v prihodnjih tednih lotila ene od domnevno največjih gospodarskih prevar v zgodovini Slovenije. Glavna preiskovanca naj bi bila Bojan Petan in Branko Pavlin.

DEMOKRACIJA, p.p. 4315,
Komenskega 11, 1000 Ljubljana, SI
Tel.: 01/ 2300 660 (uredništvo), urednik@demokracija.si;
01/ 230 06 66 (tajništvo), tajnistvo@demokracija.si
Faks: 01/ 230 06 61

Glavni in odgovorni urednik: Metod Berlec

Tehnični urednik: Bojan Jovan

Novinarji: Peter Avsenik, Gašper Blažič, Lucija Horvat, Petra Janša, Lovro Kastelic, Barbara Prevorčič, Aleš Kocjan, Vida Kocjan, Monika Maljevič, Ana Müllner, Bogdan Sajovic, Denis Vengust, Mitja Volčanšek

Kolumnisti: Esad Babačić, dr. Metod Benedik, dr. Andrej Capuder, mag. Klemen Jaklič, dr. Janez Jerovšek, dr. Janko Kos, dr. Matej Makarovič, dr. Hubert Požarnik, dr. Andrej Rahten, dr. Ljubo Sirc, dr. Peter Starič

Stalni zunanji sodelavci: Vera Ban, Peter Colnar, Pavel Ferluga, Igor Gošče, Miran Mihelič, Marija Vodišek

Lektoriranje: Joža Gruden

Prelom: Tone Tehovnik

Realizacija: Nova orbita d.o.o.

Fotografija: Gregor Pohleven (urednik), Bor Slana, agencije, arhiv Demokracije

Tisk: Ma-tisk d.o.o., Maribor

Datum natisa: dan pred izidom

Izhaja: vsak četrtek;

Cena: 550 SIT / 2,29 EUR

Izdaja: Nova obzorja d.o.o.

Direktor: Andrej Lasbaher

Naklada: 11.000 izvodov

TRR: 24200-9004125033, Raiffeisen Krekova banka d. d., Maribor
Poština plačana pri pošti 1102. Nenaročenih člankov in fotografij ne plačujemo in ne vračamo.

Na podlagi zakona o davku na dodano vrednost (Ur. l. RS, št. 89/98) sodi tednik Demokracija med proizvode, za katere se obračunava davek na dodano vrednost po stopnji 8,5 %.

Naročniški odderek: narocnine@demokracija.si; Naročniki prejmejo položnico s prvo revijo v mesecu. Odjave sprejemamo pisno do 15. v mesecu z veljavnostjo prvega v naslednjem mesecu. Letna naročnina za države članice Evropske zveze znaša 260 evrov, za druge pa 288 USD.

Informativne cene v evrih so preračunane iz tolaških cen po centralnem paritetnem tečaju 1 EUR = 239,64 SIT.

Fotografija na naslovnici: FOTO SPRING, fotomontaža

Položaj slovenščine ni samoumeven

Mitja Volčanšek, foto: Bor Slana

Z direktorjem Slovenskega šolskega muzeja Stanetom Okolišem smo se pogovarjali o vlogi šolstva in muzeja nekoč in danes. Naloge muzeja izvirajo iz njegove preteklosti, hkrati pa se vežejo na zahteve časa.

Preteklo je že nekaj mesecev, odkar ste prevzeli vodenje Slovenskega šolskega muzeja (SŠM). Nam lahko predstavite glavne usmeritve in cilje te ustanove?

Glavna naloga in razlog za ustanovitev SŠM je njegovo delo pri varovanju premične kulturne dediščine na področju šolstva. Vse druge naloge izhajajo iz poslanstva ustanove, da evidentira, zbira, hrani in razstavlja muzejske predmete, ki nam posredujejo vedenje o zgodovini šolstva na Slovenskem. Naloge muzeja izvirajo iz njegove preteklosti, hkrati pa se vežejo na zahteve časa. Zaveza slovenskih učiteljskih društev je predhodnika današnjega muzeja ustanovila leta 1898. Učiteljem je najprej pomagal pri strokovnem izpopolnjevanju. Njegova prva ustanovitev pa je bil le začasen poskus, saj ga učitelji niso mogli vzdrževati in se je njegovo delovanje nehalo že pred prvo svetovno vojno. Pobudo za oživitev šolskega muzeja je leta 1938 izpeljala tedanja banovinska uprava. Muzej od tedaj deluje nepretrgano. Namen njegovega delovanja pa se je nekoliko spremenil. V ospredje je stopilo zanimanje o obstoju in razširjenosti slovenskega šolstva v preteklosti. SŠM je začel načrtno zbirati vse, kar je pričalo o zgodovini slovenskega šolstva. Najprej je bilo pomembno predvsem dokumentarno gradivo, pozneje pa tudi materialna kulturna dediščina. Žal je bilo od sedemdesetih let 20. stoletja, ko je bilo opuščenih veliko starih šol, za vedno izgubljenih veliko šolskih predmetov

zgodovinske vrednosti. V sedanjem času iščemo vse bolj redke primerke te dediščine in jih poskušamo ohraniti za prihodnje rodove. V povojnem totalitarnem obdobju je bil muzej močno vključen tudi v sistem ohranjanja in negovanja revolucionarnih izročil na šolskem področju.

Bi lahko rekli, da je rdeča nit stalne razstave »Šolstvo na Slovenskem skozi stoletja« postopna uveljavitev slovenščine kot učnega jezika v šolah na Slovenskem?

Iz skrbi za kulturno dediščino s področja šolstva izhajajo raznovrstne muzejske dejavnosti. Tako si med drugim prizadevamo, da z razstavami in izdajanjem strokovne literature pokažemo zgodovinski razvoj šolstva na Slovenskem in še posebej slovenskega. Nedvomno je eno glavnih sporočil stalne razstave spoznanje o nenehnem boju in prizadevanju Slovencev za boljši položaj slovenskega jezika v šolah na Slovenskem. Uveljavitev slovenščine v šolah, ki so jo sprva upoštevali le za priučitev nemščini, je bila dolgotrajen in naporen proces. Pri obiskovalcih želimo zato zbuditi zavest, da mesto, ki si ga je slovenščina izbojevala do danes, ni nekaj samoumevnega in da moramo tudi danes paziti na svoj jezik.

Pred kratkim ste poskrbeli za dopolnitev stalne razstave z razdelkom, ki govori o šolstvu po osamosvojitvi.

Stalna razstava je nastajala postopoma in v več delih. Leta 2001 je bila dokonča-

na. Zajemala je zgodovino šolstva na Slovenskem od začetkov do leta 1991, ki je bilo omenjeno le simbolično. Zaradi tega sem si zelo prizadeval, da bi obdobje po osamosvojitvi Slovenije, ki je za slovensko zgodovino in slovensko šolo tako pomembna, na stalni razstavi, ki si jo ogledujejo zlasti številne šolske skupine, ustrezno predstavili. Treba je bilo pokazati, da se v šoli vendar ni vse končalo z »rdečim« obdobjem.

Kako gledate na debato o potrebi po domovinski vzgoji v šolah?

V preteklosti je bila vzgoja nedvomno bolj povezana s šolo. V osnovni šoli je bila pogosto na prvem mestu. Vzgojni cilji so bili v učnih načrtih jasno opredeljeni. Tudi v povojnem totalitarnem obdobju je bil zelo pomemben poudarek prav na vzgojnem področju. Vzgoja v šolah je bila ena bistvenih sestavin sistema, učitelj pa vojak revolucije. Problem vzgoje v šoli se pojavi predvsem v obdobju tranzicije. Zanimivo je, da v preteklosti za vzgojo niso imeli posebnih učnih predmetov, ampak so jo posredovali skozi vsebine izbranih navadnih učnih predmetov. Vsaka državna oblast je doslej še vedno poskušala vplivati na vzgojo svojih državljanov in normalno je, da to poskuša tudi sedanja. Če hočemo imeti nacionalno in državotvorno zavedne državljane, jim je te vsebine treba posredovati v šolah, zlasti če jih drugje ne dobijo.

Kučanove resnice

Parlamentarna preiskovalna komisija, ki se ukvarja z razmerami na državnem tožilstvu, je po preverjanju izjav nekdanjega predsednika države Milana Kučana ugotovila, da je le-ta svoje izjave spreminjal. Seveda se to ujema z njegovim načelom, da je resnic več – kadar odpove ena, vključi drugo.

ISKRICA

Vonjave

Aleksander Škorc

"Tule mi pa strašansko diši po korupciji," je menil Drago K., ko je prišel v glavni štab LDS. "Tudi klientelizma je toliko, da mi kar škriplje v nosu."

"Poklicali smo te, da razkrinkaš ministra za obrambo, ne pa da nam še dodatno rušiš neobstoječo strankarsko harmonijo," je odgovoril Tone A., nataknil na Dragov nos veliko ščipalko, ga odvrlel, in kot bi mignil, sta stala pred ministrom, ki kljub bleščeče bledemu nasmešku, skoraj brezhibni vojaški drži in komaj kaj zastajajočem govoru ni dal preveč junaškega vtisa.

"Minister, sedaj boš priznal!" je zatulil Tone in snel Dragu ščipalko. Le-ta se je ministra lotil brez milosti in na skrajno nasilen način. Ovohaval ga je celo na mestih, kjer se to običajno ne počne.

"Voham močno korupcijo," je končno ugotovil, "a ne vem, kaj natančno diši. Dvigniva ga za noge, morda se bo kaj prikazalo." Kljub temu, da je ministru v smrtnem strahu uspelo priznati doslej zamolčana rezervna kolesa in s tem dejstvo, da gre v bistvu za desetkolesnike, sta ga dvignila za noge in kupček zlatih, srebrnih in bronastih novcev je obležal pod bingljajočim ministrom. Drago jih je strokovno ovohal in nemudoma ugotovil. "Novci so izdelani na Finskem in kot taki zanesljivo povezani s Patrio. Elementi korupcije so zame torej nedvoumni. Jaz sem končal, naprej naj se zabava policija," je dodal in se umaknil v kristalno čisto atmosfero samega sebe.

Eldeesovci so predvideni padec ministra nemudoma proslavili. Opojne substance iz domače zaloge Toneta A. so tekale v potokih in kmalu je bila večina fantov tam nekje med popolno komo in onostranstvom, le šef Jelko je ostal trezen. Je že vedel zakaj. Zarotniško uživajoče je opazoval pojemajoče kolege, dokler se ni spomnil, da bo stranki brez članov težko predsedovati. Nemudoma je poklical reševalni helikopter, ki pa je iz neznanih razlogov zatajil (LDS nimajo nič s tem), in usihajoči člani stranke so dokončno usahnilli ... Hm ... To pa ne bo šlo. Brez njih bi bilo pa res prav samomorilsko dolčas ... Jelko je torej, videč, da je helikopter odpovedal, ukrepal na najboljši mogoči način. V usta pojemajočih je nakapljajal protistrup in stvar veselo teče dalje.

Minister pa je v skrajno nestabilnem fotelju dokončno sklenil, da ne bo nič več skrival. Ne žene, ne rezervnih koles, ne finskih novcev. "Bolj se skriva, prej se najde," je ugotovil in misel nemudoma za masne novce prodal lokalnemu mislecju JD. Drago je ob tem pomisljivo zastrigel z ušesi.

H-umor

»Ne moremo se znebiti vtisa, da je Dnevnik zamenjal kratiki LDS in SDS ali pa je naslov nastal iz velike želje, da bi tudi 'pri sosedu crknila kakšna krava'. Takšna želja je sicer razumljiva glede na dejstvo, da je LDS v ozadju oziroma preko povezanih članov in simpatizerjev pravzaprav dejanski lastnik Dnevnika.«

(Sandra Letica iz službe za odnose z javnostmi SDS je pojasnila, zakaj se je v Dnevniku pojavil članek o domnevno nezadovoljnih članih podravskih odborov SDS, kar naj bi nakazovalo veliko krizo v stranki.)

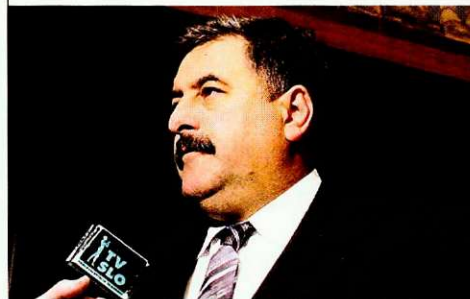

»Najmanj, kar želim, je ustvariti vtis, da želimo na račun problemov v LDS okrepiti svojo poslansko skupino.«

(Poslanec SD Miran Potrč noče biti politični mrhovinar.)

»Ko vidim tistega Potrča, mi pade mrak pred oči. Že celo življenje ga gledam.«

(Naključna anketiranka Radia Hit dobi kurjo slepoto, ko vidi Mirana Potrča.)

»Še vedno bomo imeli parlamentarno demokracijo.«

(Poslanec NSi Alojz Sok si ne dela skrbi glede morebitnega razpada LDS.)

»Veliko se je govorilo, a ne o vključevanju, kar je bila temeljna vrlina stranke. Tudi mučna tišina ob ocenah o pomanjkanju skrbi za pravice posameznika je bila zgovorna.«

(Sedaj že nekdanji član LDS Milan M. Cvikel je prepričan, da se je v LDS na nekaterih področjih delalo prav obratno, kot bi se moralo. Ponekod preveč govorjenja, drugod molk.)

»Kongres LDS je spominjal na sprta zakonca, ki si nimata več česa povedati in se niti ne kregata več.«

(Novinarka Meta Roglič se je na kongresu LDS na smrt dolgočasila.)

»Člani žirije so Mimesis že v prvem krogu vrgli iz konkurence z obrazložitvijo, da je to napisal nor človek, ker nihče normalen ne bi mogel napisati kaj takega o Črni gori, torej se o Mimesisu ni treba niti pogovarjati.«

(Črnogorski pesnik Andrej Nikolaidis je nezadovoljen, ker ga sprejemajo tako kot tiste, ki so nekoliko omejeni.)

»Še dobro, da nam je Bog dal Jožefa Školca.«

(Predsednik odbora za šolstvo pri LDS Leo Kremžar je na kongresu LDS znova našel Boga.)

»Veste, je pa nekoliko cinično, če znajo vodilni v LDS ob našem odhodu povedati, da se jih je v zadnjem času več vključilo v stranko kot izstopilo – koliko znanih politikov, pisateljev ali doktorjev znanosti je vstopilo, koliko?!«

(Nekdanji član LDS Stane Pejovnik sumi, da se v LDS včlanjujejo samo še anonimneži.)

»Takšne kampanje, volitev se ne bi več šel.«

(Predsednik države Janez Drnovšek ne bi več ponovil volilne kampanje iz leta 2002. Ga je motilo to, da mu je uspelo zmagati šele v drugem krogu?)

»Pozdravite moje prijatelje Kučana, Horvata Muca, Filipa Robarja Dorina in ... in ... Strojanove.«

(Najvidnejši predstavnik srbskih Romov dr. Rajko Đurić je prek Dnevnika poslal pozdrave v Slovenijo.)

Odpravili moralni dvom

Nekateri mediji so se pred nedavnim razpisali o domnevno nezakonitem financiranju predvolilne kampanje Slovenske demokratske stranke.

Financiranje predvolilne kampanje SDS naj bi bilo sporno zato, ker so denar za predvolilno kampanjo stranki kot donacijo nakazala nekatera podjetja, ki so v večinski državni lasti – Mobitel, Acroni, Talam, Hit in Luka Koper Pristan –, kar naj bi bilo v nasprotju zakonom o političnih strankah in zakonom o volilni kampanji. V SDS so se na očitke odzvali z izjavo za javnost, v kateri so zapisali, da se je v zvezi s tem sešel njihov izvršilni odbor in, kot so zapisali, ocenil, da financiranje predvolilne kampanje stranke s strani omenjenih podjetij ni nezakonito, saj nobeno od teh podjetij ni v večinski neposredni lasti države. SDS je podobno kot nekatere druge stranke donacije od nekaterih omenjenih podjetij prejela tudi pred prejšnjimi volitvami, vendar računsko sodišče pri opravljenem revizijskem pregledu strankine vo-

V SDS so prepričani v zakonitost svoje predvolilne kampanje.

lilne kampanje ni ugotovilo nepravilnosti. Kljub temu so se v SDS odločili, da bodo vse domnevno sporne donacije vrnil (slednje naj bi bili že storili), in sicer zato, da bi odpravili moralni dvom o financiranju svoje volilne kampanje. SDS je v sporočilu še pojasnila, da so donacije za predvolilno kampanjo tudi za lokalne volitve zbirali tako kot pred vsakimi volitvami do zdaj. Tako so vsem večjim in srednjim podjetjem poslali prošnjo za finančno pomoč, pri čemer so jih izrecno opozorili, da podjetja, ki so večinsko v državni lasti, ne smejo financirati političnih strank. »Pravne osebe so se nato same odločile, ali bodo dale prispevek ali ne ter v kakšni višini,« so zapisali v sporočilu za javnost. A. K.

Modrosti tedna

„Politična prihodnost LDS je vse prej kot rožnata. Mogoče je, da bo postopno hiral in se sčasoma znašla na političnem obrobju, hkrati pa blokirala možnost za nastanek nove bolj perspektivne politične alternative. Mnogi, ki so se zadnje čase ponujali kot njeni rešitelji, so namreč sami del problema, ne pa morebitne rešitve.“

(Sociolog dr. Matevž Tomšič)

»Kako radi bi videli tisti, ki so 'prečistili' arhive, da bi se mi v Cerkvi 'grizli' med seboj in sumničili drug drugega. V javnosti so namreč že uspeli zasejati dvom nad predstavniki Cerkve. S tem bi njihovo 'čiščenje' arhivov doseglo namen, saj smo tudi mi že slišali, kako so se praznili in 'prečiščevali' arhivi po osamosvojitvi ali tik pred njo! Bil je idealen čas, da so akterji uničili vse, kar bi jih bremenilo. Tako so sami ostali 'čisti' pred javnostjo. Pred vestjo ne!«

(Teolog mag. Božo Rustja)

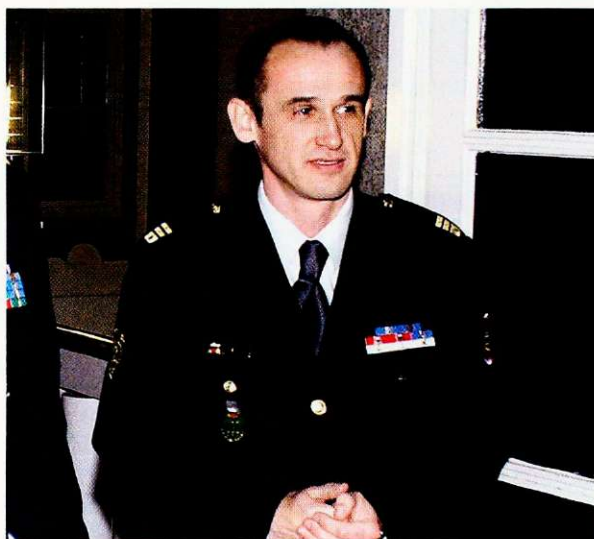
Politizacija vojske

Na obrambnem ministrstvu je po naših informacijah pred dnevi prišlo do »kriznega« sestanaka, ki meče čudno luč na zgodovinsko in politično obremenjenost na ministrstvu in v Slovenski vojski.

Podpolkovnik dr. Tomaž Kladnik, načelnik Vojaškega muzeja SV, je lani pri založbi Defensor v okviru zbirke Slovenska vojaška zgodovina, katere glavni urednik je, izdal odmevno knjižno monografijo Slovenska partizanska in domobranska vojska: od ustanovitve do konca 2. svetovne vojne. Knjiga prinaša natančen vpogled v sestavo in delovanje obeh vojsk. S prikazom nesmotnosti partizanske vojaške taktike, ki je povzročila številne »kolateralne žrtve« med prebivalstvom, pa gotovo ne morejo biti zadovoljni varuhi revolucionarnega spomina.

Z racionalnim pogledom na preteklost se očitno ne morejo sprijazniti niti na MORS. Po zanesljivih informacijah so se se-

stanka v kabinetu ministrstva, ki ga je sklical svetovalec ministra Erjavca za odnose z javnostjo Črt Kanoni, udeležili obrambni minister med letoma 1997 in 1998 Tit Turnšek in upokojeni polkovnik JLA Milan Gorjanc kot predstavnika glavnega odbora borčevske organizacije, predavatelja na FDV dr. Ljubica Jelušič in dr. Vladimir Prebilič, dr. Damijan Guštin (INZ in FDV) in dr. Boris Mlakar (INZ). Kladnika,

Podpolkovnik dr. Tomaž Kladnik poskušajo disciplinirati.

ki ni bil prej seznanjen s krogom udeležencev, so klical po podrobnih pripravah, da bi mu pripravili nekakšno lekcijo političnega in vrednostnega bontona. Dr. Jelušičeva je na skoraj triurnem sestanku problematizirala dejstvo, da knjiga spreminja partizanske vrednote v SV, Turnšek pa je izrazil zaskrbljenost nad vznemirjenjem in dvomi o pravovernosti partizanskega boja, ki ga knjiga očitno zbujata med borci NOB. Kanoni je dopolnil scenarij z besedami, da minister Erjavce podpira ta stališča.

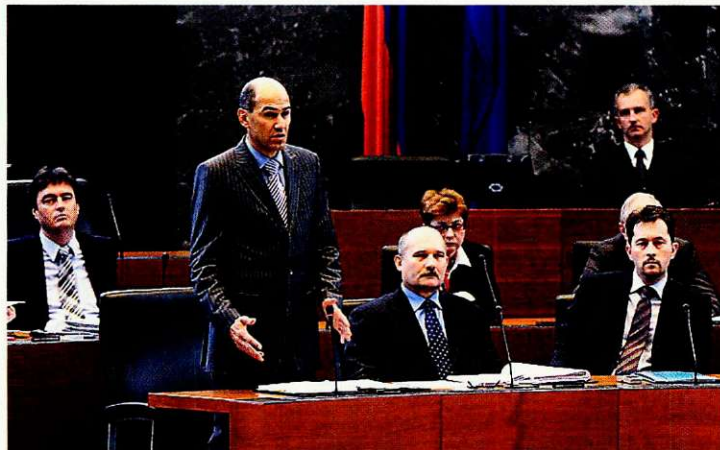
Na sestanku so sklenili, da letos jeseni pripravijo posvet na temo vojaškostrokovnih dilem oboroženih formacij na slovenskem ozemlju med 2. svetovno vojno. Posvet naj bi potekal v prostorih FDV na stroške ministrstva, v njegovem organizacijskem odboru pa naj bi bili Kanoni, Turnšek, Gorjanc, dr. Jelušičeva in dr. Kladnik.

Glede na govor, ki ga je imel Erjavce januarja letos na proslavi v Dražgošah, ostaja vtis, da za pritiski na neodvisnega raziskovalca, ki je svojo doktorsko disertacijo ubranil na civilni fakulteti, knjigo pa izdal pri civilni založbi, stoji tudi minister. Znano je tudi stališče stranke, ki ji pripada, glede ohranjanja partizanskih mitov. M. V.

Logika dobrega gospodarja

Premier Janez Janša je na redni januarski seji državnega zbora minuli ponedeljek, ki se je kot navadno začela s poslanskimi vprašanji ter pobudami za vlado, znova zavrnil kritike opozicijskih poslancev.

Janša je naprej odgovarjal Milanu M. Cviklu, ki ga je med drugim zanimalo, od kod razlika med ugotovitvijo v proračunih za leti 2007 in 2008, da lahko bogatim znižamo davke, namenimo več denarja za ceste in železnico ter za predsedovanje Evropski uniji, in napovedjo iste vlade, da bo leta 2009 treba zmanjšati obseg javne porabe, racionalizirati socialne transferje, nameniti manj sredstev za pokojnine ipd., da primanjkljaj ne bi bil večji od enega odstotka. Premier Janša je Cviklove napovedi označil za neverjeten scenarij. Pojasnil je, da je nova vlada decembra 2004 podedovala 47,4 odstotne točke javne porabe v bruto domačem proizvodu in da je cilj, »da do konca leta 2008 zmanjšamo javno porabo na 44,4 odstotne točke«.

Premier Janez Janša: »Ko napako odkrijemo, jo skušamo popraviti.«

Dodal je še, da so zdajšnji trendi temu v prid. Miran Potrč iz SD je uvodoma dejal, da v javnost vse pogosteje prihajajo podatki, ki vzbujajo dvom, ali vlada vedno v celoti upošteva zakone in skrbno gospodari z javnimi sredstvi. »Vlada se trudi ravnati zakonito in po logiki dobrega gospodarja,« je odvrnil premier Janša in hkrati priznal, da ne dela brez napak. A v nasprotju s prejšnjimi, je dejal premier, poskuša ta vlada svoje napake, ko jih odkrije, »v dobri

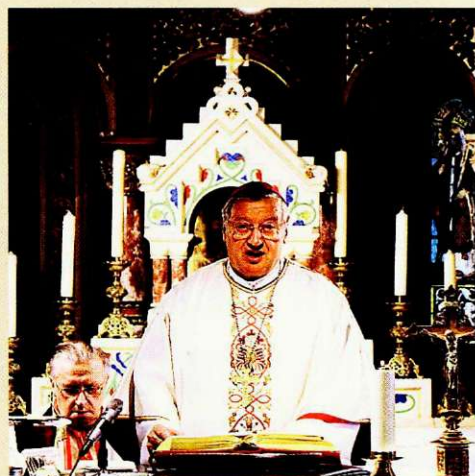
volji in po najboljših močeh odpraviti in popraviti«.

Tretjega opozicijskega poslanca Zmaga Jelinčiča pa je zanimalo, kakšna so merila za podeljevanje slovenskega državljanstva, pri čemer je omenil primer Milana Aksentijevića, častnika JLA, nimajo pa ga nekateri, ki so do njega upravičeni. Premier je v odgovoru spomnil, da je bila zakonodaja na tem področju spremenjena pred kratkim, in izrazil prepričanje, da v Sloveniji do diskriminatornih odločitev pri podeljevanju državljanstva ne prihaja.

Poslanci bodo v nadaljevanju zasedanja predvidoma ob koncu tedna odločali o kandidatu za guvernerja Banke Slovenije Mitiji Gaspariju in o kandidatu za ustavnega sodnika Francu Gradu. P. A.

Skrb za ljudi

V nadškofijski kapeli v Ljubljani je bila 24. januarja, na god sv. Frančiška Saleškega, zaveznika katoliških časnikarjev, maša, ki jo je daroval ljubljanski nadškof in metropolit msgr. Alojz Uran. Z njim so somaševali duhovniki, ki delujejo v katoliških medijih, med dr. Peter Štrumpf, ki predseduje komisiji za medije pri Slovenski škofovski konferenci, udeležili pa so se je katoliški časnikarji in predstavniki drugih katoliških medijev. V nagovoru med mašo je nadškof Uran med drugim izpostavil odgovornost novinarskega poslanstva, predvsem na področju katoliških medijev. Ti bi se morali po njegovih besedah osredinjati na oznanjevanje evangelija in krščanskega izročila. »Dolžni smo, da obsojamo zlo in greh in vse hudo, kar je na svetu. Po drugi strani smo dolžni iskati poti in sredstva, da

Mašo za novinarje je daroval nadškof Alojz Uran.

bi veselo oznanilo učinkovito posredovali današnjemu človeku,« je svoje misli povzel ljubljanski nadškof. Na kasnejšem sprejemu je novinarje in druge predstavnike katoliške javnosti nagovoril še prof. Justin Stanovnik, ki v tem poslanstvu vidi zlasti moč prepoznavanja duhovnih potencialov sveta in krščanske družbe ter naklonjenost do ljudi in skrb zanje. P. A.

Kandidat že izbran

Tiskovni predstavnik vlade Valentin Hajdinjak je minuli petek potrdil, da je premier Janez Janša že izbral novega kandidata za kmetijskega ministra. Imena Janša še ni razkril, bo pa Marijo Lukačič, ki je 10. januarja letos iz zdravstvenih razlogov odstopila s položaja ministrice, po vsej verjetnosti nasledil dozdajšnji slovenski veleposlanik v Izraelu Iztok Jarc. Predsednik vlade je minuli ponedeljek poslance državnega zbora uradno seznanil z odstopom Lukačičeve. Premier ima po poslovniku še deset dni časa, da predlaga novega kandidata za ministra. Slednjega nato v državnem zboru najprej čaka predstavitev v matičnem odboru za kmetijstvo, gozdarstvo in prehrano, nato pa še potrditev na plenarnem zasedanju državnega zbora.

Jarc se je rodil leta 1963 in je po diplomu iz mednarodnih odnosov med drugim deloval v slovenski misiji pri EU, bil pa je tudi vodja sektorja za evropske integracije in ekonomske odnose na ministrstvu za zunanje zadeve. Izkušnje s področja kmetijske politike si je pridobil med letoma 2001 in 2004, ko je bil na kmetijskem ministrstvu državni sekretar. P. A.

Bo novi kmetijski minister Iztok Jarc?

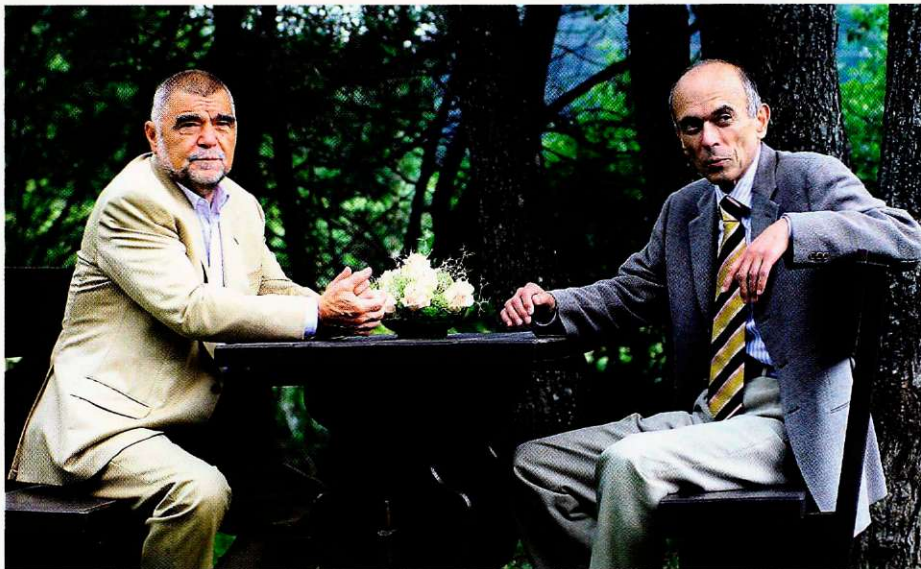
Hrvaške mejne zdrahe

Gašper Blažič, foto: Bor Slana

Kriva je nafta Odnosi med Slovenijo in Hrvaško so se v zadnjem času znova zaostri. Povod za tokratno poslabšanje je po nekajmesečnem zatišju ravnanje hrvaške vlade, ki je naftnemu koncernu Ina podaljšala koncesijo za raziskovanje naftnih in plinskih nahajališč severnega Jadrana. Na to potezo se je Slovenija odzvala s protestno noto, saj naj bi Hrvaška s tem posegla na območje, ki še ni razmejeno. Slovensko zunanje ministrstvo je poleg tega pozvalo hrvaško stran, da se v prihodnje vzdrži vseh enostranskih dejanj, ki so v nasprotju z dogovorom obeh držav, da bosta do dokončne in sporazumne določitve državne meje spoštovali stanje na dan 25. 6. 1991. Na omenjeno protestno noto se je odzvalo hrvaško zunanje ministrstvo in Slovenijo obtožilo, da si želi v nasprotju s konvencijo Organizacije združenih narodov o pomorskem pravu razdeliti celotno Jadransko morje. Uradni Zagreb poudarja, da morje ni in ne more biti predmet nasledstva, ker pripada kopnemu, ki je v procesu nasledstva pripadlo Hrvaški, poleg tega obsoja poskuse slovenske strani, »da bolj neposredno kot doslej izrazi odprto in jasno namero prisvajanja državnega območja Republike Hrvaške oziroma območja, na katerem ima Hrvaška suverene pravice in jurisdikcijo«. O tem naj bi bilo hrvaško zunanje ministrstvo obvestilo tudi Bruselj.

Problematične Mesičeve izjave Na slovensko protestno noto se je odzval hrvaški predsednik Stipe Mesić in med drugim dejal, da je meja že določena, saj so meje nekdanjih jugoslovanskih republik postale državne meje, kar velja tudi za mejo med Slovenijo in Hrvaško. Po njegovo naj bi bila meja na morju določena, ker imamo mejo določeno s kopnega na morje. Jadran je razdeljen, če je znana izhodiščna točka na morje, meni Mesić. Na omenjene izjave se je odzval predstojnik katedre za pomorsko in prometno pravo na Fakulteti za pomorstvo in promet dr. Patrick Vlačič, ki se mu zdi problematičen zapis, naj bi koncesija dovoljevala hrvaškemu naftnemu koncernu raziskave vse do meje s Slovenijo, saj po njegovem mnenju meja še ni določena. Tudi Mesičeva izjava je zanj napačna in problematična tako z vidika dejstev kot tudi z vidika mednarodnega pomorskega prava, kajti tudi če bi bila znana točka na kopnem, še ne pomeni, da bi bila jasna meja na morju. Le-ta ni bila nikoli določena, poudarja Vlačič in opozarja na upravičenost protestne note slovenske strani, saj imajo v mednarodnem pravu tudi enostranska dejanja pravne posledice.

Kje naj poteka meja? Problematičnost Mesičevih izjav je tudi v tem, da očitno znova poskuša prepričati mednarodno javnost, da je Hrvaška ogrožena s strani ene od članic Evropske unije. Njegova nenavadna stališča pa je treba gledati tudi v kontekstu njegovih izjav o fojbah, ki so v italijanskih medijih v zadnjem času dvignile veliko prahu. Vendar pri slovensko-hrvaškem mejnem vprašanju ni problematična le meja na morju, ampak tudi na kopnem, saj bi morala biti slednja določena še pred mejo na morju.

Drnovškov prijatelj Stipe Mesić spet daje problematične izjave.

Prav stik kopenske meje z morjem bo odločil, kjer bo potekala morska meja, zato kopenska meja odloča o temeljnih interesih Slovenije.

Prav stik kopenske meje z morjem bo odločil, kje bo potekala morska meja, zato kopenska meja odloča o temeljnih interesih Slovenije. Dejstvo pa je, da ima Slovenija na splošno dobra izhodišča za pogajanje o meji (tudi pri mednarodni arbitraži), če jih bo seveda hotela uveljaviti (več o tem je v nedavno objavljenem intervjuju z dr. Samom Kristenom) in doseči uveljavitev stare, še vedno veljavne meje občine Piran. Kljub svojim precej nenavadnim stališčem pa Mesić pušča odprta vrata, saj dopušča pomoč Mednarodnega sodišča v Haagu ali Mednarodnega sodišča za pomorsko pravo v Hamburgu, če bi obstajal kakršen koli dvom o slovensko-hrvaški meji. Zagotovo je hiter odziv Slovenije na dogajanje na Hrvaškem dobro znamenje, prav tako tudi skupno slovensko stališče, da meja še ni določena (čeprav imajo nekateri v mislih samo mejo na morju). Po drugi strani pa se Sloveniji pri urejanju meje v Istri ne mudi pretirano. Dosedanja praksa kaže, da urejanje mejnih vprašanj lahko traja tudi več desetletij, primer za to pa je meja med Slovenijo (oz. nekdanjo Jugoslavijo) in Italijo, ki je bila dokončno določena šele konec sedemdesetih let, torej dobrih trideset let po koncu druge svetovne vojne. **D**

Ljubljanski mlekarji

Vida Kocjan

Salford, ki se je potegoval za nakup Ljubljanskih mlekar, je odstopil od nakupa večinskega deleža.

Anton Vrhovnik, predsednik nadzornega sveta Ljubljanskih mlekar, odstopa britanskega investicijskega sklada Salford ni želel komentirati, čeprav je znan po tem, da se je zavzel za prodajo deležev. Po razkritju, da iz prodaje ne bo nič, je dejal le, da do posla pač ni prišlo, ker ponudba mlekar oziroma njenih lastnikov ni bila zavezujoča. Glede morebitnih prihodnjih korakov pa je menil, da verjetno ne bodo objavili novega razpisa za prodajo deleža. Marija Lukačič, takratna ministrica za kmetijstvo, gozdarstvo in prehrano, je ob napovedi prodaje dejala, da se vlada v to ne bo vmešavala, lastniki pa so dolžni skrbeti za zakonitost in pravilnost tako poslovanja kot vsega drugega. Vodilni v Kmetijsko-gozdarski zbornici Slovenije in Zadružni zvezi Slovenije so po odstopu britanskega investicijskega sklada, ki je zelo spominjal na britansko Altimo (ki je kupovala Mercator in nato tudi odstopila), dejali, da so glede na razvoj dogodkov v zadnjih mesecih pričakovali izstop Salforda iz prizadevanj za nakup večinskega deleža v Ljubljanskih mlekarinah. Po besedah Petra Vriska je Salford prek različnih aktivnosti taktiziral in želel dodatno zniževati ceno. Agrarni ekonomist Aleš Kuhar z biotehniške fakultete pa je pojasnil, da je bilo zavlčevanje s končno ceno nenavadno, posel pa je vseskozi odstopal od podobnih v tujini. Mednarodni sklad za upravljanje podjetij se je po njegovo umaknil tudi zato, ker je ugotovil, da posel ne bo prinesel takšnega dobička, kot je pričakoval. Dodajmo, da nikomur ni treba biti žal. Ta sklad dejansko kupuje podjetja po ceni, ki je bistveno nižja od tržne, nato jih sanira (beri: poveča ceno delnic) in proda naprej. Da takšni postopki potekajo tudi na račun zaposlenih in dobaviteljev, ki so v tem primeru slovenski kmetje, je jasno vsakomur. Poleg tega so v Salfordu očitno špekulirali glede na dejstvo, da je Slovenija postala članica Evropske unije in bi bila kot takšna odlična odskočna deska za izvoz mleka in drugih mlečnih izdelkov iz trgov držav nekdanje Jugoslavije (na njih je Salford že lastnik nekaterih mlekar) na trge Evropske skupnosti. Kmetom in zaposlenim se z nakupom večinskega deleža v Ljubljanskih mlekarinah ni obetalo nič dobrega. Seveda pa morajo zdaj lastniki mlekar poskrbeti za to, da bodo le-te poslovale pozitivno. To, da so pred kratkim zamenjali direktorja (Ljubljanske mlekarne vodi Cvetana Rijavec, nekdanja direktorica Fructala), verjetno ne zadostuje.

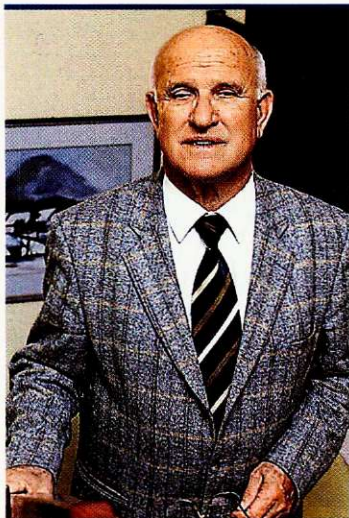

Človekove pravice

Pavel Ferluga

Ne vem, od kod je varuh »tekovin« Matjaž Hanžek povlekel princip, da policija ne bi smela nadzirati.

Nadzirati določene komponente kriminalne združbe, ki je za civilizirano občestvo nevarna? V vseh državah EU je kriminal, tudi s povezavami, podrobno policijsko nadzorovan in javno odkrivan. Nekdaj je milica v glavnem nadzirala poštene državljane, če niso bili v miselnem skladu s kriminalno oblastjo, ki je dosledno teptala človekove pravice, zato tudi nima občutka, kaj je kriminal in kaj je poštenje. Lahko razumem, da bi rad apliciral človekove pravice tudi na družbeno obrobje, ki teh pravic ne priznava drugi družbi, saj je do nje napadalno razpoložena, in se ne trudi, da bi se obnašala po zakonih v skladu z večino naroda, a vseeno bi moral imeti malo sočutja pri priznavanju človekovih pravic tistim, ki so izpostavljeni kriminalnim trendom omejenega obrobja. Prav nezaslišano je, da se predsednik države poda na obisk k družini podzemlja, mediji pa to prikažejo kot dogodek dneva. Srhljivo! Da je Hanžek zajel svojo vizijo, kako razvijati varstvo »ogroženih«, v času, ko se je liveliziralo vse navzdol (v duhu »diktature proletariata«), je danes povsem jasno. Vzgojili (verjetno tudi v družini) so ga tako, da je spoznal, kaj je treba braniti in kaj ne (sic!). Človekove pravice njegovega časa so bile strogo omejene na nosilce zločinske oblasti in to je Hanžku še danes povsem jasno, saj ostaja zvest imperativu »tekovin«. Do človekovih pravic (po Hanžku) ima pravico le tisti del družbe, ki ogroža slovensko državo in poskuša destabilizirati njeno demokratično vladno (med temi so vsi pripadniki prišlekov in apologeti pretekle nesreče). Niti na misel mu ne pride, da ima demokratična ureditev suverene države pravico in dolžnost braniti pridobitve demokracije in osamosvojitve z vsemi legalnimi sredstvi. Nadzor nad ljudmi, ki ogrožajo državo, ni samo legitimen, ampak je dolžnost policije, da to delo opravlja. Policija mora imeti pooblastila, da vsakega državljan, ki se dokazano vede kriminalno, nadzira in s tem poskuša onesposobiti načrtovana protizakonita dejanja. Če danes analiziramo varuhovo delovanje, bomo spoznali, da so vsi akterji osamosvojitve Slovenije (vsi državljani, ki so na plebiscitu glasovali za samostojnost) ksenofobi, rasisti, šovinisti itd., medtem ko so kriminalci in apologeti pretekle diktature deležni njegovega najširšega varstva. Sicer pa vse postane jasno in nič čudno, če pomislimo, kdo ga je ustoličil za varuha destabilizacije nove države.

Pojav Ana Jud

Dr. Janez Jerovšek

Ana Jud je s svojima dvema knjigama na slovenskem novinarskem in družboslovnem področju vzbudila pozornost. Njene analize so namreč novinarsko in družboslovno zanimive in aktualne. Napisane so z literarnim talentom in se mestoma berejo z dramatično napetostjo. Zaslovela je s svojo kritično analizo rumenega časopisa „Operacija Direkt“. Ta medij, ki je primer slovenskega psihološkoterorističnega novinarstva, je z izmišljenimi zgodbami medijsko uničeval posameznike in te zgodbe ponujal slovenskim bralcem v naslado in uživanje.

In kaj je predmet njene druge knjige “Dosje rokomavhi?” Gre za znano temo. V ljudeh je večna potreba po denarju, premoženju in po tistih virih moči, ki to potrebo lahko izpolnijo. Vendar potreba po gmotnih dobrinah ni pri vseh ljudeh enako močna, poleg tega je malo takih, ki zmorejo in znajo to potrebo zadovoljiti v tolikšni meri, da postanejo bogati. V drugi knjigi nam prikazuje, kako ta mali sloj pri nas deluje v svojih prizadevanjih, da bi se dokopal do denarja, moči in dobrin. Govori o konkretnih osebah, zelo kritično, brez dlake na jeziku. Stvari pove naravnost na način, ki ga nismo vajeni. Z opisovanjem, z izrednim talentom in instinktom je posegla v družbeno drobovje in si nakopala ne samo nasprotnike, temveč tudi sovražnike. Sovražniki pa te nočejo samo onemogočiti, temveč tudi uničiti. Do vsega, kar piše, je kritična. Njena družbena analiza izgubi prepričljivost in teži prav zato, ker pri opisovanju posameznih oseb presega meje sprejemljivosti. Njena negativna čustvenost ni obvladana.

Družboslovna analiza te knjige je v tem, da avtorica neprestano ugotavlja, da se stvari ne morejo spremeniti, ker je pač takšen sistem. Dobra prizadevanja posameznikov naletijo na steno, pred katero se morajo ustaviti. Policija ne more uspešno delati, ker jih ovira tožilstvo, sodnija ne more, ker jo ovirata policija in tožilstvo, vsi hočejo nekaj narediti, pa naletijo na birokratski zid sistema, zaradi katerega ne morejo uspešno delovati. Pri tem so prizadeti tudi tisti, za katere bi mislili, da so ustvarili sistem. Vendar Judova v svojem pisanju ne dvigne rok pred zidom sistema, češ, nič ne moremo, temveč je prepričana, da sistem delajo ljudje, ki so na zelo pomembnih položajih, zato ga je mogoče spremeniti. Njene predstave o tem so sicer nekoliko naivne, a kljub temu resnično mogoče.

S svojim pisanjem in svojim odkrivanjem resnice se je Judova zamerila nekaterim ljudem, ki so v tej družbi močni, vplivni in verjetno tudi premožni. Za njimi stojijo organizacije, formalne in neformalne skupine, lobiji, komunikacijski sistemi in s tem izredne zveze. Imeti take ljudi za svoje nasprotnike mora biti zelo nevarno in Judova je to nevarnost

čutila in jo je močno psihično obremenjevala. Ona za sabo nima organizacije, nima virov moči, in zase pravi, da je niko i ništa. Posameznik je nemočen, šele v skupini dobi moč. Zato ga skupina z lahkoto porazi ali uniči. V tem boju ne gre več za resnico, temveč samo še za moč. Zakaj odkriva stvari, ki ji bodo škodovala in jo lahko eksistenčno, profesionalno in še kako ogrozijo in uničijo? Šla je v to. In v tem je njena veličina, moč in pripravljenost za tveganje, da pove, kar mora povedati. Tudi ali predvsem zato, ker so jo hoteli onemogočiti. Prepričana je bila, da ima prav in da ne more biti poražena. Naj to razložim s strukturnopsihološkim elementom, ki se v življenju pojavi v določenih situacijah in zaživi s vso svojo močjo. Naj vzamem primer Aleksandra Solženicina in njegovo delo Gulag Arhipelago. S to knjigo, ki jo je avtor objavil v tujini, je javno razkril strahotno delovanje sovjetskih taborišč in zaporov. Avtor je napadel najvišjo oblastno strukturo v Sovjetski zvezi. Nastopil je sam proti vsej organizaciji sovjetske oblasti. On brez formalne moči, oblast z ogromno močjo. V tem primeru je s spletom okoliščin in dogajanj nastala ta strukturnopsihološka situacija. Oblast bi ga z lahkoto uničila, zaprla, tudi likvidirala, vendar tega ni mogla storiti, ker čas za to ni bil več primeren. In kaj je naredila? Naložila ga je na letalo in ga poslala v tujino. S tem je dokazala, da nad njim nima moči, ki bi imela vsaj videz legitimnosti. Ani Jud se

je zgodila podobna situacija, v kateri je ni bilo mogoče več onemogočiti. Tisti, ki bi jo uničili, bi bili poraženi. Toda problem je v tem, da je morala vzdržati, čeprav ni vedela, kako se bodo stvari iztekle. Ne

Dobra prizadevanja posameznikov naletijo na steno sistema ...

moreš vnaprej vedeti, da se bo zgodil strukturni obrat, ki te bo v tem neenakopravnem boju rešil. In to se je zgodilo Ani Jud. Ker takšno konfliktno razmerje redkokdo zmore, je to njena veličina.

Na koncu je vprašanje, kaj se bo zgodilo z Ano Jud. Slovenija je namreč relativno zaprta družba za samo-svoje ljudi, ki niso politično in drugače prilagodljivi ter predvidljivi. Na pomembne položaje postavljamo predvidljive ljudi. Problem je v tem, da zapiramo s tem možnosti talentom. Odprte družbe ponujajo možnosti. V tem je ameriški uspeh. **D**

Kacinova grenka zmaga

Aleš Kocjan, foto: Gregor Pohleven

Volilni kongres Liberalne demokracije Slovenije je kot prvaka stranke utrdil Jelka Kacina, hkrati pa je povzročil nove odstopе v stranki. Predvsem od števila poslancev, ki bodo odstopili, je odvisno, kako bo stranka krmarila naprej.

Čeprav so najvidnejši predstavniki LDS po sestanku, ki ga je na sedežu stranke sredi januarja pripravila Liberalna akademija, z obvezo, ki so jo dali na sestanku, da v javnosti ne bodo prali umazanega perila, pred kongresom poskušali dajati vtis, da so se razmere v stranki delno umirile in da se na kongresu ne bo zgodilo nič dramatičnega, so nadaljevanje vrenja napovedovali odstopi nekaterih vidnih članov stranke tik pred kongresom. Štiri dni pred kongresom je iz stranke izstopilo sedem članov t. i. eldesove frakcije v ljubljanskem mestnem svetu, in sicer Roman Jakič, Vika Potočnik, Jani Möderndorfer, Peter Božič, Dunja Piškur Kosmač in Stane Pejovnik, dva dni pred kongresom pa sta isto storila še strankin poslanec in nekdanji finančni

minister Matej Lahovnik ter nekdanji poslanec, ki je zdaj zaposlen v kabinetu predsednika države, Maksimiljan Lavrinc. Kot je pojasnilo šest mestnih svetnikov, nekateri med njimi so bili na zadnjih lokalnih volitvah izvoljeni na listi Zorana Jankovića, so se za izstop iz stranke odločili, potem ko so po tehtnem razmisleku ugotovili, da se ne morejo več identificirati z njo, Lahovnik pa je v pismu, ki ga je poslal Jelku Kacinu in Tonetu

Ropu, zapisal, da iz stranke izstopa zato, ker je bilo v njej preveč prikritega spotikanja in premalo odkritega sodelovanja.

Zahteve po poenotenju Da si sprte strani v LDS nimajo več veliko povedati, je bilo mogoče čutiti tudi na kongresu, ki je potekal v Smeltovi stavbi na Dunajski cesti v Ljubljani. Večina razprave je namreč minila brez polemik med Kacinovimi zago-

vorniki in nasprotniki, glavni protagonisti spora v stranki pa so ves čas kongresa nadvse pazili, da bi se čim bolj izogibali drug drugega. Kongres se je po opravljenih formalnostih, kot so izvolitev delovnega predsedstva, potrditev statuta in podobno, začel z govorom predsednika stranke. Kacin je v uvodu sicer napovedal, da ne bo govoril o preteklih dosežkih stranke in njenih nekdanjih članih, vendar se temu v nadaljevanju ni mogel izogniti. »Čas je, da stranki damo tisti kolektivni duh ekipe, ki ji je že dlje časa manjkal. In ta duh lahko ustvarjamo le tisti, ki smo pripravljeni sodelovati ... Ko sem pred dobrim letom sprejemal izziv kandidature, sem se zavedal težke naloge, ki čaka izvoljenega predsednika. Veliko sem se pogovarjal in srečeval z

Podpredsednika Liberalne demokracije Slovenije Dušan Keber in Zdenka Cerar

vami po vsej državi in poskušal motivirati vsakega posameznika, da prispeva s svojim delom v stranki. Dela je bilo v tem letu veliko. Tudi napak. Vsi smo jih delali. Vendar sam bolj cenim tiste, ki so se v tem času trudili in naredili tudi kakšno napako, manj pa tiste, ki so se umikali in le kritizirali z varne razdalje. Iz napak pa se moramo tudi kaj naučiti. Sam sem dodobra spoznal zahtevnost in odgovornost vodenja stranke, ki jo sestavljajo tudi izraziti 'individualisti',« je dejal Kacin. In nadaljeval: »Spoznal sem, da kot predsednik preprosto ne moreš vedno ugoditi vsem željam članov. Tudi ne smeš. Sprejemati je treba odločitve, ki niso najbolj popularne, so pa potrebne. Tudi oba naša dosedanja predsednika vlad sta jih morala sprejemati za doseganje dolgoročnih razvojnih ciljev.« V nadaljevanju se je Kacin posvetil položaju, v katerem je ta čas stranka. »LDS je postavljena ob rob dogodkov v državi. Veliko krivde nosimo sami, toda ne odločilno. V zadnjih dveh letih so storili mnogo, toda ravnanje vladajoče koalicije in nekaterih medijev, ki si jih je podredila, kaže, da želijo LDS potisniti na smetišče politične scene ... Danes javno govorijo, naj LDS končno razpade. Zato delajo na tem, da bi nas predstavili kot nevredne obstoja, nevredne preživetja. Nenasitno klujuvajo po nas in z užitkom pričakujejo, da bomo končno izdahnili. Toda povem vam, narobe so zastavili svoje načrte. Z besedami in manipulacijami se ne bomo pustili poraziti.« Po krajšem opisu stanja v državi je Kacin sklenil govor je z vizijo prihodnosti svoje stranke. »V uspeh našega današnjega dela sem prepričan. Dobili bomo osveženo vizijo stranke in države ter motivirano kakovostno ekipo, ki jo bo uresničevala. Za vse skeptike zunaj in znotraj stranke pa imam le eno sporočilo. Sodite nas po današnjih in prihodnjih dejanjih.« Med Kacinovimi nasprotniki je najbolj izstopal poslanec Milan M. Cvikl, ki je tako Kacina kot Ropa na kongresu še enkrat pozval, naj se odrečeta vodenju stranke, vendar je naletel na gluha ušesa.

Pričakovana podpora Kacinu
Ali bo Kacinu res uspelo pre-

Kongres LDS je minil v znamenju medsebojnih preprirov in odstopov.

Rop je kongres predčasno zapustil.

M. Pavliha, M. Širca in M. Cvikl

pričati skeptike, da je njegova stranka vredna zaupanja, bo pokazal čas, vsekakor pa mu je na kongresu uspelo prepričati večino lokalnih odborov, da je človek, ki lahko stranko vodi še naprej. Da bo tako, se je napovedovalo že ob razpravi, ki je potekala pred glasovanjem (to je bilo na Kacinov predlog tajno), ko so predsedniki lokalnih odborov in nekaterih strankinih sekcij (Anton Rop jih je pri vходу v dvorano, kjer je potekal kongres, označil za lutke) večinoma izražali podporo Kacinu in kritizirali tiste, ki so iz stranke izstopili. Jožef Kunič, predsednik Sivih panterjev, nekakšne sekcije starejših v LDS, je dejal, da ga je v preteklosti dogajanje v stranki spominjalo na divjo privatizacijo, ko so nekateri dobro stoječa podjetja namerno spravili na dno, da so jih lahko potem odkupili, zdaj pa gredo lahko stvari samo še navzgor. »Pričakujem konsolidacijo stranke. Ne potrebujemo karizmatične osebnosti. Teh je kar nekaj, vendar nihče od njih ne bo prišel v stranko, ki sama sebe nažira. Od vodstva zato pričakujem, da stranko vodi.« Ivan Urbanc iz Šoštanja je dejal, da se eldeesova ladja ne potaplja, ampak da se vrti na mestu.

»Na mestu se ne vrti zato, ker ne bi imela cilja, ampak zato, ker je posadka neenotna in med seboj sprta. Postala je ujetnica posameznikov, ki ne razumejo, da tako ne gre in da ni prostora za vse. Ti posamezniki tudi pozabljajo, da jim je vse, kar imajo, dala prav ta stranka ... LDS ni lastnina nikogar. Ne Ropa, ne Kacina, ne mene in ne nas. LDS smo dobili v uporabo. Preštejmo se in najdimo cilj.« Strankin poslanec Jožef Školč je dejal, da stranka deluje kot prepirljiva družba, ki kliče k stavam, kdo bo šel h komu in kdo bo komu obrnil hrbet, poslanec Aleš Gulič pa je napovedal, da v stranki ne bo ostal kljub temu, ampak prav zaradi tega. »Mislim, da je treba politični prostor zapolniti z liberalno demokracijo. Liberalizem je odgovor za bolj sproščeno Slovenijo.«

Ker je večina razpravljalcev (skupaj osem) pred glasovanjem napovedala podporo Kacinu, je bilo pričakovati, da bo Kacin dobil večinsko podporo delegatov, kar se je pokazalo tudi na glasovanju. Tako je

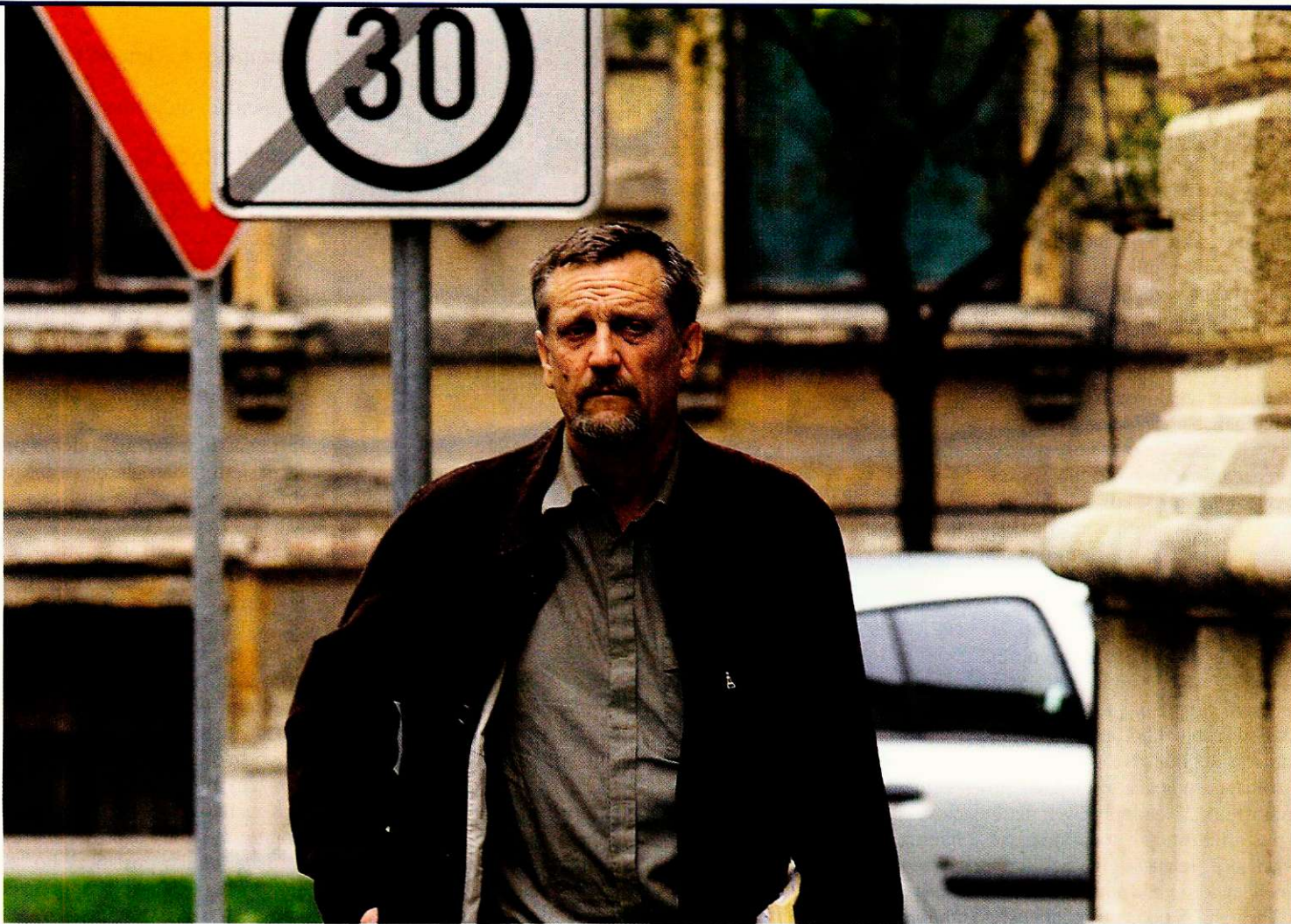

Slavko Gaber je izstopil iz LDS.

za zaupnico Kacinu od 376 navzočih glasovalo 253 delegatov, medtem ko jih je bilo proti 123.

Novi odstopi Takšen izid pa v skladu s pričakovanji ni razveselil vseh v stranki. Tako je nekaj ur po razglasitvi na elektronski naslov skrbnika evidence članstva LDS prispelo sporočilo strankinega poslanca Slavka Gabra, da s tem dnevom izstopa iz stranke. To je v približno istem času in na podoben način storil nekdanji pravosodni minister in član sveta LDS Miha Kozinc, obema pa je naslednji dan sledil strankin poslanec Milan M. Cvikl. Slišati je, da o izstopu razmišljajo tudi nekateri drugi strankini poslanci in poslanke, na primer Pavel Gantar, Marko Pavliha, Majda Širca in Matjaž Švagan, ki so kongres zapustili pred razglasitvijo izidov glasovanja o zaupnici Kacinu. Dileme glede izstopa naj bi imeli tudi Ljubo Germič, Davorin Terčon, Cveta Zalokar Oražem in Anton Rop.

Končna ocena o sobotnem kongresu LDS bo odvisna prav od tega, koliko poslancev bo izstopilo iz poslanske skupine. Na kongresu se je Kacin sicer rešil nezadovoljnih s stranko, kar pomeni, da bo odslej lažje delal, vprašanje pa je, koliko bo pri tem učinkovit, če v parlamentu ne bo imel poslancev. Za zdaj sta Gaber in Cvikl v nasprotju z Lahovnikom, ki je izstopil tudi iz poslanske skupine, ostala njena člana, vprašanje pa je, kaj bi se zgodilo, če bi se za podoben korak kot Lahovnik odločili tudi drugi poslanci in bi ustanovili samostojno poslansko skupino. Zelo verjetno je namreč, da sta Gaber in Cvikl ostala člana poslanske skupine le zato, ker jim na ta način pripada poslanska pisarna in vsa podpora, ki pripada poslanski skupini. Ker takšna podpora pripada tudi samostojni poslanski skupini, bi v primeru njene ustanovitve podoben korak naredila tudi Gaber in Cvikl. To pa bi pomenilo, da LDS v parlamentu skorajda ne bi imela poslancev, s tem pa tudi ne možnosti za vlaganje interpelacij, zahtev za izredne seje in podobno. Na končno oceno sobotnega kongresa LDS bo tako treba še nekoliko počakati. ■

Hanžkov labodji spev

Mitja Volčanšek, foto: Gregor Pohleven, Bor Slana

Zadnja afera v zvezi s policijskim nadzorovanjem romske družine Strojan, ki se je razblinila kot milni mehurček, je spet pokazala, kako je dosednji varuh človekovih pravic zlorabljal svoj položaj v politične namene.

Začelo se je pred dobrim tednom dni, ko je ombudsman Matjaž Hanžek, ki se mu izteka mandat, javnosti razkril, kot je rekel, hudo kršitev človekovih pravic s strani policije. Le-ta naj bi bila tajno spremljala in nadzorovala družino Strojan med njenim začasnim bivanjem v nastanitvenem centru v Postojni. S tem je Hanžek v posebnem dopisu seznanil državno tožilstvo in ga pozval, naj presodi, ali gre pri tem za morebitno kaznivo dejanje. Iz policijskih zapisov, ki so prišli v varuhove roke, naj bi bilo razvidno, da so člane družine več dni nadzorovali in jim omejevali gibanje. Poleg tega naj bi bilo

iz zapisnika mogoče razbrati, da so mogoče v modrem uporabili posebne metode in sredstva, denimo prikrito opazovanje in evidentiranje oseb (policija naj bi bila natančno popisala vse obiskovalce Strojanih, registrske številke njihovih vozil). Na ta način naj bi bili policisti prekoračili zakonska pooblastila, saj bi za tako ravnanje potrebovali poseben nalog. Na podlagi navodil drugim policijskim upravam poleg postojnske pa je Hanžek sklepal, da si tega ravnanja niso izmislili postojnski policisti, ampak generalna policijska uprava ali nemara celo predstavniki vlade. Kmalu je začela krožiti celo anonimka »Ci-

gota Mihe«, po kateri naj bi bili Strojaneve nadzirali 24 ur dnevno, jih ustavljali pod pretvezo kontrole prometa in podobno, vse to pa naj

Direktor policije Jože Romšek

bi potekalo hkrati s podrobnim obveščanjem višjih inštanc, tudi notranjega ministra Dragutina Mateja in generalnega direktorja policije Jožeta Romška.

Kršitev ni bilo Navedbe o Matejevi vpletenosti so na ministrstvu za notranje zadeve (MNZ) hitro zavrnil, nekaj nerodnosti v komuniciranju pa je pokazala policija, zaradi česar je po nepotrebnem nastal sum o domnevni nepravilnosti in njihovem prikrivanju, je prepričan nekdanji generalni direktor policije Marko Pogorevc. Na policiji so razložili, da so bile vse njihove aktivnosti v zvezi z družino Strojan

Marko Pogorelec

Barbara Brezigar

Policijsko varovanje objektov v Dečji vasi je bilo vsem na očeh.

v Postojni »povezane z zagotavljanjem njihove osebne varnosti in izvedene v okviru zakonskih pooblastil«. Nekaj dni zatem je varuhove trditve zavrnil tudi Romšek. Policija je po njegovo »opravljala klasična policijska opravila, kot so opazovanje, omejitve gibanja in prepoved dostopa«. To so opravljali tako uniformirani policisti kot policisti v civilu, nikakor pa ni šlo »za tajno opazovanje oziroma sledenje«, namen omenjenih ukrepov je bil zagotoviti varnost ljudi in njihovega premoženja.

Kot so sporočili s policije, so dogajanje okoli družine Strojan spremljali dlje časa, saj je »prihajalo do resnih trenj med lokalnim prebivalstvom in navedeno družino«. Če se spomnimo vaških straž iz pred nekaj mesecev, se s trditvami policije lahko strinjamo. Tako je jasno, kot so potrdili tudi opazovanci, da so vsi vedeli za policijski nadzor, ki se je v tem času izvrševal, vendar ni nihče reagiral.

Ob tem policija poudarja, da je bila pri svojem delu »v stalnih stikih z družino Strojan«. Kaj kmalu bi duh lahko ušel iz steklenice in »pasivna vloga policije bi lahko v teh izredno zapletenih ... varnostnih razmerah privedla do nepopravljivih posledic«. Kar se tiče posebnih »tajnih« zapisnikov, so na policiji pojasnili, da gre za t. i. dnevnik dogodkov operativno-komunikacijskega centra, voden v skladu s pravili policije.

Odzivov je bilo ogromno (prihodnji teden bo primer obravnavala komisija DZ za nadzor obveščevalnih in varnostnih služb), vendar niso prinesli vsebinskih novosti. Na vrhovnem državnem tožilstvu, kjer so morali zavrniti celo Hanžkova namigovanja, naj bi bili policisti pri svojem delu sledili diktatu politike,

so ugotovili, da policija ni kršila zakonov. V ponedeljek se je odzval ombudsman in te ugotovitve označil za sprenevedanje ter vno- vič opozoril na domnevno kršitev ustavnih pravic romske družine.

Hanžek neti nestrpnost Za komentar smo prosili predsednico parlamentarnega odbora za notranjo politiko, javno upravo in pravosodje Mojco Kucler Dolinar (NSi) in člana odbora Dimitrija Kovačiča (SDS). Po mnenju Kucler Dolinarjeve se je policija znašla pred »zahtevno nalogo«, saj so ji po eni strani očitali, da je storila premalo, po drugi pa, da je bila preveč dejavna. Glede na okoliščine se Kucler Dolinarjeva strinja »s tistimi, ki pritrjujejo, da so bili glede na zapletenost situacije zaznamki in zabeleške pomembni zlasti zaradi analize, če bi se dogodek razpletel manj ugodno«. Kovačič pa, »dokler ni dokazov, ki bi govorili drugače«, težko dvomi o »besedah generalnega direktorja policije«. Kot pojasnjuje, je dejstvo, »da se je v povezavi z družino Strojan ... v zadnjih letih dogajalo marsikaj, kar je preseglo okvir zakonitosti ... Zato je povsem jasno, da je policija dolžna v takih prime-

rih ... s svojo povečano prisotnostjo preventivno preprečiti potencialno možne kršitve javnega reda in miru ali celo kazniva dejanja«.

V razgretim ozračju okoli te »afere« predsednica parlamentarnega odbora v delovanju posameznih ustanov vidi, »kako nekateri čutijo škodljivo potrebo, da rešujejo vprašanja izven svojega delokroga«, Kovačič pa v ombudsmanovem delovanju prepozna politično ozadje.

O Hanžkovih izjavah Kucler Dolinarjeva meni, da je neodgovorno govoriti »o uporabi prikritih ukrepov, preden se zadeva razišče«. Ombudsman bi moral ob sumu tajnega opazovanja obvestiti druge organe, »ne pa populistično odvrniti na novinarsko konferenco«, saj se je takšno ravnanje »že mnogokrat izkazalo kot učinkovito spodbujanje nestrpnosti«. Poslanec SDS ocenjuje, da varuh »tako kot velikokrat doslej ... pod krinko domnevnega ... ogrožanja človekovih pravic politikantsko publicira zelo jasno profilirane ozke politične interese«.

Policisti niso slepi Nekdanji prvi policist Marko Pogorelec je kriti-

čen do premalo samozaveznega odziva policijskega vrha, ki bi moral takoj nedvoumno pojasniti razliko med osnovnimi dejavnostmi policistov, kot so opazovanje, patroliranje in intervencije, »ki jih policija vsakodnevno uporablja za zagotavljanje varnosti občanov in njihovega premoženja«, in posebnimi nalogami, za katere je potreben nalog. »Primerjati službo opazovanja, ki se je vršila v Postojni, in ukrep tajnega opazovanja je enako, kot če bi trdili, da je masaža srca enak ukrep kot operacija srca«, Pogorelec slikovito opisuje razliko med zakonsko dovoljenim in posebnim ukrepom. Pri tem se spominja, da so 24-urno opazovanje vodili tudi v času, ko je sam vodil policijo, in sicer pred ameriškim veleposlaništvom po atentatih 11. septembra.

Za Pogorelca je nesmiselno zahtevati, da bi bili policisti, katerih delo sestoji prav iz opazovanja z namenom pravočasne intervencije, pri svojem delu slepi in gluhi. Policisti so po Pogorelcu znanih podatkih preprosto zapisali, kar so videli, niso pa nobenega posebej legitimirali ali mu sledili. Prav obstoj poročil po Pogorelcu dokazuje, da ni bilo prikrivanja ali zlorab. Pravzaprav bi policistom lahko kaj očitali, če zapisnikov ne bi vodili.

Naš sogovornik tudi meni, da gre pri vsej zadevi za povzročanje afer okoli policije, pri čemer so ljudje, ki zdaj dvigujejo glas v bran človekovih pravic, le-te eklatantno kršili v času afere Vič-Holmec. Poleg tega, razlaga Pogorelec, je v zadevi Strojan od vsega začetka vtis, da v resnici ne gre zanj, temveč za prikazovanje domnevne nesposobnosti sedanjke vlade in vrha policije. ■

Zamah z repom

V dogajanju okoli skonstruirane afere s Strojanimi bi kmalu splozela mimo medijev nadvse sporna Hanžkova poteza. Varuh je tik pred koncem svojega mandata razpisal novi delovni mesti, in sicer za strokovnega sodelavca za pravna vprašanja na oddelku za področje diskriminacije ter za sodelavca na področju varstva otrokovih pravic. Pogoji za obe mesti so bili pozneje spremenjeni tako, da so omilili zahtevano stopnjo izobrazbe in tudi obseg delovnih izkušenj. Čeprav Hanžek trdi, da gre za javna razpisa, na katera se bo mogoče pritožiti, in da razpisa nista pisana na kožo določenima osebam, je sprejemanje odločitev, ki vplivajo na sestavo zaposlenih na varuhovem uradu, tik pred iztekom mandata najmanj nehigienično.

Vroči oklepniki

Aleš Kocjan, foto: Patria, Gregor Pohleven

Nakup 135 oklepnikov, ki ga je izvedlo ministrstvo za obrambo, znova buri duhove. Nekateri trdijo, da ministrstvo ni kupilo tistega, za kar je objavilo razpis, obrambni minister Karl Erjavec pa take govornice zavrača.

V skladu z resolucijo o dolgoročnem opremljanju Slovenske vojske (SV), ki jo je sprejela prejšnja vlada, je ministrstvo za obrambo februarja lani objavilo razpis za nakup 150 oklepnikov. Na razpis, na katerega je ministrstvo povabilo vse ponudnike vojaške opreme znotraj Evropske unije, sta se prijavili dve podjetji – Rotis, ki v Sloveniji zastopa finsko podjetje Patria, in Sistemska tehnika. Čeprav so nekateri že ob objavi razpisa pričakovali, da bo posel dobila Sistemska tehnika (to naj bi ji bili

posamezniki iz LDS zagotovili že ob sprejemanju načrta o opremljanju SV), ki je tesno povezana s podjetjem Viator & Vektor, svojim večinskim lastnikom, je ministrstvo kot zmagovalnega ponudnika junija lani razglasilo Patrio in njen osemkolesni oklepnik. Odločitev je v Sistemske tehniki, ki je ponudila kakovostno precej slabšega krpana, povzročila veliko razburjenja (njeno vodstvo je organiziralo celo proteste pred obrambnim ministrstvom v Ljubljani), vendar mini-

strstvo svoje odločitve ni želelo spremeniti. 12. decembra lani je tako Erjavec s predstavnikoma Rotisa in Patrie podpisal pogodbo o nakupu 135 oklepnikov, sistema za podporo vodenja in poveljevanja v višini 61,9 milijarde tolarjev ter sistema za podporo vodenja in poveljevanja v višini 4,7 milijarde tolarjev.

Napačno razumljen? No, težava je nastala, potem ko so nekateri ugotovili, da se podpisana pogodba ne ujema s tistim, kar je predvideval in zahteval razpis.

Tako pogodba govori o nakupu le 135 oklepnikov, čeprav jih je v razpisu ministrstvo kupovalo 150. Prav tako razpis ni predvideval nakupa sistema za podporo vodenja in poveljevanja, razlika med razpisom in pogodbo pa naj bi nastala tudi pri opremljenosti posameznih oklepnikov. Tako je Erjavec še pred nedavnim, ko se je zaradi nakupa zagovarjal pred parlamentarnim odborom za obrambo, poslancem zatrjeval, da je v pogodbi predvidena dobava 135 oklepnikov z vso potrebno opremo, a je že čez nekaj

dni načelnik generalštaba SV Albin Gutman na tiskovni konferenci razkril, da si je mogoče Erjavčevo izjavo razlagati različno. Kot je dejal Gutman, bo 110 kupljenih oklepnikov opremljenih s konfiguracijo za poveljniška vozila in oborožitvenimi sistemi (gre za štiri tipe pehotnih bojnih vozil), medtem ko bo 25 vozil imelo le osnovno konfiguracijo, ki se bo pozneje nadgradila glede na potrebe, predvsem z opremo za izvidniške naloge, zveze, inženirsko podporo in logistiko. Ker so nekateri Erjavca razumeli, da bodo vsa vozila popolnoma opremljena in jih ne bo treba več z ničimer dograjevati, je moral minister pretekli teden pojasnjevati svoje navedbe. Glede različnega števila oklepnikov v razpisu in po pogodbi je dejal, da je bila začetna številka 150 oklepnikov v razpisu objavljena zato, da so si izboljšali svojo pogajalsko pozicijo. Po njegovih besedah naj bi nakup samo 135 oklepnikov predvideval tudi načrt opremljanja SV, ki je bil podlaga za razpis. Glede nakupa sistema za podporo vodenja in poveljevanja je Erjavec pojasnil, da so se zanj odločili pozneje, ker se je v nekaterih primerih v preteklosti pokazalo, da se lahko v primerih, ko se ta sistem v vozila vgrajuje dodatno, pojavijo težave pri njegovem delovanju, zato je bolje, da se sistem vgradi že v sami tovarni. Erjavec je na vprašanje, zakaj 25 vozil ne bo opremljenih, odgovoril, da bodo imela vsa vozila potrebno opremo. Dejal je, da bo imelo 25 oklepnikov opremo, ki jo potrebujejo, to je osnovno opremo, saj druge za zdaj ne potrebujejo, nadgradili naj bi jih šele pozneje, potem ko bodo vedeli, kakšne oklepnike sploh potrebujejo.

Ogled dokumentacije Ker pojasnila nekaterih poslancev državnega zbora niso prepričala, so si pretekli teden na ministrstvu ogledali vso dokumentacijo, povezano z nakupom. Ogled je večino opozicijskih poslancev, kot kaže, prepričal, da je bilo z nakupom vse v redu. Kot je za našo revijo pretekli teden dejal poslanec NSi in član odbora Drago Koren, so si med ogledom zelo obsežne dokumentacije ogledali

Je Karl Erjavec stopil na spolzka tla?

Albin Gutman, načelnik GŠ SV

Drago Koren, poslanec NSi

predvsem tri vrste dokumentov: razpisno dokumentacijo, ki je bila posredovana potencialnim ponudnikom, obe ponudbi, ki ju je na razpis prejelo ministrstvo, in končno pogodbo s Patrio z vsemi prilogi. »Osebo sem z vpogledom in vsemi pojasnili, ki smo jih prejeli od predstavnikov, zadovoljen. Prav je, da se stvari razčistijo, da se ugotovijo morebitne nepravilnosti, predvsem pa, da se odpravi vsakršen dvom o nepravilnostih, če le-teh ni,« je rekel Koren. Na vprašanje, ali bi lahko po vpogledu v dokumentacijo rekel, da obstaja odstopanja med tistim, kar je ministrstvo zahtevalo v razpisu, in tistim, kar bo po pogodbi dobavljeno, je Koren dejal, da ministrstvo ne bo dobilo vsega tistega, kar je bilo razpisano v razpisni dokumentaciji. »Razlika je že v številu oklepnikov, saj je v razpisni dokumentaciji povpraševanje po 150 oklepnikih. Dejansko je pogodba podpisana za 135 oklepnikov, kolikor jih predvideva re-

solucija o splošnem dolgoročnem programu razvoja in opremljanja Slovenske vojske. Razlog, zakaj so v razpisu navajali 150 oklepnikov, je doseganje čim boljših ponudb. V razpisu pa je bilo tudi zapisano, da si naročnik pridržuje pravico do spremenjavanja števila in konfiguracij,« je dejal Koren. Na vprašanje, ali drži, da bo ministrstvo po pogodbi dobilo 25 oklepnikov, ki bodo imeli samo osnovno opremo, pa je dejal: »Glede tega moram povedati, da sem tudi sam razumel izjavo ministra na odboru za obrambo, da bodo imeli vsi oklepniki vso potrebno opremo za vse tisto, za kar so namenjeni. Iz pogodbe je razvidno, da je 25 oklepnikov le z osnovno opremo. To sicer ni v nasprotju z razpisno dokumentacijo, kjer je odprta možnost dogovarjanja konfiguracij. Iz obrazložitve sem razumel, da so ti oklepniki namenjeni za inženirske in tehnične namene in ne bodo imeli bojne nadgradnje,« je dejal Koren.

Podobno zadovoljen po pregledu dokumentacije je bil poslanec SDS Robert Hrovat. Kot nam je dejal, člani odbora, pri pregledu niso našli ničesar, kar bi bilo sporno. Podobno kot njegovemu poslanskemu kolegu Stanetu Pajku, ki je član parlamentarnega odbora za obrambo, a si dokumentacije ni ogledal, se zdi razumljivo, da bo imelo 25 vozil samo osnovno opremo. »Slovenska vojska je s spremembami ciljev Natovih sil morala seveda spremeniti tudi sestavo posameznih konfiguracij oziroma število teh konfiguracij, ker bataljonska vojna skupina zahteva za svoje delovanje tudi ustrezna sredstva za podporo. Ta vozila bodo seveda v sestavi obeh bataljonskih bojnih skupin, ki jih moramo zagotoviti do leta 2012 oziroma 2013. Nadgradnje takih vozil morajo vsebovati najnovejšo informacijsko-komunikacijsko opremo in težko si predstavljam, da bi takšno opremo že sedaj opredelili v pogodbi, dobavljena pa bi bila leta 2013,« pravi Hrovat.

Glede na zapisano lahko ugotovimo, da si je ministrstvo v razpisu pustilo odprto možnost, da število oklepnikov in vrsto konfiguracije prilagaja, zaradi česar ni sporno, da se število oklepnikov in njihove konfiguracije ne ujemajo z razpisom, vprašanje pa je, ali niso takšne določbe nekoliko preveč ohlapne, saj dopuščajo preveč različnih razlag. Vsekakor pa je smiselna odločitev ministrstva, da bodo oklepniki, namenjeni za zveze in logistiko, ki bodo nabavljeni šele po letu 2010, nadgrajeni pozneje, saj bi danes naročena oprema takrat že zastarala. ■

Člana odbora DZ za obrambo Jurij in Anderlič pred ogledom dokumentacije

Prvi človek DZS Bojan Petan in predsednik uprave Dnevnika Branko Pavlin. Ju morda čaka taka prihodnost?

Pod drobnogledom tožilcev

Vida Kocjan, foto: FOTO SPRING, arhiv Demokracije, Bor Slana

Zdravstvena zavarovalnica Vzajemna, v katero je včlanjenih več kot 900 tisoč zavarovancev (ki plačujejo t. i. dodatno zdravstveno zavarovanje), je ves čas na udaru, spremljajo pa jo nenehne afere in domnevne nepravilnosti.

Vzajemno kot predsednik uprave vodi Marko Jaklič, vendar poznavalci razmer pravijo, da v ozadju vse poti vodi jo k Branku Pavlinu, nekdanjemu predsedniku skupščine Vzajemne, zdaj predsedniku uprave

družbe Dnevnik, in Bojanu Petanu, nekdanjemu predsedniku nadzornega sveta Vzajemne in predsedniku družbe DZS. Pretekli teden smo iz neuradnih, vendar zanesljivih virov izvedeli, naj bi bila generalna državna tožil-

ka Barbara Brezigar pooblastila skupino državnih tožilcev za pregon organiziranega kriminala, da se loti primera Vzajemna in njenih glavnih akterjev. Med prvimi naj bi skupina pregledovala prav vlogo Pavlina in Petana

v Vzajemni in v morebitnih drugih povezavah.

Petanovi posli Kdo je Bojan Petan? Po poklicu je pravnik iz Brežic, kjer je bil (ali je še, ne vemo) predsednik občinskega

odbora LDS. Znan je kot dober prijatelj Gregorja Golobiča (nekateri so mu rekli »njegova denarnica«). Svojo kariero v Ljubljani je začel v družbi za upravljanje LB Maksima, leta 1998 pa je prešel v DZS. Do leta 2002 je bil član državnega sveta. Dejaven je tudi v Posavju, kjer so ga nekateri povezovali s številnimi lokalnimi zdrahami in aferami, med drugim so mu pripisovali krivdo za propad posavskega gradbeništva, čeprav je Petan kakršno koli vpletenost v to javno zanikal. Od aprila 2003 do 10. decembra 2004, ko je odstopil, je bil predsednik nadzornega sveta Vzajemne. Po svojih navedbah je odstopil zaradi »nemogućnosti prejšnje oblasti, da bi sprejela zakon o izravnalnih shemah«. Izgovor je bil iz trte izvit, saj so bile takrat državnozborske volitve, na katerih je LDS popolnoma pogorela, oblikovana pa je bila že zdajšnja vlada, ki je nato te stvari uredila. Petan se je torej umaknil, da mu nova oblast ne bi stopila na prste. Po naših podatkih naj bi bil imel v zvezi z Vzajemno precej velike apetite, po zamenjavi oblasti pa mu je postalo jasno, da jih ne bo mogel v celoti uresničiti. Nekatere stvari naj bi bil poskušal izpeljati iz ozadja, manj na očeh javnosti. Kot zanimivost dodajmo, naj bi bil menda precej srečen, ko je z mesta predsednika uprave odšel France Arhar. Slednji naj bi se mu bil zameril že v začetku devetdesetih let, ker mu Banka Slovenije (Arhar je bil guverner) v začetku devetdesetih let ni podelila licence za vodenje Hipotekarne banke Brežice. Po naših podatkih je Petan prek povezanih podjetij (Tehniška založba) lastnik družbe DZS, ta pa je lastnica družbe Dnevnik, ki izdaja istoimenski dnevnik in več drugih edicij in revij. DZS ima v lasti 51-odstotni delež Dnevnika, po zadnjih podatkih pa si prizadeva za nakup še preostalega 10-odstotnega deleža, ki je v lasti Kapitalske družbe (KAD). Ta čas naj bi vodil večje naložbe na območju držav nekdanje Jugoslavije, predvsem na področju komuniciranja, distribucije časnikov in stikov z javnostjo. Dodajmo, da je družba Pristop

v tretjinski lasti DZS, Petan kot njen direktor in tudi osebni solastnik družbe Pristop pa naj bi si prizadeval za nakup večinskega deleža. Zanima ga tudi področje televizije in radijskih postaj, saj naj bi Pristop prodiral tudi na trge nekdanje skupne države, med drugim v Srbijo, Črno goro in Makedonijo. Prav tako je solastnik družbe Digitel iz Zagreba, ki je vodilno hrvaško komunikacijsko podjetje. Petan naj bi po nam dosegljivih podatkih obvladoval približno 30 odstotkov ljubljanskega Pristopa. Po nekaterih podatkih naj bi bil prek povezanih pravnih oseb v Črni gori

vplivu v nekaterih dejavnostih, spomnimo na izjavo dr. Sandre Bašić Hrvatini, ko je leta 2003 za slovensko komercialno televizijo dejala: »Precej novinarjev Dnevnika ni ravno zadovoljnih z večinskim lastnikom (DZS – op. av., kar je še vedno), katerega vizija naj bi bila le zmanjšati stroške dela in ustvarjati dobiček in še enkrat dobiček ne glede na vse. Sicer pa je Petan človek, ki je bil v ozadju in morda ne bo več, saj je DZS že prevelika. Petan je bil in je politik, čeprav se zdi, kot bi se najraje umaknil, da pri poslih ne bi bilo škode. Vsekakor pa hodi po robu do-

voljenega. In mnogi preverjajo, ali je ta rob že kje prestopil.«

Posavski konec Poleg tega je Petan znan iz afere v Termah Čatež, kjer je bil predsednik nadzornega sveta, nato pa se je moral na željo lastnikov s tega mesta posloviti. Po nekaterih podatkih naj bi imel v njih (sam ali prek DZS in povezanih družb) vloženih dobrih 41 milijonov evrov (10 milijard tolarjev), vendar – tako poznavalci razmer – »do tega denarja ne more priti«. Načrtoval naj bi bil namreč razdelitev družbe Terme Čatež, pri čemer naj bi dobil primorski

Skupina državnih tožilcev za pregon organiziranega kriminala se je lotila primera Vzajemna in njegovih glavnih akterjev.

kupil komercialno televizijo in nekaj radijskih postaj. Spomnimo, da si je leta 2003 prizadeval tudi za povečanje lastniškega deleža v časopisni hiši Delo (tega je nato kupila Pivovarna Laško), zanimal naj bi ga tudi Večer, želel je prevzeti Mladinsko knjigo. Prevzel je mariborsko Založbo Obzorja, ki je šla nato v stečaj, zaposleni pa so za to krivili DZS in Petana. Vse to pomeni, da se okrog Petana in »njegove« družbe DZS spleta mreža povezanih oseb, ki naj bi nadzorovale predvsem medije in področje založništva. Pri tem spomnimo na t. i. medijsko hobotnico, ki je pred leti krožila po spletu in med novinarji ter je kazala, da so družbe DZS, Dnevnik, Terme Čatež (lastnica je DZS), Marina Portorož in Delo prodaja ter Bojan Petan povezani v mrežo. Petan je takrat dejal, da ni nikakršnih posrednih naložb ne v medijih ne v drugih družbah, vendar je Neven Borak, direktor Agencije RS za trg vrednostih papirjev, dejal, da »ima občutek, da so spet naleleti na eno parkirno gnezdo«. Preverjali so namreč nakup deleža v družbi Delo prodaja, kjer je 11,5 odstotka družbe kupila družba DZS, v agenciji pa so sumili, da imajo v tej družbi Petan in njegovi prijatelji že precej večji vpliv od uradnega. Če se še nekoliko pomudimo pri Petanovi želji po tako velikem

DZS je večinski lastnik Dnevnika. Obstajajo sumi nenavadnega poslovanja.

► del družbe. Ta poleg nekaterih hotelov zajema še Marino Portorož, kjer naj bi bil Petan v preteklosti dosegel, da so zemljišča v lasti Marine postala zazidljiva. Do dogovora ni prišlo, ker naj bi se bili med seboj sprli. Petan je lani našel novo »tržno« nišo, in sicer v domačem okolju. Postal je predsednik Združenja za uravnavanje sobivanja, ki deluje pod kratico ARC in vnaša nemir med prebivalce Posavja. Po poročanju osrednjega dnevnika je tudi za vsem tem denar, in sicer renta za odlagališče jedrskih odpadkov in Jedrsko elektrarno Krško samo. Petan je prek ARC začel javno obračunavati z občino in drugimi partnerji v postopku, ki so zahtevali plačilo za

Za dogajanjem, povezanim z Vzajemno, naj bi stala Bojan Petan in Branko Pavlin.

svoje usluge, čeprav naj bi bile te po Petanovem mnenju »zgolj postranska stvar«. ARC s prvim podpisanim Petanom je za svoje domnevno svetovalno delo pri vzpostavljanju lokalnega par-

tnerstva zahteval plačilo v višini 4,5 milijona tolarjev, župan občine Krško Franc Bogovič pa izplačilu odločno nasprotuje in pravi, da bi se lokalno partnerstvo oblikovalo z njimi ali brez njih (ARC in Petana – op. av.).

Pavlinovi posli Branko Pavlin je bil predsednik skupščine zdravstvene zavarovalnice Vzajemna (do septembra 2006, ko se je skupščina zastopnikov razpustila, statut Vzajemne pa predvideva, da je ta sestavljena iz vseh članov, vendar se doslej še ni konstituirala), zdaj je predsednik uprave družbe Dnevnik pa tudi predsednik Združenja članov nadzornih svetov. Pavlin je posredno podrejen Petanu, saj

je DZS večinska lastnica družbe, ki jo vodi Pavlin. Pred tem je bil zaposlen v KBM Infond (razrešili so ga leta 2001), po nam dostopnih podatkih naj bi bil tedaj zaslužil milijon evrov (240 milijonov tolarjev). Velja za enega bogatejših Slovencev, njegovo ime pa je v povezavi z Gregorjem Golobičem in nekaterimi drugimi med največkrat omenjenimi v knjigi Dosje Rokomavhi, ki jo je napisala Ana Jud, nekdanja novinarka v časopisni hiši Dnevnik. Ob tem je morda najmanj pomembno, da se je v času njegovega vodenja na Dnevniku zaposlilo več novinarjev Dela (potem ko je prišlo do uredniških zamenjav), med njimi nekateri prijatelji Gregorja Golobiča. DZS, Branko Pavlin, Bojan Petan in družba Dnevnik so lastniško povezani. O povezavah Petana,

Barbara Brezigar, generalna državna tožilka

Motorola W220

16,27 EUR
3.898,94 SIT

Nokia 1600

20,44 EUR
4.898,24 SIT

Motorola W375

37,14 EUR
8.900,23 SIT

Samsung X680

78,86 EUR
18.898,01 SIT

Sony Ericsson Z550i

95,56 EUR
22.900,00 SIT

Aparati so, pod navedenimi pogoji, na voljo naročnikom **VSEH** naročniških paketov

Marko Jaklič, predsednik Vzajemne

Predkazenski postopki A vrnimo se k Vzajemni. Kriminalisti Policijske uprave Ljubljana so 18. januarja letos na ljubljansko okrožno državno tožilstvo podali poročilo, s katerim so na zahtevo tožilstva dopolnili kazensko ovadbo zoper odgovorne v zavarovalnici Vzajemna. Vse skupaj je še vedno v predkazenskem postopku. Na policijski upravi so pojasnili, da jim je ovadbo izročila Komisija za preprečevanje korupcije (vodi jo Drago Kos), nato pa so jo kriminalisti vložili na tožilstvo. To naj bi sedaj ugotavljalo, ali gre za dejanske kršitve zakona. Na ljubljanskem okrožnem tožilstvu o ovadbi ne dajejo izjav. Vodstvo Vzajemne zanika očitke iz ovadbe, 15. decembra 2005 (nekaj dni po Kosovi ovadbi) pa je tudi samo na Okrožnem državnem tožilstvu v Ljubljani ovadilo predsednika Komisije za preprečevanje korupcije Draga Kosa zaradi domnevno krive ovadbe. Na podlagi teh podatkov, o katerih javnost ne ve veliko, saj tožilci ovadb ne komentirajo, je zdaj posebna tožilska skupina za pregon organiziranega kriminala, ki jo vodi tožilec mag. Hari Furlan, vzela pod drobnogled Vzajemno in njene glavne akterje.

Za konec Glede na zapisano je torej na dlani, da je bila Vzajemna poligon političnih veljakov iz vrst LDS, France Arhar kot

Bojan Petan

je direktor in zastopnik v naslednjih zasebnih družbah:

- BP-Fintrade, Žadovinek 29, Leskovec pri Krškem (dejavnost: finančno svetovanje, poslovne storitve);
- Vizija Krško, Žadovinek 29, Leskovec pri Krškem (eden od ustanoviteljev, dejavnost: finančne storitve in trgovina);
- Jupiter Net, Trubarjeva cesta 79, Ljubljana (eden od treh zastopnikov, dejavnost: storitve in upravljanje);
- Pristop, skupina, Trubarjeva cesta 79, Ljubljana (eden od petih zastopnikov, dejavnost: komunikacijski menedžment);
- DZS, d. d., Ljubljana.

Vir: Baza podatkov Ipis

Skupina državnih tožilcev

za pregon organiziranega kriminala:

- mag. Hari Furlan, okrožni državni tožilec, vodja
- Branka Zobec Hrastar, višja državna tožilka
- Boštjan Penko, višji državni tožilec
- Alenka Sagmeister Ranzinger, okrožna državna tožilka
- Roman Sevšek, okrožni državni tožilec
- Darja Šlibar, pomočnica okrožnega državnega tožilca

DZS in Dnevnika smo že pisali, na tem mestu pa dodajmo, da je v začetku oktobra 2006 družba Dnevnik prodala 7,82-odstotni delež svojega največjega lastnika DZS eni od avstrijskih bank. Vse to se je dogajalo v času, ko se je nemška družba Waz pogajala za nakup 25-odstotnega deleža v družbi Dnevnik in so se pojavljale govorice, da Bojan Petan, predsednik uprave DZS, kot pogoj za prodajo deleža DZS v Dnevniku nemškemu Wazu postavlja izstop države iz družbe Terme Čatež. V Wazu teh novic niso komentirali, pogajanja so zastala, »zavlačevala« pa naj bi jih družba DZS, ki naj bi želela svoj politični vpliv v Dnevniku unovčiti za delež države v Termah Čatež. KAD je skoraj petinska lastnica čateških Term, v katerih je največja posamična lastnica prav družba DZS.

nekdanji predsednik uprave pa jih je pri njihovih namerah močno oviral. Z novo oblastjo so se pretrgale nekatere vezi, v vodo so padle tudi namere nekaterih, da bi se z Vzajemno okoristili. Ker to zavarovalnico kar naprej spremljajo afere, ovadbo zoper njo pa je podal Drago Kos, predsednik protikorupcijske komisije, ki v precejšnjem delu javnosti velja za podaljšano roko prejšnjih obla-

stnikov, je prav, da primer v celoti in vpliv posameznikov raziščejo tožilci posebne tožilske skupine. Šele s tem se bo pokazalo, kdo vse je v zadevo vpleten in ali nemara drži dejstvo, da je zdajšnje vodstvo le ujetnik političnih spletk oziroma so pritiski (predvsem iz ozadja) tako močni, da je posredno morda celo izvrševalec interesov ljudi, ki kljub izgubi oblasti še vedno niso odnehali. ■

**VSAKIH 12 MESECEV UGODNO
DO NOVEGA GSM TELEFONA! ITAK**

Vikend revolucija še traja.

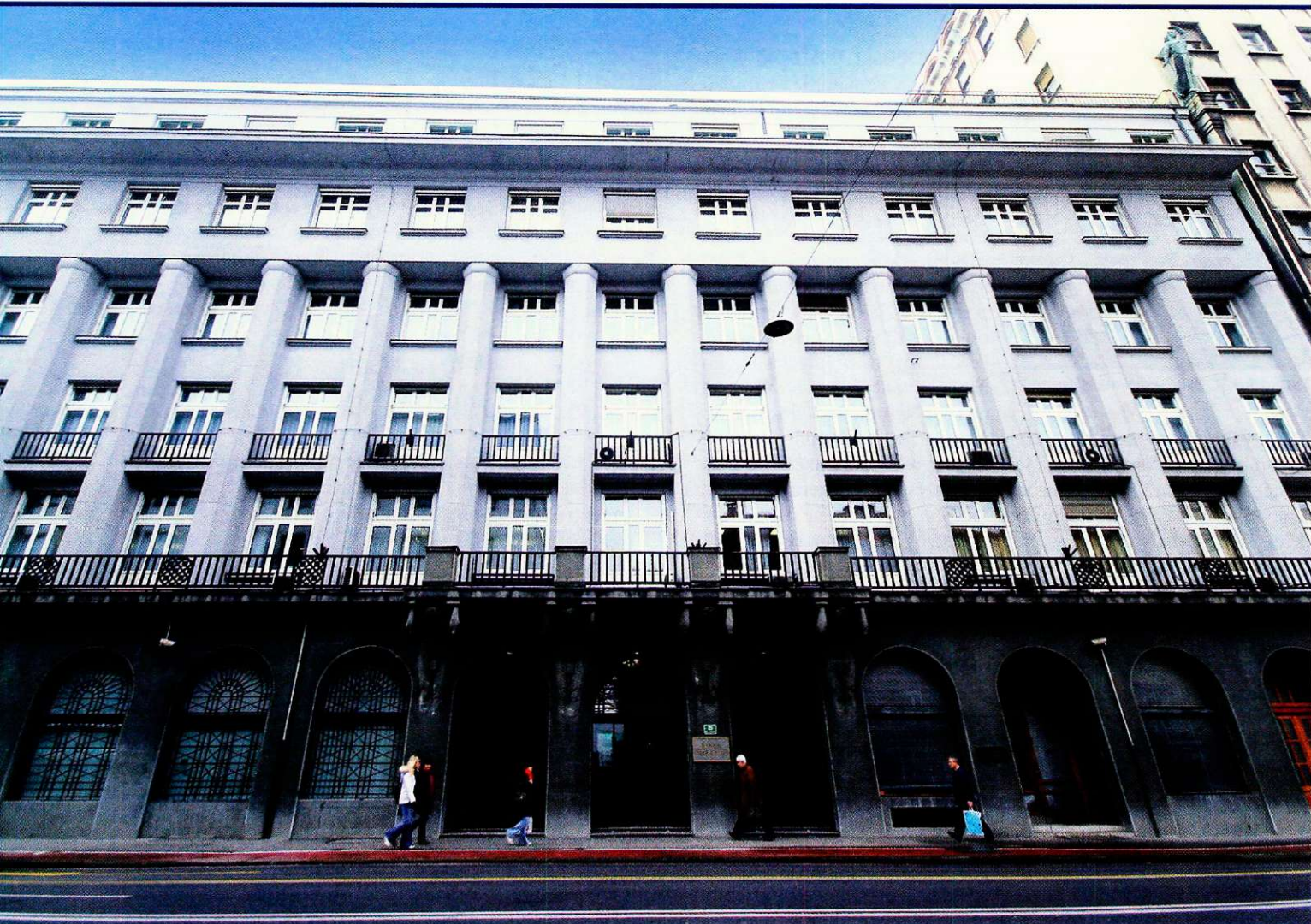
1 € CENT

MINUTA / MMS / SMS

Naročnina samo 5,99 €.

WWW.ITAK.MOBITEL.SI

Katastrofične analize BS

Denis Vengust, foto: Bor Slana, Gregor Pohleven, Arsen Perić/FOTOSI

Sporni scenarij Banke Slovenije je bil poslan Evropski centralni banki, čeprav osrednja slovenska banka zatrjuje, da je njena uresničitev malo verjetna. Bi to lahko ogrozilo prevzem evra? Vlada možnost črnega scenarija zanika.

Slovenska vlada in Banka Slovenije (BS) sta decembra lani, tik pred dokončnim prevzemom evra, evropskim institucijam poslali vsaka svoje makroekonomske napovedi. Vlada je svoje napovedi poslala evropski komisiji v Bruselj, BS pa na sedež Evropske centralne banke (ECB) v Frankfurt. Napovedi vlade in BS so se precej razlikovale – slednje so bile precej bolj črnoglede. Z napovedmi BS, četudi bi bile bolj pesimistične od vladnih, ne bi bilo nič narobe, kolikor bi bile korektne. Vendar sedaj tudi v

BS zatrjujejo, da je uresničitev pesimističnega scenarija malo verjetna. Zato se poraja resno vprašanje, zakaj so te negativne scenarije pošiljali v Frankfurt tik pred dokončnim prevzemom evra, ko bi s tem lahko ogrozili zgodovinski dosežek Slovenije – vstop v evroobmočje.

Črnoglede napovedi BS Banka Slovenije naj bi bila v Frankfurt

poslala projekcije iz novembra 2006, ki prikazujejo alarmantno stanje slovenskih javnih financ v prihodnjih letih. Razlike med ocenami vlade in BS so dramatično velike. Slišijo se celo alarmantno zaskrbljive. Analitsko-raziskovalni center BS se je v dokumentu z naslovom »Projekcije javnih financ« iz novembra 2006 osredinil na analizo pričakovanih odhodkov in pri-

hodkov države oziroma javnega sektorja v prihodnjih letih. V povzetku so zapisali, da v letih 2007 in 2008 projekcije kažejo na povečanje primanjkljaja sektorja države, predvsem na račun predlagane davčne reforme, na 2 odstotka bruto domačega proizvoda (BDP). Srednjeročni cilj Slovenije je sicer strukturni primanjkljaj v višini enega odstotka BDP. V prvih dveh letih

Vprašanje je, zakaj je BS negativni scenarij poslala na sedež ECB, če mu tudi sama pripisuje le minimalno verjetnost uresničitve.

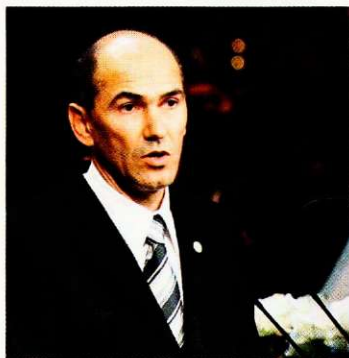
je torej verjetnost prestopa t. i. maastrichtske meje treh odstotkov BDP zanemarljiva. A v naslednjih letih ta verjetnost po ocenah BS strmo narašča. Njihove projekcije »javnofinančnega salda ob trenutnem tempu naraščanja odhodkov« namreč predvidevajo, da bi se prelom z maastrichtsko mejo zgodil nekje med letoma 2008 in 2009. Po njihovem zapisanem mnenju se glede na verjetno gibanje prihodkov zdajšnja rast odhodkov kaže kot absolutno nevzdržna. Ob takem tempu rasti naj bi maastrichtsko mejo prestopili že leta 2008 ali 2009, v letu 2010 pa bi javnofinančni primanjkljaj dosegel vrednost med štiri in pet odstotkov BDP. Najbolj črnooglede napovedi so zapisane za še kasnejše obdobje. V letu 2015 naj bi primanjkljaj dosegel kar od 8 do 11 odstotkov BDP.

Analitiki BS so resne in ostre napovedi o naraščajočem primanjkljaju podali predvsem na podlagi ocene o učinkih davčne reforme in ocenjene učinkovitosti črpanja evropskih sredstev. Poglavitni razlog za povečanje javnofinančnega primanjkljaja v naslednjih letih naj bi bila namreč odpravljanje davka na izplačane plače ter izvedba davčne reforme, ki naj bi znižala prihodke iz dohodnine in davka na dobiček pravnih oseb. V letih 2007 in 2008 naj bi se po mnenju analitikov BS delež prihodkov skupaj zmanjšal kar za 1,5 odstotka BDP. Na račun novega zakona o dohodnini naj bi bilo že letos izpada v višini 38 milijard tolarjev. Na račun zniževanja davka na izplačane plače v letu 2008 naj bi izpadlo 47 milijard tolarjev. Manjše od predlaganega naj bi bilo tudi črpanje sredstev iz proračuna EU. Naša država naj po ocenah BS v obravnavanem obdobju ne bi dosegla strukturnega ravnovesja niti srednjeročnega cilja – strukturnega primanjkljaja v višini enega odstotka BDP. Prav tako naj ne bi sledila zahtevi reformiranega pakta stabilnosti in rasti, ki državam evrskega območja in člani-

Je bil ogrožen zgodovinski projekt vstopa Slovenije v euroobmočje?

cam ERM II nalaga zmanjševanje strukturnega primanjkljaja v višini 0,5 odstotka BDP letno. V projekcijah ni upoštevan morebiten dvig stopenj DDV, kar je po navedbah analitikov BS eden od mogočih ukrepov za znižanje javnofinančnega primanjkljaja v letu 2008. Potencialna uveljavitev višjih stopenj pri DDV bi po ocenah analitsko-raziskovalnega centra BS lahko izboljšala javnofinančni položaj, po ocenah za 0,5 odstotka BDP ob povišanju nižje stopnje z 8,5 na 9 odstotkov in višje stopnje z 20 na 21 odstotkov.

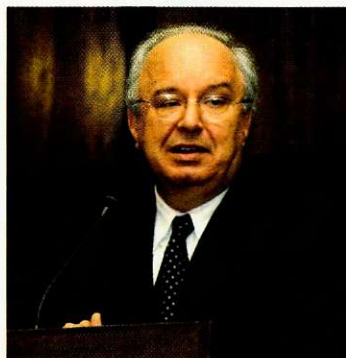

Premier Janša zanika črni scenarij.

Jutri bo DZ glasoval o guvernerju Banke Slovenije.

Napovedi so neprimerne Ministrstvo za finance (MF) je poudarilo, da je v omenjenih analizah BS veliko metodoloških in analitskih pomanjkljivosti ter napak. Zato je po mnenju MF na podlagi omenjenih pomanjkljivosti podana precej poenostavljena in nerealistična ocena fiskalne politike. To po mnenju MF velja tudi za napovedi o prekinitvi javnofinančne vzdržnosti. Zaradi tega na MF menijo, da dokument BS »zaradi metodoloških in analitičnih pomanjkljivosti ne more biti primerna podlaga za oceno javnofinančne politike«.

Andrej Bajuk, finančni minister

Tudi predsednik vlade Janez Janša je v državnem zboru ocenil, »da gre za insinuacije, ki nimajo realne podlage ne v aktualnem stanju, ne v številkah in ne v trendih«. Predsednik vlade je izrazil željo, »da bi bile te navedbe končno podkrepjene z verodostojnimi številkami«. »Za nekoč tajni dokument sam guverner Banke Slovenije pravi, da je to praktično neverjeten scenarij. Če bi bilo stanje takšno, Slovenija danes ne bi bila članica Evropske monetarne unije. Pri merilih za izpolnjevanje pogojev za vstop v območje evra namreč ni bilo pomembno le sedanje stanje, ampak so se ocenjevali tudi trendi. Nobeden od teh katastrofičnih scenarijev ne bo realiziran,« je poudaril Janez Janša.

BS se je ujela v lastno past

Na razkritje tajnih pesimističnih napovedi, ki jih je BS poslala v Frankfurt, se je slovenska osrednja banka odzvala s tiskovno konferenco minuli petek. Na njej je vodstvo BS jasno poudarilo, da gre za scenarij, za katerega je zelo malo verjetno, da bi se uresničil. Poleg tega tudi iz samega gradiva izhaja, da je celo pri najbolj črni različici verjetnost prečkanja dopustnih mej euroobmočja minimalna. Verjetnost prečkanja maastrichtske meje zaradi upočasnitve gospodarske aktivnosti je namreč za leti 2006 in 2007 zanemarljiva, za leto 2008 pa je brez upoštevanja dviga DDV verjetnost za kaj takega le 5-odstotna. S tem se je BS ujela v lastno past. Neizogibno namreč sledi vprašanje, zakaj je potemtakem slovenska osrednja banka ta negativni scenarij poslala na sedež Evropske centralne banke, če mu tudi sama pripisuje le minimalno verjetnost uresničitve. Vprašanje je še toliko bolj aktualno, ker so bili dokumenti v Frankfurt poslani tik pred zgodovinskim dogodkom – prevzemom skupne evropske valute. Je bil namen tik pred dvanajsto zamajati ta projekt in s tem tudi vlado?

Boštjan Jazbec, kandidat za guvernerja BS, ni kriv za objavo dokumentov.

Nikoli dokončana zgodba

Vida Kocjan, foto: Gregor Pohleven

Afera Zbiljski gaj še vedno ni dobila epiloga. Naselje propada, kupci (predvsem upokojenci) ne morejo priti do svojih nepremičnin, nekateri so izgubili vse, zato so danes živčne razvaline.

Sredi januarja so člani odbora oškodovanih kupcev (podpisani so: Ivan Bole, Bojan Dulmin, Peter H. Hreščak, Mateja Martinc kot lastnica družbe Movens in Andrej Rezar kot direktor družbe Mebles) na številne naslove poslali precej obsežno gradivo, v katerem so po lastnih navedbah poskušali zaplete okrog Zbiljskega gaja prikazati kratko in jasno. Po njihovih besedah vsi govorijo, da gre »za zapleteno in težko rešljivo zadevo«, v resnici pa naj ne bi bilo tako. Prepričani so, da »pristojne institucije ne želijo rešiti zapletov«, pri čemer so najbolj kritični do sodstva. Hkrati so na več naslovov poslali pismo o svojih težavah.

Nekoliko nazaj Ljubljanska družba Mebles IMS je začela naselje Zbiljski gaj graditi leta 2000, in sicer na približno še-

stih hektarjih zemljišča, na katerem je pred tem rasel gozd. V naselju naj bi stal Dom starejših občanov Medvode, enodružinske hiše in varovana stanovanja, temeljni kamen zanj pa sta položila takratni predsednik države Milan Kučan in Anton Rop. Naselje ni bilo v celoti zgrajeno, saj je Mebles IMS graditev ustavil, družba pa je zdaj v stečaju. Vmes

je bilo veliko dogodkov (tudi nepravilnosti), prenosov denarja in podobnega, upniki pravnih naslednikov Meblesa IMS pa so na predlog Abanke Vipe, ki naj bi družbi pred graditvijo posodila 5 milijonov evrov, za dokončanje projekta izbrali novega investitorja. Med tremi, ki so se zanimali za dokončanje projekta Zbiljski gaj, je Abanka v soglasju

s stečajno upraviteljico izbrala ljubljansko podjetje Gradis inženiring. Sodišča so zdaj zasuta s tožbami oškodovanih.

Resnica ali nedolžnost? V pismu državnim ustanovam, ki so ga poslali na deset naslovov (Janezu Drnovšku, predsedniku države, varuhu človekovih pravic Matjažu Hanžku, premierju Ja-

Sodišče bi moralo pohiteti in pravično rešiti vse zadeve.

Mebles IMS v stečaju krivdo zavrača na druge.

nezu Janši, nekaterim pristojnim ministrom ter Vrhovnemu državnemu tožilstvu RS), se člani odbora sprašujejo, ali bo slovenskemu sodstvu moralo soditi tuje sodstvo. Uvodoma avtorji navajajo, da je sodstvo s svojim ravnanjem v sodelovanju z Abanko Vipo povzročilo ogromno materialno in nematerialno škodo vsem posameznim družbam, ki so vpletene v to graditev, posledično pa tudi vsem oškodovanim kupcem nepremičnin v Zbiljskem gaju. Navajajo, da zgrajeni objekti še do danes niso končani, nepremične pa so neuporabne in propadajo. Mnoge od njih so pod hipoteko, čeprav so nekateri kupci kupnine poravnali v celoti. Med nepremičninami so večinoma varovana stanovanja, namenjena upokojencem, ki so po treh letih in pol od uvedbe stečaja še vedno nedotaknjena, dve samostojni hiši pa sta kupca do-

Podjetje Mebles IMS je nastalo 5. decembra 2002 z združitvijo družb Industrijaimport, Metro avto servis, Metro avto in Mebles. Stečajni postopek zoper družbo je bil uveden 13. junija lani.

končala s svojimi sredstvi, čeprav sta kupnino pred tem v celoti poravnala. »Nedokončani objekti brez zaščite pred vremenskimi vplivi in tatovi na zapuščenem gradbišču pa neusmiljeno propadajo, kar predstavlja še dodatno gospodarsko škodo,« so zapisali v pismu. Največ kritik leti na sodišče, ki mu očitajo, da je uvedlo sporen, po njihovem prepričanju nezakonit stečaj v družbi Mebles in jo s tem uničilo. Poleg tega naj bi bili sodniki krivi za uničenje družbe Movens, posledično pa naj bi s tem povzročili gorje tudi njenim 34 kupcem nepremičnin. Navajajo še, da je odbor podal več kazenskih ovadb. Zapisali so, da je šele zdajšnja vlada prisluhnila odboru. »Po intervenciji predsednika vlade Janeza Janše je januarja 2006 Lovro Šturma, minister za pravosodje, s sodelavci sprejel člane odbora in se seznanil z dokazno dokumentacijo odbora zoper delo sodišča. Po preučitvi dokumentacije s strani posebne strokovne komisije ministrstva je

minister pozval Višje in Okrožno sodišče v Ljubljani, da pojasnita delo sodnikov v aferi Zbiljski gaj, vendar naj bi bili obe sodišči ministrovu pobudo pisno zavrnila in mu zatrdili, da glede sodstva v aferi Zbiljski gaj vse 'štima'.« Pri tem navajajo, da je iz odgovora predsednika Višjega sodišča RS ministru razvidno, da ga je sooblikovala prav sodnica, ki je pripomogla k sporni odločitvi o uvedbi stečaja v družbi Mebles, natančneje k pripojitvi družbe Mebles družbi Mebles IMS. Ob tem še navajajo, da sodni svet že julija leta 2005 ni ugodil predlogu pravosodnega ministra Lovra Šturma za službeni nadzor dela predsednice stečajnega senata v aferi Zbiljski gaj. Ob tem odgovarjajo tudi na vprašanje, zakaj nesrečni kupec Movensa in 34 kupcev še danes nimajo dokončanih nepremičnin. Po njihovem prepričanju zaradi sodstva v sodelovanju z banko. Pismo je dolgo pet strani (priloženih je še več prilog z grafičnimi prikazi dogodkov), na koncu pa »vključno prosijo vse naslovnike, da zaščitijo človekove pravice oškodovanih v njihovem boju s predstavniki slovenskega sodstva, ter za čimprejšnji pošten in pravičen zaključek afere Zbiljski gaj, po možnosti brez pomoči iz tujine«. Dodajajo, da so kupci nepremičnin v Zbiljskem gaju pogodbe o prodaji in nakupu sklepali s pomočjo notarjev.

Druga plat To je ena plat zgodbe, morda resnična, vendar nas v njej moti nekaj stvari. Prva je ta, da so podpisniki odbora tudi predstavniki gospodarskih družb, ki se v

Izpoved kupca

»Plačali smo celotno kupnino in opustili vse zahtevke iz naslova povračila škode zaradi neodpravljenih napak in zamud. Banka nam je izdala pobotnico, kar pomeni, da bi morala biti parcela in objekt na njej prosta bremen. Ko smo vložili zahtevek za vpis v zemljiško knjigo, pa smo izvedeli, da je nad celotnim kompleksom vpisanih, kot pravijo, dvesto plomb. Vsak dan je kakšna nova. Nihče nam ne pojasni, pri čem smo, in bojimo se najhujšega. Namesto da bi spokojno živeli v mirni soseski na deželi, postajam živčna razvalina. Bojim se, da moja hiša, ki sem jo pošteno in drago plačal, ne bo nikoli vpisana v zemljiško knjigo. Ampak v nobenem primeru se ne bom izselil.

In še: Kolobocijo je hotelo rešiti podjetje Gradis skupaj z Abanko Vipo, ki sta pred dobrimi tremi leti sprejela načrt o dokončanju naselja Zbiljski gaj, po katerem bi pozneje graditev še razširili. Kot so zapisali v Delu, sta se družbi sprli. Gradis je namreč nedavno vložil tožbo proti vsem pogodbenikom oktobra 2003 podpisane pogodbe, to je Meblesu IMS v stečaju, Abanki Vipi in Movensu. S tožbo zahteva razveljavitev pogodbe in plačilo odškodnine zaradi hipoteke družine Knific.«

Opomba: Pismo iz decembra 2006

tem primeru niso ravno izkazale. Na drugi strani pa je očitno krivda tudi na sodstvu, pri čemer ni razumljivo, da ne dovolijo vpogleda v ravnanje in odločitve sodnikov. Abanka Vipa je morala že v začetku aprila 2004 na podlagi podobnih prijav Banki Slovenije poročati o teh zapletih, a doslej v javnosti ni bilo znano, da bi bilo pri njenem ravnanju kaj narobe. Na najslabšem so oškodovanci, ki so prepričani, da je bilo v primeru Zbiljski gaj v največji meri sporno dejstvo, da so lastniki podjetja Mebles z denarjem, ki so ga prejeli od upokojencev, poslovali zelo neodgovorno ter za tvegane in neuspešne posle zapravili denar opeharjencev prek drugih podjetij, ki naj bi jih imeli v lasti.

Ali kot smo lahko prebrali na forumu o korupciji: »Z denarjem, ki je bil namenjen gradnji hiš starejših upokojencev, so lastniki Meblesa poravnali slabo poslovanje drugih podjetij, prelivali so denar iz podjetja v podjetje, ki so bila v njihovi lasti, in na koncu zapravili ves denar, zaradi česar so vsa podjetja propadla. V Sloveniji je vse preveč primerov, ko imajo predvsem lastniki d.d.-jev in d.o.o.-jev v lasti več podjetij, ki jih vse uporabljajo praktično kot eno podjetje, vsaj kar se tiče denarja. Slovenska država bi morala bolj poskrbeti za to, da ne prihaja do prelivanja denarja iz podjetja v podjetje, tudi če so podjetja v lastništvu istih oseb, in vsako nesmotno prelivanje denarja sankcionirati. Dovolj je bilo tega, da takšni in drugačni zmikavti tvegajo z denarjem navčnih ali zavedenih strank in pri slabem tveganju ne odgovarjajo za izgubo denarja.« Glede Zbiljskega gaja lahko zapišemo, da nekoliko upanja daje predlog Abanke Vipe, s katero bi lahko opeharjeni upokojenci prišli do svojih težko pričakovanih domov, ampak o tem se bomo prepričali, šele ko bo predlog realiziran. Ob tem dodajajo, da je bila Slovenija v preteklih letih pri urejanju stanovanjske problematike prepočasna »in zgodilo se je to, kar se je«. ■

Anton Rop in Milan Kučan sta skupaj polagala temeljni kamen za naselje.

Izigrana dobrodelnost

Peter Avsenik, foto: Gregor Pohleven, Bor Slana

Na koprskem sodišču se je minuli teden z oprostilno sodbo končalo sojenje nekdanjemu generalnemu sekretarju Rdečega križa Slovenije Mirku Jeleniču in koprskemu podjetniku Bogomirju Baragi zaradi suma zlorabe položaja.

Predsednica senata Tatjana Cvetličanin je v obrazložitvi dejala, da naklep oškodovanja Rdečega križa (RKS) ni bil dokazan. Okrožna državna tožilka Barbara Milič Rožman je po razglasitvi sodbe napovedala pritožbo, v RKS pa razmišljajo o civilni tožbi.

Oprostilna sodba Sporna je bila prodaja zemljišča RKS v Valdoltri podjetju Investina, ki je v Baragovi lasti. Prodajna cena omenjenega zemljišča je bila nižja od dejanske, saj ga je prodal kot kmetijskega, čeprav je bila desetina le-tega že tedaj uvrščena med stavbna zemljišča. To naj bi bil Jelenič pristojnim organom RKS zamolčal, zaradi

česar naj bi bil RKS tedaj utrpel kar za 19 milijonov tolarjev škode. Jelenič je v sklepnih besedah dejal, da odboru RKS ni zamolčal ničesar, da je verjel Baragovim besedam o vrednosti zemljišča in da je šla pogodba o prodaji in nakupu skozi več rešet. Anonimka, ki je v začetku februarja 2002 vznemirila javnost, naj bi bila po njegovih besedah stvar gospodarskih lobijev političnih strank. Kljub vsemu pa je zanimivo, da sta takoj po prodaji omenjenega zemljišča na njem zrasli dve stanovanjski hiši.

Kot je znano, pa prodaja zemljišča v Valdoltri ni bila edina »malomarnost« nekdanjega sekretarja RKS, ki je bil na to mesto imenovan na predlog nekdanjega

predsednika države Milana Kučana. Povzemimo ravnanje tedanjega vodstva RKS.

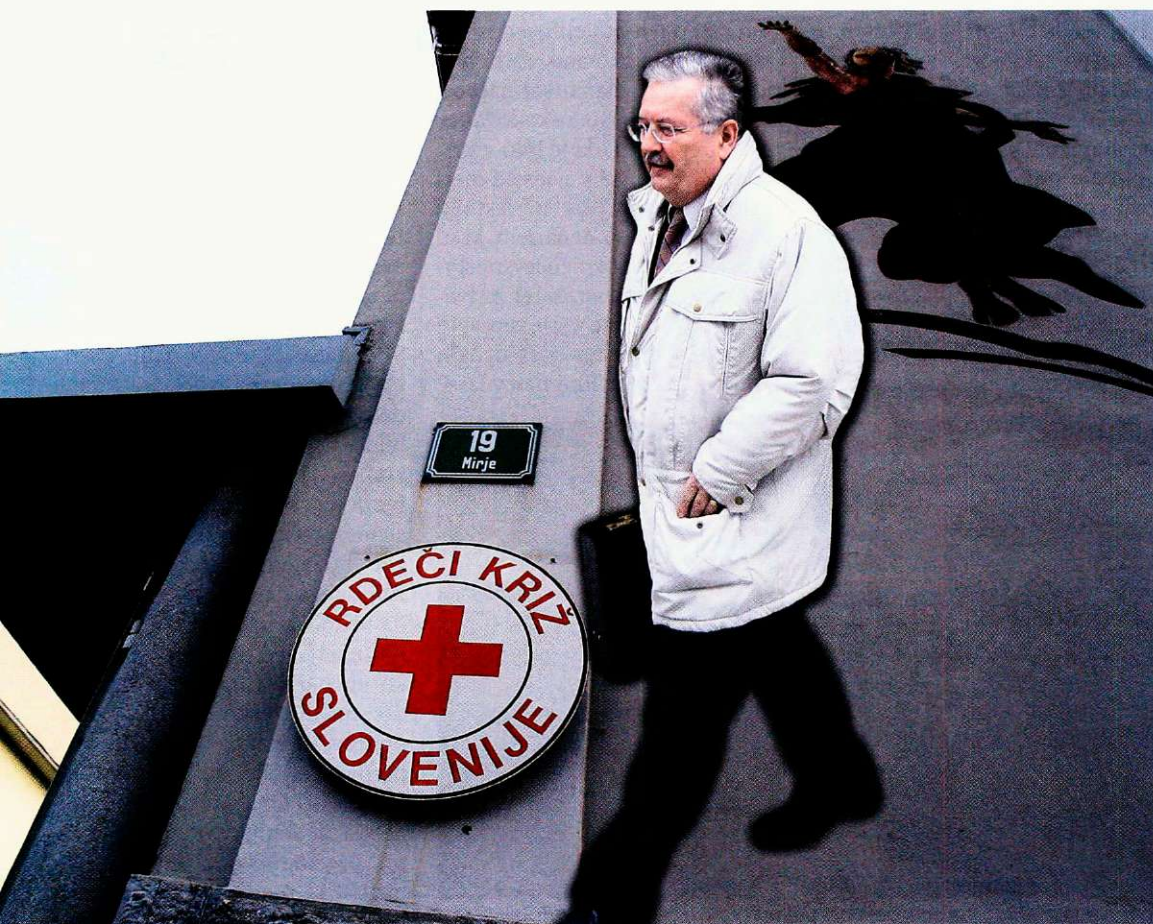
Nikdar vrnjena posojila Decembra 2000 smo izvedeli, da si namerava RKS poleg akcij, donacij in državne pomoči sredstva za svoje delovanje zagotavljati tudi s pomočjo pridobitniških dejavnosti. V ta namen je bilo že pred tem ustanovljeno podjetje SLORK, d. o. o., ki naj bi ločilo sredstva, pridobljena pred donacij, od tistih iz pridobitne dejavnosti. Ob ustanovitvi omenjenega podjetja, katerega direktor je postal Jelenič, se je postavljalo predvsem vprašanje, ali si bo RKS zagotovil ustrezni zunanji nadzor nad

svojo dejavnostjo, vendar je tedanji član nadzornega odbora RKS Srečko Kirn zagotavljal, da zunanja revizija ni potrebna. Kmalu po anonimki, ki je sprožila sume, pa smo izvedeli, da je Srečko Kirnu oziroma njegovemu podjetju IRT Jelenič že leta 1998 odobril posojilo v višini 100 milijonov tolarjev, dve manjši posojili pa je dal tudi njegovemu drugemu podjetju Konta. Izkazalo se je, da je bilo Kirnovo drugo podjetje v precejšnjih težavah, kljub temu pa je Jelenič še februarja 2002 zatrjeval, da so njegove obveznosti do SLORK poravnane. No, že po tednu dni se je izkazalo, da to ni res in da IRT podjetju SLORK dolguje še štiri petine denarja. Kirn denarja za vračilo ni imel, menic in akceptnih nalogov, s katerimi je bilo posojilo zavarovano, pa pri izterjavi ni unovčil, saj naj bi bilo njegovo zemljišče preobremenjeno s hipotekami.

Poleg že omenjene sporne prodaje zemljišča je SLORK trgoval tudi z nekaterimi drugimi zemljišči. Med drugim smo izvedeli za zamenjavo dela bolnišnice Valdoltra za zemljišče ob Kliničnem centru, kjer na bi z avstrijskim podjetjem Alpine Bau zgradil garažno hišo, vendar je graditev garažne hiše propadla, saj si je avstrijsko podjetje premislilo.

Še dvanajst plač, prosim! Potem ko so na vodstvo RKS začeli pritiskati računsko sodišče, ministrstvi za zdravje in za obrambo ter policija, je konec februarja Jelenič odstopil s položaja generalnega sekretarja RKS. Razkrivanja nepravilnosti pa še ni bilo konec. Kmalu se je izvedelo, da je RKS

Zgodba o neodgovornem ravnanju nekdanjega sekretarja RKS Mirka Jeleniča se nadaljuje.

denar posojal že leta 1993 in da znesek posojil na sivem trgu znaša kar pol milijarde tolarjev. Maja 2002 se je tudi razkrilo, da plače treh vodilnih na RKS krepko presegajo okvire veljavnega plačnega sistema – po nekaterih podatkih so bile celo višje od 1,5 milijona tolarjev. Pri vsem tem si je Jelenič dovolil zahtevati celo odpravnino v višini dvanajstih plač in zahtevati še enoletno izplačevanje mesečnega nadomestila za plačo.

Afera je povzročila finančno krizo, saj je bilo možnosti za izterjavo dolgov vse manj – SLORK je imel 5 milijonov, RKS pa skupaj že 70 milijonov tolarjev izgube. Pokazalo se je tudi, da je med dolžniki tudi SLORK, in sicer podjetju Kemofarmacija, pri katerem je najemal posojilo. Računsko sodišče je medtem opravilo revizijo in ugotovilo, da je RKS v letih 1999, 2000 in 2001 deloval v neskladju z mednarodnimi konvencijami, zakonom o RKS in nekaterimi drugimi akti. Tako sta bila julija 2002 Jelenič in njegov pomočnik

Sedež Rdečega križa Slovenije

Koprsko okrožno sodišče

Janko Jurca ovađena zaradi suma kaznivega dejanja zlorabe položaja (v zvezi s posojilom IRT), a je januarja 2005 tožilec zaradi pomanjkanja dokazov od preгона odstopil. Koprsko okrožno državno tožilstvo je na Okrožnem sodišču v Kopru oktobra 2005 vložilo tožbo proti Jeleniču zaradi prodaje zemljišča podjetju Investina. Iz istega razloga kot dve leti poprej je bila tudi letošnja sodba v prid Jeleniču.

Jasno je torej, da je Jelenič ravnal naivno do posojilojemalcev

telj, odvetnik Miro Senica je bil poročen z Jeleničevo nečakinjo, v podjetju Energoplan pa je bil zaposlen njegov sin.

Politična motiviranost? Kot rečeno, je tožilka Milič Rožmanova zoper odločbo sodišča že napovedala pritožbo, o civilni tožbi pa razmišljajo tudi v RKS. Kot je pojasnil generalni sekretar RKS Srečko Zajc, bo odločitev o civilni tožbi sprejel glavni odbor na seji, ki bo sledila dokončni odločitvi sodišča. »Za zdaj s pravnimi strokovnjaki tehamo možnosti, kajti vsak postopek je povezan s stroški,« dodaja Zajc. Sicer pa ima RKS v zvezi z Jeleničem odprtih več zadev na različnih sodiščih – dve odškodninski tožbi sta vloženi v Novem mestu v skupni višini dobrih 500.000 evrov, ena pa na delovnem sodišču v Ljubljani, kjer Jelenič toži RKS.

Na naše vprašanje, ali so bili sodni postopki politično motivirani, Zajc odgovarja, da je o tem težko soditi, saj je v sodobnem svetu vse politično. »Seveda ima vsakdo pravico do lastne obrambe, kakor ve in zna, in če nekdo

prisega na politične motive, ko gre za prozorna oškodovanja znotraj nekega tipa gospodarjenja z zaupanimi sredstvi, potem je to njegova legitimna pravica.« Vendar je stvar javnosti, še dodaja, koliko temu verjame. Generalni sekretar RKS še verjame, da se bo proces iztekla njim v prid, sicer ne bi šli po nekaterih pionirskih poteh v civilne tožbe. »Zakaj? Da razširimo prostor, saj tudi če ne gre za kaznivo dejanje, gre za nesprejemljivo dejanje in za povzročitev velike škode,« je vztrajen Srečko Zajc. Vodja koprškega okrožnega tožilstva Slavko Ožbolt sumov o politični motiviranosti sodnega procesa ni želel komentirati.

Težko dokazljivo Zloraba položaja, za kar je tožilstvo bremenilo Jeleniča in Barago, velja za eno teže dokazljivih kaznivih dejanj. Storilcu je namreč treba dokazati zelo jasn namen oškodovati organizacijo in hkrati koristiti nekomu drugemu. Tega okrožni državni tožilki Jeleniču ni uspelo dokazati, vendar pa je njegova moralna krivda neizpodbitna, o čemer je prepričan tudi Zajc. Po drugi strani pa se postavlja vprašanje, zakaj tožilstvo vztraja pri bremenitvi Jeleniča za eno teže dokazljivih kaznivih dejanj.

In kaj Srečko Zajc meni o vračanju ugleda RKS in zaupanju vanj? »Nekateri sprašujejo, v kolikšni meri je Rdeči križ Slovenije izgubil zaupanje ljudi. Če bi ga samo pri enem, je to dovolj. In pri kolikšnih se je zaupanje vrnilo? Samo pri enem bi bilo premalo, ampak tudi pri enem je bil potreben prvi korak na pravi poti.«

Marka Jeleniča je Milan Kučan leta 1992 odlikoval s srebrnim častnim znakom RS »za izjemne zasluge pri obrambi svobode in uveljavljanju suverenosti Republike Slovenije«. Dve leti kasneje je Kučan za človekoljubno dejavnost z zlatim častnim znakom odlikoval že Rdeči križ Slovenije. Nekdanji predsednik države je to dobrodelno organizacijo in njenega voditelja oktil s priznanji v času, ko je bilo poslovanje in delovanje Rdečega križa Slovenije že močno sporno.

Če je RKS izgubil zaupanje samo pri enem dobrotniku, je to dovolj.

in neodgovorno do pomoči potrebnih, ne nazadnje pa tudi do tistih, ki jim je zanje mar. Ob tem dodajmo, da je denar posojal zlasti posameznikom in podjetjem, ki so bili z njim tako ali drugače povezani. Tako je bil denimo Srečko Kirn njegov dobri prijatelj.

fakulteta za uporabne družbene študije
faculty of applied social studies

Nova Gorica

- velika dvorana Mestne občine Nova Gorica, Trg Edvarda Kardelja 1, Nova Gorica
- Dunajska cesta 104, Ljubljana
- predavalnica na RIC (Razvojno izobraževalnem centru), Ljubljanska cesta 28 (nova lokacija v Centru Yello v Bršljinu)

KONVIKT/Agencija politnega servisa

Tel. (05) 333 00 80, dekanat@fuds.si, referat@fuds.si

strokovni posvet
Vseživljenjsko učenje v
strategiji razvoja Slovenije

Četrtek, 25. januar 2007

Minister Milan Zver med predstavitvijo Strategije vseživljenjskosti učenja v Sloveniji

Učenje za življenje

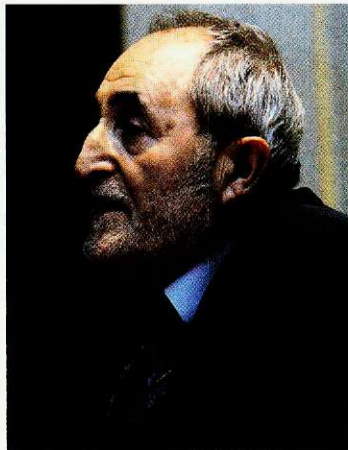
Mitja Volčanšek; foto: Gregor Pohleven

Vse višje zahteve trga dela in staranje prebivalstva zahtevata od Evrope in še posebej od Slovenije vzpostavitev dolgoročne strategije vseživljenjskega učenja.

Ministrstvo za šolstvo in šport je to nalogo zapalo posebni delovni skupini. Spodbuda za postavitev dolgoročne strategije na tem področju je prišla s strani evropske komisije, ki se zavzema za izboljšanje kakovosti in učinkovitosti sistemov izobraževanja in usposabljanja v uniji, ob tem pa si je zadala cilj, da te sisteme naredi dostopnejše državljanom in jih poveže s širšim okoljem.

Začeli razpravo Prva priložnost za javno razpravo o osnutku strategije za Slovenijo se je ponudila v četrtek, 25. januarja, na strokovnem posvetu, ki ga je gostil državni svet. Kot je v svojem nagovoru dejal minister Milan Zver, se je Evropa morala soočiti z vprašanjem vseživljenjskega učenja (ki je precej širši pojem od poklicnega izobraževanja ali

izobraževanja odraslih) zaradi demografskih trendov. Pri tem je opozoril, da se potrebe po izkoriščanju potencialov starejših kadrov zaveda tudi predsedujoča EU Nemčija in soproedsdujoča Portugalska, ki se vse bolj zanašata na t. i. silver economy. Hkrati je minister opomnil, da moramo

iskati ravnotežje med usposabljanjem posameznika za delo in njegovim usposabljanjem za življenje. Predsednik odbora DS za izobraževanje Zoltan Jan pa je izpostavil dve najbolj rizični skupini, o katerih je govora v zvezi z vseživljenjskim izobraževanjem. To sta skupini mlajših brezposelnih in starejših kadrov.

Korak v razvoju Četrtekov posvet pa je v tem smislu šele začetek. Sama strategija se usmerja v ustvarjanje razmer za čim boljši razvoj posameznikovega potenciala, s čimer bo moč udeležiti štiri področja razvojnih ciljev naše države: družbeni, gospodarski in trajnostni razvoj ter umestitev Slovenije v mednarodno okolje.

Vodja delovne skupine
dr. Zoran Jelenc

Strategija bo tako po mnenju dr. Zorana Jelenca, vodje delovne skupine, ki je ta dokument pripravila, pomenila »velik korak v razvoju« države.

Sicer pa so se ustvarjalci strategije na podlagi ugotovljenih pomanjkljivosti tradicionalnega izobraževalnega sistema in nezadostnosti koncepta izobraževanja »enkrat za vselej« spraševali po načinih za skladno povezovanje humanističnega in ekonomističnega (bolj uporabno naravnane) modela vseživljenjskega učenja, ki sta bila doslej v medsebojnem konfliktu.

Cilji, ki jih strategija zasleduje, so med drugim: omogočanje učenja vsem in v vseh življenjskih obdobjih, prilagoditev oblike učenja posamezniku, krepitev zavedanja o pravici in pomenu učenja, povezovanje družbenih ciljev z interesi gospodarstva, dajanje zagona razvoju lokalnih skupnosti, predstavitev vrednote učenja prek medijev.

Pomen vseživljenjskega učenja že po definiciji vključuje vse oblike učenja, tudi npr. neformalnega, in posamezniku pomaga ne le pri iskanju zaposlitve, ampak mu ponuja tudi nov sistem vrednot ter izboljša njegov odnos do sebe in drugih. Kot je prišlo na dan med samo razpravo, bo treba predvsem poskrbeti, da bo strategija prek konkretnih ukrepov zaživela, namesto da ostane samo še en sipek papirjev. Zato bo ključnega pomena v ta projekt dejavno vključiti gospodarstvo (delodajalci so v letu 2005 za izobraževanje kadrov namenili skoraj milijardo tolarjev, po mnenju nekaterih sodelujočih pa je mogoče storiti še več) in lokalne skupnosti (kot je bilo slišati med razpravo, tudi z natančno zakonsko opredelitvijo njihovih obveznosti). Dostopnost do učenja je vsekakor odvisna tudi od infrastrukture in krepitve nevladnega sektorja. Vlada načrtuje oblikovanje posebnega strateškega sveta za vseživljenjsko učenje, ki bo usklajeval delo različnih ministrstev na tem področju, ter izboljšano financiranje in predstavitev sektorja. Tudi sami se namreč zavedajo, da bi sicer prevečkrat zlorabljene parole o »učeči se družbi«, ki »temelji na znanju«, utegnile izzveneti v prazno. **D**

Vrnitev h koreninam

Romana Jordan Cizelj, poslanka v evropskem parlamentu, foto: EP

Na januarskem plenarnem zasedanju evropskega parlamenta je nemška kanclerka Angela Merkel predstavila program nemškega predsedovanja EU.

Evropska unija z Angelo Merkel na čelu znova o Evropi vrednot

Le-to bo potekalo v prvi polovici letošnjega leta in je bilo prvič zasnovano kot t. i. trojka. Nemčija, Portugalska in Slovenija, ki bodo zaporedno po šest mesecev predsedovale EU, so namreč v tesnem sodelovanju pripravile skupni program. Merklova je v odličnem govoru v evropskem parlamentu sijajno zastavila zgodbo o »predsedujočih trojkah«. Z njim ni le opravičila slovesa Nemčije kot organizirane in disciplinirane ustanovne članice, marveč je z njim posegla globoko v korenine evropskega povezovanja. Njeni filozofski pogledi, poudarki o skupnem evropskem bistvu ter vrednotah so jo postavili tudi med ideološko vodilne evropske politike. V času, ko EU sicer uspevajo številni skupni storilnostno usmerjeni projekti, na duhovni ravni pa

postajamo razvejena družba, ki znova išče skupne podlage medsebojnega sprejemanja, lahko prizadevanja Merklove pomenijo ključ za vnovični zagon pristnega evropskega povezovanja.

O prihodnosti EU Nemčija bo v času svojega predsedovanja oživila razpravo o prihodnosti EU, predstavila mogoče rešitve glede ustavne pogodbe ter pripravila predlog časovnega načrta za izhod iz sedanjega patpoložaja. Njen cilj je, da do odločitve glede temeljnega skupnega dokumenta EU – ustavne pogodbe – pride do leta 2009. Gre za občutljivo vprašanje z negotovim izidom. Zato je odločitev nemškega predsedovanja, da prav tu stopi korak naprej, pogumna in hkrati vliva optimizem. Vesela sem, da se je Nemčija odločila na tako tvoren način

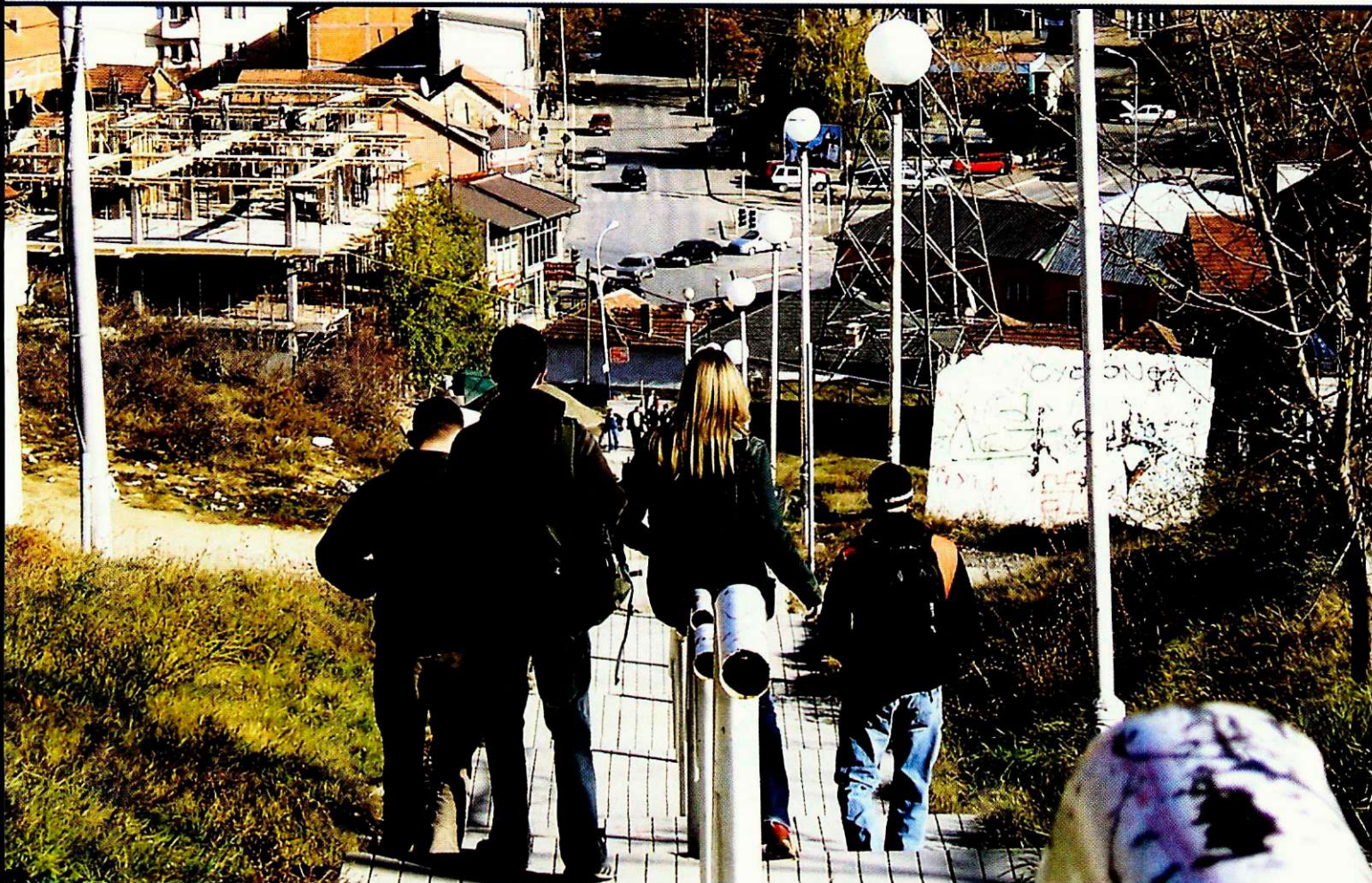
proslaviti 50. obletnico ustanovitve Evropske gospodarske skupnosti in skupnosti Euratom. Hkrati upam, da jim bo uspelo razpravo o naši prihodnosti približati državljanom in državljanom EU, na evropski ravni pa v odločanje enakopravno vključiti tudi evropski parlament. Le na ta način bo mogoče pridobiti najširšo podporo za tako pomemben politični dokument.

Iskanje ravnovesja V osrednjem delu programa se Nemčija osredinja na iskanje ravnovesja med gospodarskim razvojem, socialnim modelom in varovanjem okolja. Program je začrtan ambiciozno in skladno z doslej oblikovanimi evropskimi političnimi usmeritvami. Omenim naj le področje energetike, ki mu tudi Nemci posvečajo veliko po-

zornosti. V program so vključili vse pomembnejše teme še svežega energetskega svežnja, od sprejetja evropskega akcijskega načrta o energetske politiki na spomladanskem vrhu EU do nadaljnega uresničevanja notranjega trga za plin in elektriko ter izboljšanja energetske učinkovitosti. Velik poudarek namenjajo tudi obnovljivim virom energije. Na žalost pa se niti Nemčija ni mogla izogniti svoji notranje-politični realnosti, zaradi česar v programu niso omenjeni drugi energetske viri, ki zavzemajo pomembno vlogo v energetske mešanici. To vrzel bosta morali med svojim predsedovanjem zapolniti Portugalska in Slovenija. V programu pogrešam tudi omembo solidarnosti kot enega od šestih ključnih načel evropske energetske politike. Tu je bilo naše delovanje doslej šibko in prav tu se bo izkazalo, koliko skupnega delovanja je Evropa sploh zmožna. Je pa Nemčija doslej že mnogokrat delovala v duhu solidarnosti in to jo je mogoče posredno zaslediti tudi v predlaganem programu, zato verjamem, da pri tem ne bomo krenili z doslej začrtane smeri.

V programu pa na žalost nisem zasledila nobene informacije o Evropskem tehnološkem inštitutu. Ničesar ni niti o izbiri sedeža nadzornega organa satelitsko-navigacijskega sistema Galileo, za katerega zelo resno kandidira tudi Slovenija.

Prepričljiva kanclerka Z ambicioznim in uresničljivim programom je Nemčija upravičila sloves ustanovne članice EU in sloves gospodarsko močne države, kanclerka Angela Merkel pa uspešno raste tudi v evropsko duhovno voditeljico. Verjamem, da ji bo uspelo! ■

Po poročilu Združenih narodov bi Kosovo lahko kmalu postalo delno neodvisna pokrajina.

Bitka za Kosovo

Ana Müllner, foto: Reuters, ZN

Pri reševanju statusa pokrajine Kosovo prihaja do novih premikov, ki so se začeli z volitvami v Srbiji in nadaljevali s poročilom posebnega odposlanca ZN Martija Ahtisaarija. A kot kaže, trajne rešitve še nekaj časa ne bo.

Mineva osem let, odkar so Natove čete prisilile vojsko tedanje Jugoslavije, da je zapustila srbsko pokrajino Kosovo. Od takrat je usoda pokrajine v rokah Združenih narodov in Nata. S tem se je problem te pokrajine šele zares začel, saj se pogovori glede prihodnosti Kosova vrtijo v krogu. Srbija želi do konca ohraniti svojo nadvlado v pokrajini, medtem pa se v diplomatskih krogih že dalj časa govori o neizogibni uveljavitvi neodvisnosti pokrajine. Usoda slednje je doživela pomemben korak k svoji uresničitvi v petek, ko je posebni odposlanec Združenih narodov za Kosovo Marti Ahtisaari predstavil svoje poročilo o prihodnosti

Kosova. A načrti ZN na območju so ostali v senci nedavnih volitev v Srbiji, kjer je večino dobila Srbska radikalna stranka, k njeni zmagi pa je pripomoglo tudi poudarjanje dejstva, da Kosovo je in bo ostalo del Srbije.

Ahtisaarijevo poročilo Predlog ZN, ki ga je prejšnji petek na Dunaju predstavil Finec Marti Ahtisaari, je sad več kot enoletnih pogajanj med Prištino in Beogradom. Uradno bo Ahtisaarijev načrt predstavljen šele 2. februarja v Beogradu, kljub temu pa so že znane glavne točke dokumenta, ki bo v prihodnje imel eno ključnih vlog pri pogajanjih glede statusa Kosova. Če bo vse

potekalo po načrtih in željah ZN, se bo Kosovo lahko začelo počasi vključevati v mednarodne organizacije, kot sta Svetovna banka,

Svetovna trgovinska organizacija, in sčasoma tudi v Organizacijo združenih narodov. Pokrajina, kjer med dvema milijonoma Al-

Posebni odposlanec ZN Marti Ahtisaari in srbski predsednik Boris Tadić

bancev živi 100 tisoč Srbov, bi dobila status nekakšne »pogojne neodvisnosti«, kakršen na neki način še vedno velja v Bosni in Hercegovini. Srbska manjšina bi bila zakonsko zavarovana, prebivalci pa bi lahko imeli dvojno državljanstvo; kosovsko in srbsko. Med tranzicijo bi bil v Prištini še vedno mednarodni predstavnik, ki ga imenuje Evropska unija. Nadzoroval bi prehod v demokracijo in tako na neki način nadaljeval Ahtisaarijevo delo. Še naprej je predvidena ohranitev številčnih Natovih čet v pokrajini (okoli 16 tisoč vojakov), a sčasoma bi se lahko začele uriti tudi kosovske varnostne sile, ki bi Natovim vojakom pomagale pri zagotavljanju stabilnosti pokrajine.

Ostri ruski odzivi Poročilo posebnega odposlanca ZN pa je v trenutku sprožilo diplomatsko krizo med Zahodom in Vzhodom. Ahtisaari je načrt predstavil šestim državam t. i. kontaktne skupine za Kosovo, ki jo sestavljajo Velika Britanija, Italija, ZDA, Francija, Nemčija in Rusija, prav slednja pa pri reševanju kosovskega vprašanja že dalj časa igra solistično vlogo. A to le redkokoga preseneča, saj je bila Rusija skozi zgodovino vedno ena najmočnejših srbskih političnih in kulturnih zaveznic in to vlogo igra tudi v 21. stoletju. Uradna Moskva je poročilo ZN označila kot »prenačljeno potezo« in predlagala, da se načrt uradno predstavi šele po prisegi nove vlade v Beogradu. A glede na to, da nobena stranka na nedavnih volitvah ni dobila zadostnega števila glasov za sestavo vlade, bo treba sestaviti koalicijo več strank, ta postopek pa utegne trajati več mesecev.

S tem se je Rusija postavila proti drugim petim državam, ki so Ahtisaarijev načrt pozdravile. Svoje zavezništvo s Srbi je potrdil tudi ruski predsednik Vladimir Putin, ki je že pred časom dejal, da bi morali vprašanje Kosova rešiti Srbi in Albanci sami, brez tujega vmešavanja. Rusija je ob več priložnostih izrazila svoje nestrinjanje z namestitvijo mednarodnih varnostnih sil v pokrajini. Glede na to, da je malo verjetno, da bodo Rusi spremenili svoje stališče, bodo zdaj na vrsto prišle

Kosovski premier Agim Çeku

Populistični premier Koštunica

Rusija kot stalna članica varnostnega sveta ZN varuje interese Beograda.

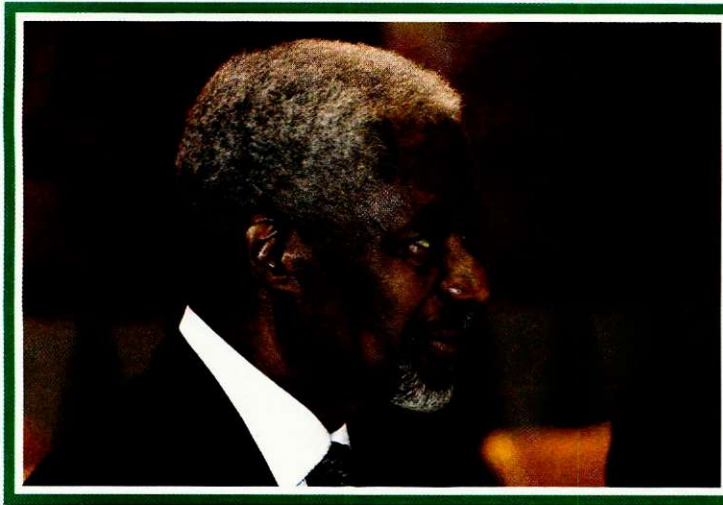
diplomske sposobnosti ZN, od katerih je odvisen uspeh njihovih prizadevanj na Balkanu. Čeprav zahodne države podpirajo nedavno predstavljeni načrt, ima Rusija kot stalna članica varnostnega sveta ZN moč, da uporabi veto pri vprašanju neodvisnosti Kosova. To pa bi seveda pomenilo novo časovno blokado pri reševanju kosovskega vprašanja. In medtem ko je uradna Moskva močno podprla Beograd pri zavarovanju njegovih interesov, se kosovski premier Agim Çeku sprašuje, kdaj bodo v Beogradu preboleli dejstvo, da je le malo možnosti, da bo Kosovo dolgoročno ostalo v srbskih rokah. Tako Çeku kot drugi prebivalci Kosova so načrt ZN glasno pozdravili, čeprav vanj niso vključene vse njihove želje in predlogi. Uradno izjavo in pripombe lahko pričakujemo jutri, ko bo Ahtisaari uradno predstavil svoje poročilo.

Povolilna drama K živahnemu političnemu dogajanju na Balkanu, ki smo mu te dni priče, so pripomogle tudi nedavne srbske parlamentarne volitve, ki so bile prve, odkar se je Črna gora lani odcepila od Srbije. Zahodni opazovalci, ki so budno spremljali potek volitev, niso skrivali svojega zadovoljstva tako nad izvedbo kot nad nepričakovano visoko udeležbo, ki je bila kar 61-odstotna. A dobra dva tedna kasneje, ko se začnajo prvi pogovori glede prihodnje vlade, se položaj v Beogradu zapleta. Že takoj po prvih volilnih izidih je namreč

dobila 5 odstotkov glasov. Če se stranke na noben način ne bodo mogle dogovoriti o sestavi nove koalicije, se kot zadnja možnost kažejo nove parlamentarne volitve. O slednjih se je začelo govoriti, ko so se začeli kazati prvi znaki nesoglasja v demokratičnem bloku. Prav slednji pa je verjetno ena zadnjih možnosti za Srbijo, ki se želi približati evroatlantskim povezavam.

Soočanje z realnostjo Sestavo demokratične srbske vlade si želijo tudi v Prištini, saj bi to pomenilo veliko olajševalno okoliščino pri procesu osamosvajanja Kosova od Srbije. V nasprotju s Koštunico, ki je vedno igral na populistične note in Srbom zagotavljal, da bo Kosovo vedno del Srbije, se realnosti veliko bolj zaveda predsednik Tadić. Ta je že pred časom dejal, da je »zibelka Srbije« verjetno že izgubljena in da ne more prisiliti dveh milijonov Albancev v življenje pod srbsko nadvlado. Njegovega mnenja je tudi čedalje več Srbov, a populistični politiki vprašanje Kosova z veseljem izrabljajo za nabiranje volilnih glasov, kar je bilo še posebej vidno na preteklih volitvah. Prizadevanja Prištine bodo s strani Beograda verjetno še naprej blokirana, na mednarodni ravni pa bo srbske interese, kot kaže, še naprej varovala Rusija. Tako se kosovsko vprašanje lahko vleče v nedogled in to se deloma že dogaja. Prelomni trenutek bo napočil, šele ko se bodo v Srbiji zavedeli, da je Kosovo zanje izgubljeno. Do takrat pa bo reševanje statusa pokrajine rabilo le za nabiranje političnih točk. ■

107.8 MHz
radio
velenje
www.radiovelenje.com
03/ 897 50 03

Spet doma

Nekdanji generalni sekretar Združenih narodov Kofi Anan se je vrnil v rodno Gano, kjer so ga na letališču v Akri pričakali kot junaka. Anan je zasedal položaj generalnega sekretarja 10 let, do 31. decembra 2006, ko je posle izročil Ban Ki Munu, nekdanjemu južnokorejskemu zunanjemu ministru. Anana že omenjajo kot morebitnega kandidata na ganskih predsedniških volitvah leta 2008.

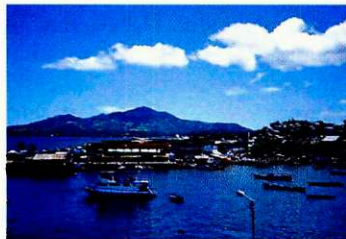
Bliskovito V bliskoviti akciji, imenovani Spartakus, ki so jo izvedli italijanski policisti po celotni Italiji, so aretirali več kot 780

ljudi. Prekupčevalci so v Vzhodni Evropi kupovali mlada dekleta in jih nezakonito vozili v Italijo, tam pa so jih silili v prostitucijo. Množične aretacije so sad štirimeseč-

ne preiskave njihovega delovanja v Italiji. Policija je še sporočila, da so aretirani osumljenci, ki večinoma prihajajo iz Vzhodne Evrope in Afrike, obtoženi podpiranja nezakonitega priseljavanja in siljenja mladih žensk v prostitucijo. Mlada dekleta so kupovali za 200 evrov, denar, ki so ga te prislužile s prostitucijo v Italiji (okoli 5000 evrov mesečno), pa so obdržali. Ženske, ki so se upirale, so pogosto zlorabljali in pretepali. Italijanske oblasti so 45 deklet, ki so privolile v sodelovanje s policijo, nagradile z dovoljenjem za bivanje v državi. V akciji je policija zasegla tudi 15 stanovanj, štiri nočne klube in tri prostore, v katerih so prostitutke zabavale svoje goste.

Spet potres Indonezijski otok Sulawesi je stresel podvodni potres z močjo 6,5 stopnje po Richterjevi lestvici, epicenter pa je bil okoli 160 kilometrov jugovzhodno od prestolnice Severnega Sulawesija Manado in okoli 50 kilometrov pod morskim dnom. Cunami ob tem niso grozili, saj se gladina morja ni dvignila. Potres je poškodoval več stavb v najmanj enem mestu in izzval preplah med bivalci.

Hillary za predsednico Senatorica iz New Yorka Hillary Clinton je v mestni bolnišnici, obkrožena z novinarji, potrdila napoved kandidature za predsednico ZDA in dejala, da se veseli tekme, v kateri nastopa veliko nadarjenih ljudi. Z njeno odločitvijo je sedaj gotovo, da bo izbira demokratskega predsedniškega kandidata veliko bolj zanimiva kot tekma na republikanski strani, čeprav zmagovallec med demokrati še zdaleč ne bo tudi zmagovallec predsedniških volitev. Realnost kandidature Hillary Clinton je, da ima o njej dobro mnenje približno toliko Američanov, kot jih ima o njej slabega. Njena prednost in

hrkati težava je tudi to, da bo le stežka najti kaj, kar bo prepričalo doslej neprepričane volivce, saj je o njej že vse znano.

Vse o papežu V Italiji je izšla knjiga spominov najtesnejšega sodelavca pokojnega papeža Janeza Pavla II. Stanisława Dziwisza, ki je bil več kot 40 let papežev osebni tajnik, zdaj pa je poljski kardi-

TUJI TISK

The Independent

Žalostni ponedeljek

Ponedeljek, 22. januarja, je bil uradno najbolj žalosten dan v vsem letu. Psihologi trdijo, da ljudje najpogosteje padejo v obup zadnji poln teden v januarju predvsem zaradi kombinacije vpliva slabega vremena, dolgova, ki so jih

naredili decembra, in zaradi prekršenih odločitev, ki so jih sprejeli za novo leto. Ponedeljek pa je že tako ali tako najtežji dan v tednu. Naša telesa imajo 25-urni ritem, ko pride konec tedna, gremo avtomatično pozneje spat, v nedeljo pa je težko iti spat bolj zgodaj, zato se v ponedeljek zbudimo slabe volje. Počutje je seveda povezano tudi z letnim časom in s številom svetlih ur, saj se je ob temnih dnevih težko vrniti nazaj v delovni ritem. Na srečo pa se da tudi tu pomagati; veliko pomaga telovadba, pogovor o problemih, branje dobre knjige, izlet v naravo ali tek. Dobili boste občutek, da zmorete vse. Še posebej kadar mine domnevno najbolj žalostni ponedeljek v letu.

New Scientist

Nimajo časa

Zakaj nas nezemljani še niso našli? To ostaja največja skrivnost vesolja. Fiziki to imenujejo Fermijev paradoks. Enrico Fermi je bil italijanski Nobelov nagrajenec, ki je leta 1950 pokazal na neskladje med napovedmi obstoja življenja zunaj

Zemlje in potemtakem sumljivo odsotnostjo nezemljanov, ki bi prišli k nam na obisk. Zdaj danski znanstveniki menijo, da so končno rešili to vprašanje. Odgovor je smešno preprost: nezemljani nas niso našli, ker niso iskali dovolj dolgo. Z uporabo računalniškega modela naše galaksije, Mlečne ceste, je neki fizik iz Københavna postavil hipotezo, da bi ena civilizacija lahko v vesolje spustila osem sond za iskanje življenja v vesolju. Vsaka od njih bi lahko oddala po osem minisond, od katerih bi se vsaka usmerila proti najbližji zvezdi, kjer bi iskala naseljene planete. Odkril je, da bi nezemljani za to, da bi preiskali štiri odstotke galaksije, potrebovali deset milijard let, če bi njihova plovila letela s hitrostjo 30 tisoč km/s.

nal in nadškof Krakova. V knjigi *Una vita con Karol* (Življenje s Karolom) je med drugim zapisal, da je papež leta 2000 razmišljal o odstopu, in sicer zaradi slabega zdravlja, pa tudi o spremembi cerkvenih pravil, ki bi papežem nalagala, da se z 80. letom starosti poslovijo od aktivne službe in

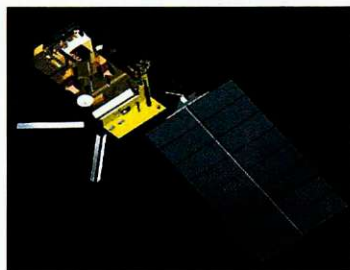
Stanislaw Dziwisz UNA VITA con KAROL Conversazione con Gian Franco Svidercoschi

da ne ostanejo na papeškem položaju do smrti. Nadškof Dziwisz v knjigi opisuje vse pomembne trenutke papeževnega življenja, pomeni pa tudi kroniko vsakdanjega življenja papeža Janeza Pavla II., od njegovih pogostih poti v tujino do pomembnih zgodovinskih dogodkov, kot so bili padec berlinskega zidu in teroristični napadi na ZDA 11. septembra 2001.

Ne manjkajo niti podrobnosti o Wojtyli kot človeku.

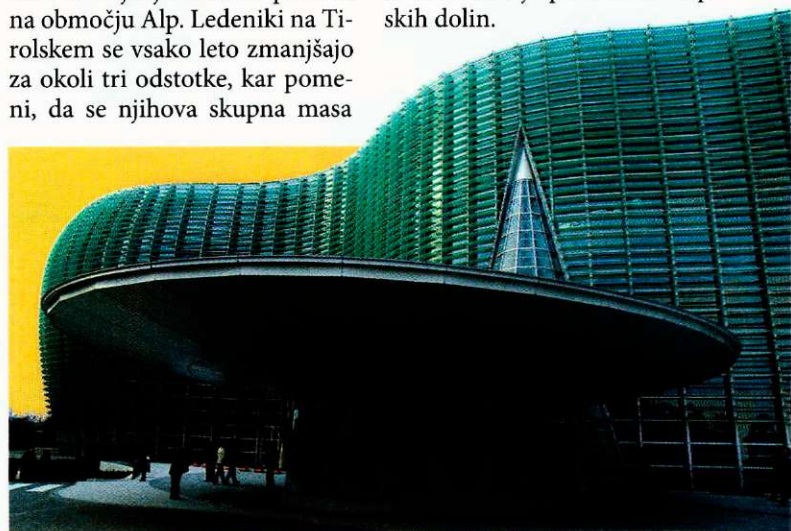
Sestrelitev satelita Kitajska je tudi uradno potrdila, da je preizkusila orožje za sestrelitev satelita v vesolju, pri tem pa je zagotovila, da se zaradi tega ni treba nikomur bati. Ob tem poudarja, da je vedno zagovarjala miroljuben razvoj vesoljske tehnologije, da nasprotuje oboroževanju v vesolju ter da nikoli ni in nikoli ne bo sodelovala v kakršnikoli obliki oboroževalne tekme v vesolju. To so Kitajci dejali, potem ko je Washington izrazil ostre proteste zaradi kitajskega preizkušanja protisatelitske rakete, s katero je uničila zastareli vremenski satelit v vesolju. Kitajska naj bi bila raketo izstrelila 11. januarja, protestirali sta tudi Kanada in Avstralija, Japonska pa je bila zaskrbljena. Ameriški strokovnjak za vesolje

James Oberg je dejal, da je kitajsko dejanje prvi znani primer v zgodovini, da je z Zemlje izstreljena raketa uničila satelit v orbiti.

Ledeniki Večina alpskih ledenikov bo do leta 2050 izginila. Tako so sporočili znanstveniki, svoje ugotovitve pa so utemeljili na dokazih o počasnem, vendar stalnem tajanju ledenih površin na območju Alp. Ledeniki na Tirolskem se vsako leto zmanjšajo za okoli tri odstotke, kar pomeni, da se njihova skupna masa

letno skrči za približno meter. Strokovnjaki krivde za te spremembe niso pripisali globalnemu segrevanju, zahtevali pa so revizijo preventivnih ukrepov za zavarovanje prebivalcev alpskih dolin.

Največji muzej

V Tokiu so odprli največji umetnostni muzej na Japonskem. Moderna, zelo svetla novogradnja z valovitim pročeljem iz stekla in kovine razpolaga s 14.000 kvadratnimi metri razstavnih površin. Arhitekt novega muzeja je Kišo Kurokava. V muzeju bodo postavljali občasne gostujoče razstave, saj lastne zbirke nacionalni umetnostni muzej, ki stoji v četrti Roppongi, nima. Prva razstava, za katero so eksponate posodile institucije z različnih koncev sveta, je posvečena oblikovanju, arhitekturi in likovni umetnosti 20. stoletja ter sodobnim tendencam. V muzeju, gre za peto japonsko nacionalno institucijo, posvečeno umetnosti, so poleg kavarne, restavracije in knjižnice urejeni tudi prostori za izobraževanje.

Vir: STA

TUJI TISK

Mignews

Aerodinamika

Delovanje kril letalnih miši se razlikuje od delovanja kril pri pticah in žuželkah. Po učinkovitosti in aerodinamiki ter manevrskih sposobnostih letalnim mišim ni enakih. Na krila so tem živalim pritrdili senzorje, poleg tega pa

so vizualizirali zračne vrtnice, ki jih pušajo te živali po poletu za seboj. Pri zamahih kožno gubo, ki je razpeta med tačkami v funkciji kril, letalca miš tesneje prižame k telesu kot druga letalca bitja, kar zmanjšuje upor zraka. Medtem ko se krilo spušča, omogoča veliko večjo dvizžno moč pri manjši porabi energije kot krilo pri pticah. Različnost načinov, s katerimi lahko miš uporabi krilo pri letenju, je tudi več kot pri žuželkah in ptičih. Pri tem miši pomaga večje število sklepov in zelo gibljiva membrana med njimi. Takšna gibčnost letalnih miši omogoča obrat za 180 stopinj na razdalji, ki je manjša od polovice zamaha krila.

Nature Neuroscience

Altruizem

Znanstveniki trdijo, da so odkrili del možganov, ki določa, ali bo človek egoist ali altruist. Altruisti so ljudje, ki drugim pomagajo brez očitne koristi zase. V raziskavi je 45 prostovoljcev povedalo, na kakšen način poma-

gajo drugim in ali se ukvarjajo z dobrodelnostjo. Prostovoljce so prosili, naj nekaj časa igrajo računalniško igrico, narejeno nalašč za ocenjevanje nagnjenosti k altruizmu. Zdaj raziskujejo razvoj določenega dela možganov v zgodnjih obdobjih življenja človeka, ki omogoča razvoj tako pomembne socialne funkcije, kot je altruizem. Hkrati trdijo, da je pravi altruizem zelo redek pojav in pogosto tudi nedosegljiv. Ponavadi človek nekaj naredi, potem pa pričakuje tudi odgovor. Raziskave se bodo nadaljevale s primerjavo ljudi s skrajnimi oblikami altruizma in egoizma, da bi ugotovili, ali zaradi tega obstajajo kakšne bistvene razlike v možganih.

*Mag. Dimitrij Piciga in
mag. Marjan Hribar*

Rezultati na področju turizma so vzpodbudni

Vida Kocjan, foto: Gregor Pohleven

Mag. Marjan Hribar je generalni direktor Direktorata za turizem na Ministrstvu RS za gospodarstvo in predsednik upravnega odbora Slovenske turistične organizacije (STO), mag. Dimitrij Piciga pa je direktor STO. Prvi je star 36 let, drugi 34. Oba sta polna delovnega elana in vizij, v pogovoru pa se je izkazalo, da izredno dobro sodelujeta med sabo ter tudi s službami direktorata in STO.

V zadnjih mesecih je STO pripravila številne predstavitve Slovenije v tujini. Kakšni so odzivi nanje?

Piciga: Predstavitve je res veliko, če omenim tisto na Finskem, pa prej v Utrechtu in Stuttgartu. Za največji dogodek v januarju štejem centralno evropsko borzo na Dunaju (ACTB), ki poteka v tem tednu. Temu sledi še Dublin. Februar in marec pa bosta še intenzivnejša meseca, saj se bomo predstavili na milanski, berlinski in moskovski borzi, če omenim le najpomembnejše dogodke. Odzivi so po različnih trgih zagotovo različni. Tega se zavedamo, zato celotno predstavitve na določenem trgu in tudi produkte, ki jih pri tem izpostavljamo, segmentiramo po trgih. Med zadnjimi predstavitvami, kjer smo zabeležili skoraj neverjetno zanimanje za Slovenijo, je bila predstavitve naše države na Finskem, kar je povezano tudi z novo letalsko povezavo med Helsinkimi in Ljubljano. Menim, da smo skupaj s partnerjem – letalsko družbo Finair pripravili odlično izveden marketinški pa tudi t. i. piarovski pristop, saj so se že vsi ključni mediji na Finskem razpisali o Sloveniji kot eni od destinacij za potovanja z največjim potencialom. Tako smo navzoči v vseh ključnih katalogih organizatorjev potovanj in naša pričakovanja s finskega trga so v letošnjem letu velika. Upamo si napovedati, da bomo mogoče celo podvojili število finskih gostov. Ob tem so rezultati na t. i. zrelih trgih, kot sta Nemčija in Nizozemska, bolj zmerni. Zagotovo nas veseli, da se je Nizozemska počasi otresla stereotipa, da so v Sloveniji le kampi in ladje, in da so segmenti ciljnih skupin, kot so upokojenci in družine, čedalje izrazitejši. Prav iz tega razloga načrtujemo študijsko potovanje za predstavnike t. i. touroperatorjev in turističnih agencij v Slove-

nijo. Nemčija, trg, s katerega v Sloveniji zadnji dve leti zaznavamo največji padec števila turistov, ta čas ne kaže povečanega zanimanja za Slovenijo. Menimo, da nam je uspelo ta trend padanja ustaviti tudi s povezovanjem z različnimi partnerji pri nastopih na sejmi. Tako se Slovenija ne predstavlja samo na svoji stojnici, ampak tudi kot pomemben partner na drugih stojnicah. Pričakujemo, da bomo ta korak naredili na vseh sejmi, saj tak pristop pomeni določeno širino. Tako želimo sodelovati z nemškimi ponudniki turističnih aranžmajev in menim, da nam bo z aktivnostmi množičnega marketinga v marcu in aprilu uspelo ustaviti trend upadanja turistov z nemškega emitivnega trga slovenskega turizma.

Ali na direktoratu občutite odzive oziroma kakšni so učinki teh predstavitev in kako jih ocenjujete?

Hribar: Kot predsednik upravnega odbora STO nenehno spremljam izvajanje programa dela STO, ki vključuje tudi številne predstavitve predvsem v tujini. Gre za intenzivne akcije tržnega komuniciranja. Dejansko ugotavljam, da so te predstavitve s prihodom novega direktorja, gospoda Dimitrija Picige, še intenzivnejše, boljše, odmevnejše, in kar je najpomembnejše, da slovensko turistično gospodarstvo vidi v tem sodelovanju koristi in se tudi zelo intenzivno odziva na te akcije.

Kakšne rezultate s področja turizma torej pričakujete za letošnje leto kot celoto in kako na direktoratu ocenjujete stanje na področju obiska turistov?

Piciga: Letos pričakujemo za 4 odstotke več prenočitev, za 6 odstotkov več prihodov in približno za 8 odstotkov več denarnega priliva iz turizma.

Hribar: Leto 2006 končujemo v pozitivnem trendu glede na leto prej. Predvsem bi izpostavil, da imamo majhno rast števila prenočitev, večjo rast prihodov. Še posebej me veseli dejstvo, da ob praktično zelo majhnem povečanju na področju fizičnih kazalnikov beležimo veliko rast skupnega obsega turističnih dejavnosti, kar pomeni, da v Slovenijo hodijo turisti, ki so

pripravljeni potrošiti bistveno več. To je za pozicioniranje panoge zelo pomembno.

Ali je Slovenija prepoznavnejša ali jo še vedno zamenjujejo s Slovaško?

Piciga: O prepoznavnosti se kar veliko govori. Gledano v svetovnem merilu je Slovenija toliko prepoznavna, kolikor to lahko pričakujemo za državo, ki ima 15-letno tradicijo in ki je bila pred tem umeščena v druge nacionalne povezave. Sam sem prepričan, da se prepoznavnost Slovenije v tujini izboljšuje in da se je od osamosvojitve Slovenije povečala. Zagotovo pa je prepoznavnost samo delno odločilna za pozicioniranje države na svetovnem zemljevidu. Najbolj odločilni za turizem posamezne države so zadovoljni gostje, ki se vračajo domov in tam širijo pozitivni glas o destinaciji. Mislim, da je slednje ključno in v primeru Slovenije pozitivno. Pomembno je, da govorimo o prepoznavnosti destinacije, ko pa se pogovarjamo o konkretnih rezultatih v turizmu, se temu dejavniku mnogokrat daje prevelik poudarek.

Hribar: Tudi moje mnenje glede tega vprašanja je podobno. Dejstvo je, da je dvig prepoznavnosti proces, ki pač zahteva določeno število let, in ta proces lahko pospešimo z nekaterimi aktivnostmi, za kar pa je treba vložiti veliko sredstev. Za razvoj turizma se mi zdi pomembnejše, da smo inovativni in konkurenčni v svoji ponudbi, zaradi česar bo trg našo turistično ponudbo prepoznal kot dobro, zanimivo in atraktivno. Menim, da je to tista odločilna dimenzija, na kateri je treba graditi razvoj naše turistične destinacije.

Gospod Piciga, glede na vašo razpravo bi dejala, da v tujini teh zamenjav ni toliko čutiti, kot si predstavljamo doma?

Piciga: Zagotovo ne. Menim, da se veliko preveč ukvarjamo z lastno prepoznavnostjo in temu dajemo bistveno večji poudarek, kot ga dajejo v tujini. Prepričan sem, da če se nekdo zanima za Slovenijo, podatke lahko pridobi, tudi če naše države ne pozna, saj ima odlične možnosti virov informacij na svetovnem spletu, pri predstavništvih Slovenije v tujini in na področju gospodarstva. Seveda pa se moramo zavedati, da čim bolj se oddaljujemo od ▶

► Slovenije, manjša je naša prepoznavnost, toda to ne velja le za Slovenijo, temveč za vse države. Seveda se Slovenija glede prepoznavnosti nikoli ne bo mogla primerjati z ZDA, Kitajsko, Italijo ali Francijo, saj gre za države, ki jih odlikujejo velikost, tradicija in seveda tudi bistveno večja sredstva, namenjena za promocijo države, kot je to v primeru Slovenije.

S čim oziroma kako STO predstavlja Slovenijo v tujini?

Piciga: Poglavitna tema vseh letošnjih predstavitev je Ljubljana kot prestolnica Evrope 2008. Gre za promocijo Slovenije ob predsedovanju Evropski uniji kot enem ključnih dogodkov v tej štiriletni trženjski strategiji, s katero želimo Slovenijo pozicionirati kot prvo med novimi članicami. Želimo, da Evropa Slovenijo spozna kot pomembno, zrelo in zaupanja vredno članico unije. Ob tem bomo predstavili sedem ključnih produktov slovenskega turizma: od aktivnih počitnic preko oddiha v mestih, kulinarike, poslovnega turizma do turizma na podeželju in ekoturizma.

Koliko vas je zaposlenih v STO in kakšen je vaš letni proračun?

Piciga: Zaposlenih nas je 30, letni proračun pa je nekaj čez 8 milijonov evrov.

Ali vam to zadostuje za vse aktivnosti?

Piciga: Kot dober direktor moram seveda reči, da imamo veliko idej oz. zamisli in visoke ambicije, za njihovo uresničitev pa bi seveda potrebovali več sredstev. Dejstvo pa je, da smo proračun v primerjavi z letom prej povečali in

za informiranje, ki je predlagatelj tega. Pričakujemo, da bo do konca januarja to gradivo šlo v obravnavo in odločanje na vladi. Gradivo je seveda pomembno in obsežno, zato je tu potrebna veliko usklajevanja.

Hribar: Vsaka država po nekem obdobju začuti, da se je treba predstaviti z novim logotipom in novim sloganom. Tudi turistično bolj razvite države, kot je naša, menjavajo slogane in logotipe, ker jih pač povezujejo z določenimi marketinškimi aktivnostmi. V Sloveniji smo priče temu, da gremo prvič v projekt, ki ne bo strogo vezan na turizem, in mislim, da je to prava pot. To je pot, ki lahko intenzivno pripomore k povečani prepoznavnosti. Na ministrstvu za gospodarstvo smo skladno s sklepom vlade zadolženi za udejanjanje izbranih oblikovnih rešitev v praksi. Tako v bistvu samo še čakamo, da vlada sprejme nekatere odločitve, potem bomo intenzivno začeli izvajati te aktivnosti.

Ali menite, da se bo glede na nekatere kritike še kaj spremenilo in ali je vama osebno logotip všeč? Se vama zdi, da je dovolj prepoznaven?

Piciga: Meni osebno je všeč, ker vključuje tako komponente slovenskosti oziroma tradicije kot čustva, predvsem pa vedno poudarjam, da sem pripadnik t. i. enojezikovne različice, kar pomeni pojavljanje slogana v angleščini na vseh trgih. To gre tudi v kontekst spletnega, web-oglaševanja. Skratka: en svet, en trg. Če kje, sem prepričan, da to lahko velja prav v turizmu. Osebno stojim za tem, seveda pa rad prisluhnem vsem kritikam in predlogom. Zelo vesel bom, ko bom na mizi našel boljši predlog. Ven-

skem turističnem forumu na Cipru, ko sem si na nekem večeru, ko smo pripravili neformalno druženje s predstavniki drugih držav EU, oblekel majico z napisom »I feel Slovenia«, saj je bil odziv izjemen in zelo pozitiven. Praktično ni bilo udeleženca, ki me ne bi prosil, ali lahko dobi takšno majico. Mislim, da je bil to test, ki je odgovoril na vsa vprašanja. Prepričan sem, da je to tisto, kar je najpomembnejše. Meni osebno je ta slogan zelo všeč in zelo pri srcu, ker je inovativen, ni ga treba prevajati, je zelo razumljiv in preprost ter v bistvu vpliva na čustva tistih, ki nas obiskujejo. Mislim, da se lahko iz tega slogana razvije zelo zanimiva marketinška kampanja.

Zakaj je sploh potrebna zamenjava logotipa? Ali rožice niso bile dovolj prepoznavne?

Piciga: To niti ni zamenjava, je le nadgradnja. Rožice so bile le simbol slovenskega turizma. V uporabi je bilo kar veliko logotipov – tako je imela svoj logotip GZS pa tudi država. Skratka, bilo je veliko logotipov, s katerimi se je Slovenija predstavljala v tujini. Menim, da je to, da iščemo logotip za celo Slovenijo, pravi način. Sicer pa moram reči, da so bile rožice v času, ko so nastale, zagotovo korak naprej, brez dvoma pa je sedaj čas za nadgradnjo tudi skladno z globalnimi trendi. Rožice so imele pozitivne učinke, toda tudi pomanjkljivosti. Težavno jih je bilo namreč aplicirati na kar številčno serijo izdelkov. Prav tako marsikomu še danes ni jasen celoten koncept, ki stoji za rožicami. Takrat smo v turizmu imeli t. i. klastre, vendar teh v trženju Slovenije že nekaj časa ne uporabljamo več. Skratka, prišlo je do tega, da se je logotip ohranil, strategija trženja pa se je v tem času spremenila.

Gospod Hribar, kakšno je vaše stališče do rožic? So bile prepoznavne?

Hribar: Mislim, da so v svojem obdobju odigrale svojo vlogo. Mislim, da je bilo ključno sporočilo Slovenije takrat oziroma je bila želja, da bi rožice izražale prijaznost, toplino, raznolikost. Verjamem, da so v določenem obdobju dosegle svoj cilj. Mislim pa, da ta znak ni bil ključni moment slovenskega turizma. Predvsem bi še enkrat želel poudariti: ključni sta inovativnost in konkurenčnost turistične ponudbe.

Direktorat za turizem na ministrstvu za gospodarstvo je pripravil že kar nekaj projektov na tem področju. Kako ocenjujete politiko na področju turizma v Sloveniji in koliko sodelujete z njimi?

Piciga: STO je del ministrstva za gospodarstvo, ki nam je tudi neposredno nadrejeno. Celotna predstavitev in marketing na področju turizma se torej izvaja prek naše organizacije, vsi strateški dokumenti, razvojna politika, sodelovanje z EU, zakonska podlaga pa so v pristojnosti omenjenega direktorata. Ne samo da sodelujemo, ampak smo praktično tim, pri čemer ima vsak svoje področje

Slovenija je toliko prepoznavna, kolikor to lahko pričakujemo za državo, ki ima 15-letno tradicijo in ki je bila pred tem umeščena v druge nacionalne povezave.

imamo tako letos na voljo rekordno višino sredstev. Ob tem načrtujemo, da bomo z res odlično koordinacijo aktivnosti in v sodelovanju z ministrstvom za gospodarstvo oz. direktoratom za turizem lahko že kmalu, računamo v letu 2008 ali morda že nekoliko prej, prišli do določenih sredstev iz evropskih razpisov, ki jih bomo namenili predvsem za razvoj destinacijskega menedžmenta in razvoja t. i. druge ravni turizma v Sloveniji. Če bomo uspešni pri pridobivanju teh sredstev, bomo aktivnosti ob predsedovanju Slovenije EU lahko zastavili zares ambiciozno in jih temu ustrezno tudi izpeljali.

Kaj pa se dogaja z novim logotipom in sloganom I feel Slovenia?

Piciga: Nov logotip je bil že nekajkrat v postopku in vladnem usklajevanju. Menim, da je nekatere postopke treba izvesti, potrebna so t. i. piljenja. Sami smo dnevno v stiku z uradom

dar pa je treba ta predlog dati na mizo. Veliko je kritik brez nasprotnega predloga in tega niti jaz osebno niti STO ne more sprejeti. Ko bo na mizi nekaj boljšega, sem prepričan, da bomo vsi, ki delamo v turizmu, za to, da sprejmemo predlog, če bo seveda boljši od sedanjega. Tako logotip kot slogan sta logotip in slogan celotne Slovenije, ne samo turizma, pač pa tudi gospodarstva, politike in kulture. Ta predlog je velik korak naprej od rožic in verjamem, da sta tako slogan kot logotip pomembna. Strokovnjaki pravijo, da pomenita 2 odstotka v celotnem marketingu, s čimer se tudi osebno strinjam. Skratka: slogan in logotip sta pri predstavljanju Slovenije v tujini v pomoč, vendar pa bodo o prihodnosti turizma odločali le zadovoljni gostje, če se bodo v čim večjem številu vračali v Slovenijo.

Hribar: Na to vprašanje bom odgovoril naslednje: nazadnje sem se prepričal na evrop-

Poglavitna tema vseh letošnjih predstavitev je Ljubljana kot prestolnica Evrope v prvi polovici leta 2008.

delovanja. Sodelavci mi zatrjujejo, da delo še nikoli doslej ni bilo tako intenzivno, dobro in tudi timsko, kakor je zdaj. Na to smo zelo ponosni. Glede Razvojnega načrta in usmeritev slovenskega turizma 2007–2011, ki je bil sprejet tudi na vladi, pa menim, da določa sodobne, ambiciozne trende in želje razvoja slovenskega turizma. STO naj bi ga udeležila. Ministrstvo definira krovne usmeritve, njihova izvedba pa je seveda v naši pristojnosti.

Kakšna bo Slovenija čez pet let na področju turizma?

Hribar: Naša vizija je, da Slovenija postane prepoznavna turistična destinacija z evropsko primerljivo kakovostjo storitev. Želimo se pozicionirati v zgornji srednji razred. Ocenjujemo, da je za uresničevanje teh ciljev treba intenzivno nadaljevati vlaganja v turizem tako v smislu investiranja v turistično infrastrukturo kakor tudi v kakovost in kadre. V ta namen imamo predvidenih kar veliko razvojnih sredstev, ki so pretežno vezana na evropske strukturne sklade. Na področju turizma smo že v zadnjih dveh ali treh letih dokazali, da smo lahko zelo uspešni.

Gospod Hribar, že prej ste izrazili zadovoljstvo z delovanjem STO. To sodelovanje je očitno dobro. Kako ocenjujete njihovo delo?

Hribar: To delo temelji na absolutnem zupanju, sodelovanju in medsebojnem spoštovanju. Zavedamo se vsak svojih odgovornosti in pristojnosti. Direktorat za turizem ima kar nekaj področij delovanja in v bistvu je promocija le ena izmed njih. Naša naloga je, da sprejemamo temeljne strateške dokumente in smer-

nice za delovanje STO, njena naloga pa je, da to politiko v kar največji meri uresniči. Sodelovanje je torej dobro, navsezadnje vsi prihajamo iz gospodarstva in vemo, kaj slovensko turistično gospodarstvo na področju promocije potrebuje. Po prihodu Dimitrija Piciga na vrh STO je ta organizacija dobila še dodaten zagon.

Kako lahko Slovenijo naredimo za turistično državo?

Piciga: Slovenija je turistična država. Turizem bo kmalu pomenil že blizu 10 odstotkov celotnega BDP. Že danes, ko je ta odstotek 6,5, lahko rečemo, da je to izjemno pomembna panoga. Najmanj, kar lahko rečemo, je, da je Slovenija že danes turistično zelo razvita, umestitev turizma pa je ena prednostnih aktivnosti ministrstva za gospodarstvo. Če pogledate njihove edicije, smo vedno na prvem in drugem mestu. Včasih nas prekaša le področje energetike. Na to smo zelo ponosni. Mislim, da so tudi investicije, ki jih tako država kot gospodarstvo namenjata turizmu, dokaz, da smo turistična država. Če bi želeli izpostaviti tisto, kar lahko naredimo, da bi bili še uspešnejši, sta to dve prednostni področji: prvo je, da se vsi, ki smo v turizmu, bistveno bolj povezujemo. Mislim, da se Slovenci znamo pogovarjati, mogoče nas prevečkrat zmanjka v konkretnih stvareh, ko preveč zasledujemo parcialne cilje. Povezovanje naj bi bil naš cilj, h kateremu stremimo in h kateremu bomo zagotovo vsi zavezani tudi v prihodnosti. Prva ključna razvojna pot je (tudi prek tega povezovanja) destinacijski menedžment, ki je ključno orodje. Druga pot pa je zagotovo bistveno hitrejši razvoj in vzpostavitev novih letalskih linij, ki bi tako z nizkocenovnimi in z nacionalnim prevoznikom

Sloveniji res pomagali, da bi bila še bolj dostopna. Ne smemo se zadovoljiti z odlično geopolitično in geostrateško lego. Ker smo res zelo dostopni po cestah, moramo še kar dva- do trikrat več letalskih linij in s tem bomo nekoč postali dostopni vsem turistom, zaradi česar se bo njihovo število bistveno povečalo.

Hribar: Po mojem prepričanju je Slovenija na prelomnici. Dejstvo je, da nova vlada namenja bistveno več denarja za razvoj turizma, kot je bilo to prej. Prepričan sem, da je to pozitivno in da je javnost to zgodbo prepoznala. Bistveno se je povečal interes zasebnega kapitala za vlaganje v turizem, kar mislim, da je zelo pozitivno tudi za uresničevanje ciljev, povezanih z uravnoteženim regionalnim razvojem Slovenije. Posebej bi rad omenil dejstvo, da se Slovenija izrazito razvija v smeri letalske destinacije. Tako bomo v prihodnje še več denarja in pozornosti namenili temu delu. To pomeni, da moramo razvijati letalski sektor, in to ne le v Ljubljani, ampak tudi v Mariboru, Portorožu, in v prihodnosti razviti še kakšno letališče, kot so na primer Cerklje na Dolenjskem. Poleg tega moramo upoštevati čim večje število trgov, od koder bodo v Slovenijo prihajali turisti, hkrati pa je treba razvijati tudi investicijski cikel. To pomeni, da potrebujemo nujno nove hotele, nove atrakcije, zabavišne in tematske parke.

Denar prinašajo petični gostje. Ali ti povprašujejo po Sloveniji in ali je naša država sploh pripravljena nanje?

Piciga: Na tem področju moramo biti samokritični. Slovenija danes ni pripravljena na takšen produkt. Mi smo mladinski turizem in t. i. turizem za bogate uvrstili v produkte v razvoju. Pri tem naj omenim, da so nekateri objekti, nekateri posamezniki oz. nekatera podjetja, ki lahko zadovoljijo tudi tovrstna povpraševanja. V splošnem pa trdim, da na ta segment turizma še nismo pripravljeni, predvsem če pogledamo, kaj gostje v tem segmentu turističnega povpraševanja zahtevajo in kaj vse jim ponujajo na globalni ravni. Zagotovo gre za pomembno nišo v turizmu, ki veliko pomeni pri imidžu, v agregatu pa morda manj. Vsekakor je to niša, ki se ji bo Slovenija intenzivno posvetila, seveda STO skupaj z gospodarstvom. Ne toliko zaradi neposrednega kot zaradi marketinškega vpliva na turizem.

Hribar: Dejstvo, da ta trenutek v Sloveniji ne letuje praktično nobena znana svetovna osebnost, je skrb zbujajoča. Na eni strani drži dejstvo, da nimamo prave ponudbe za najbolj petične goste, po drugi strani pa lahko ponudimo raznolikost, pristnost, ki je lahko prednost, ni pa to zadosten pogoj. Imamo vrhunska slovenska vina, vrhunske kuhinariko, bogato kulturno dediščino in mislim, da je to ena izmed nalog, ki se je moramo lotiti v najkrajšem času, da bi poskušali pridobiti v Slovenijo čim ▶

► več premožnih in znanih osebnosti, ki na neki način nato potegnejo za seboj tudi številna druga povpraševanja.

Kaj pa pričakujete od slovenskega predsedovanja EU?

Hribar: To pomeni predvsem dvojje. Po eni strani dokončno uveljavitev Slovenije ne le kot polnopravne, temveč tudi v prvem polletju leta 2008 predsedujoče članice EU. To je tudi leto, ko pričakujem ogromno kontaktov in novinarjev, poslovne in politične javnosti, kar bo samo po sebi sprožilo velik obseg turistične dejavnosti predvsem v prestolnici. Ključna pa je seveda prepoznavnost, o kateri od takrat dalje ne bo treba več izgubljati besed.

Dejstvo je, da nova vlada namenja bistveno več denarja za razvoj turizma, kot je bilo to prej. Prepričan sem, da je to pozitivno in da je javnost to zgodbo prepoznala.

Koliko pa slovenski simboli, ki so upodobljeni na evrskih kovancih, pomenijo v tujini?

Piciga: Zagotovo so slovenski simboli del zgodovine in kot takšni pomembno pripomorejo k prepoznavnosti in pozicioniranju Slovenije. Ravno toliko pomenijo tudi pomembni kulturni dogodki, ki jih Slovenija prireja v tujini, ali pa športni in diplomatski uspehi. Mislim, da je prav prevzem evra dokaz, kako se lahko z enim dogodkom zelo hitro poveča prepoznavnost. Tudi na primer nastop nogometne reprezentance Slovenije na svetovnem prvenstvu na Japonskem in v Koreji nam še danes predvsem v vzhodni Evropi povečuje prepoznavnost. Slovenija ni velika država, zato je zelo pomembno, da vse te, za velike države ne toliko pomembne, za nas pa ključne uspehe izkoristimo. Samo s povezovanjem na vseh področjih bomo lahko splošno in turistično prepoznavnost Slovenije dvignili. Zagotovo so v Nemčiji lipicanci ena od zadev, na katero stavimo največ, medtem ko na primer v Rusiji ali Ukrajini stavimo na naše morje in termalna kopališča, prednostno na Rogaško in Radence, ki imajo največjo tradicijo na teh trgih. Skratka, ikone slovenskega turizma uporabljamo po posameznih trgih zelo selektivno. Zavedamo se namreč, da Slovenija nima ene same ikone, in vprašanje je, ali bo to sploh kdaj imela, kot so na primer v Italiji testenine, s katero bi nastopila na vseh trgih. Zato te predstavitvene proizvode uporabljamo zelo selektivno. Če dodam, Plečnik je naše glavno sporočilo na območju med Dunajem in Česko, kjer je deloval. Eno je sporočilo za širšo, drugo pa za strokovno javnost.

Koliko pa STO sodeluje s turističnimi agencijami in gospodarstvom?

Piciga: Dnevno. To je naše poslanstvo, biti moramo dober servis za gospodarstvo. Seveda izvajamo tudi nacionalni marketing, ampak ve-

činoma je naša naloga pomagati gospodarstvu in navezovati stike s tistimi, ki potrebujejo pomoč. To je ključno poslanstvo STO. Organizacijo vodim skoraj sedem mesecev in sem zelo ponosen na vse stike z gospodarstvom, dnevne sestanke in številne projekte. Zagotovo imajo vsi rezerve, tudi mi. Osebo sem zelo zadovoljen, da mediji poročajo o projektih, tako dobrih kot manj dobrih, manj pa o zdrahah in osebnih sporih in slovenskem turizmu, kar tudi štejem za svoj uspeh. Menim, da je bilo v preteklosti preveč ne vsebinskih člankov o slovenskem turizmu, kar ni bilo dobro za dejavnost.

Kakšno pa je vaše stališče do privatizacije turističnega gospodarstva? Zdaj se na primer precej govori o prodaji deleža v Termah Čatež?

Hribar: Moje mnenje je, da je za vsako družbo zelo dobro in koristno, če med lastniki obstaja sodelovanje oziroma dolgoročni interes. Države ne vidim vedno nujno kot slabega lastnika, vendar pa je bila dana zaveza, da se bo država postopoma umaknila iz gospodarstva. Postopki privatizacije potekajo in menim, da je dobro, če je struktura lastništva razpršena. Osebo si ne želim, da bi področje turizma v Sloveniji kapitalsko obvladovala dve ali tri družbe, saj menim, da to za razvoj destinacijskega menedžmenta ni najbolje. Želim si še več različnih vlagateljev, tako domačih kot iz tujine.

Kakšen je menedžment v turističnih organizacijah nasploh v Sloveniji? Se vam zdi, da je dober oziroma ali iščejo na ministrstvu kakšne pomoči?

Hribar: Menim, da je sodelovanje med direktoratom za turizem, ki ga vodim, in gospodarstvom res vzorno. Praktično nimamo nobenih odprtih vprašanj. Direktorat za turizem je zelo odprt za vse pobude in vsa vprašanja iz gospo-

darstva. To se ne nazadnje kaže tudi v rezultatih. Osebo imam zelo dobre stike praktično z vsemi ključnimi predstavniki turističnih podjetij, s predsedniki uprav in ocenjujem, da je to sodelovanje dobro. Mislim, da je menedžment v slovenskih turističnih podjetjih na evropski ravni. Menim pa, da je treba na področju hotelirstva narediti še kakšen korak naprej. Pozna se, da v Sloveniji nimamo specializiranih izobraževalnih ustanov na področju hotelirstva, na drugih področjih pa se kažejo zelo dobri rezultati vseh izobraževalnih ustanov. Izpostavil bi res samo hotelirstvo, vse drugo se mi zdi, da se zelo izboljšuje. Prepričan sem, da lahko s temi dodatnimi znanji uspešno konkuriramo povsod na evropskem in svetovnem trgu.

Igralništvu je tudi vaše področje. Kakšno je vaše stališče do načrtovanega zabavišnega parka na Primorskem?

Hribar: Zabavišni turizem je ena izmed turističnih vej in je v Sloveniji izredno dobro razvita. Veseli me, da igralništvo že presega te okvire in lahko govorimo o zabavišnem turizmu. Novogoriški Hit je seveda eno izmed vodilnih evropskih podjetij na tem področju. Ta dejavnost tako dobiva vedno nove dimenzije in zagotovo se bo razvijala tudi v prihodnje. Sicer pa sem vodja projektne skupine goriškega zabavišnega centra kot enega izmed 35 projektov v Resoluciji o nacionalnih razvojnih projektih. V naslednjih dneh imamo v zvezi s tem prvi sestanek. Ta čas potekajo intenzivna usklajevanja stališč med Hitom in podjetjem Harrahs Entertainment na eni strani ter državo Slovenijo na drugi. Prepričan sem, da bo do sodelovanja prišlo.

Kakšne načrte imate z STO in kakšna bo njena vloga v naslednjih letih?

Hribar: STO vidim kot močno marketinško organizacijo, ki bo namenjena predvsem turističnemu gospodarstvu. Temeljno poslanstvo bo še vedno promocija, prav tako razvoj in predvsem nadgradnja centralnega rezervacijskega sistema kot enega izmed orodij. Ta čas ne predvidevam korenitih sprememb na tem področju. Mislim, da je sodelovanje dobro in vpečnost gospodarstva v STO več kot zadovoljiva.

Bi radi na koncu še kaj izpostavili?

Piciga: Pred vrati oziroma v tem tednu poteka centralna evropska turistična borza, kjer se Slovenija prvič predstavlja skoraj 150 agencijam, večina jih je iz čezmorskih dežel. Tudi ta trg bomo sistematično obdelali, vendar ne tako, da bomo nastopali na vsakem sejmu, temveč bomo vabili organizatorje potovanj. Menim, da gre za ogromen dogodek, ki je hkrati tudi naporen in finančno obsežen zalogaj. Ne nazadnje smo ta teden pripravili največji dogodek v zgodovini slovenskega turizma, t. i. internetni teden. Predstavili smo tudi začetek delovanja našega spletnega portala – centralnega informacijskega sistema ... **D**

Kdo je bila »Črna vdova«?

4. del

Janez Črnej, foto: arhiv Demokracije

Ivana Kresnika so našli kot dojenčka v obcestnem jarku ob Ljubljanski cesti v Celju. Starši so bili odpeljani in umorjeni. Pripeljali so ga v celjsko porodnišnico, kjer so mu določili datum rojstva ter mu dali ime in priimek.

V so tragičnost zaukazanih življenj, otrok pobitih staršev, dojameš šele pri preučevanju njihovih usod, kot so jim jih vsilili in programirali komunistični zmagovalci, ki so si te otroke lastili kot udomačene živali.

Bogata družina Janič iz Žalca je imela tri sinove. Očeta in mamo so pobili, otroke so strpali najprej k Petričku, nato v Štigerjevo vilo v Celju. Od tam so najmlajšega oddali nekim znancem staršev, druga dva po zaprtju Štigerjeve vile v Vzgojni zavod Šmarje pri Jelšah, od tam pa v pekovski uk in rudarsko šolo v Velenje. Najmlajšega so dali v uk za električarja. Otroke premožnih meščanov, ki so imeli trgovine, pekarno in veliko posestvo, je bilo treba prevzgojiti v poslušne in revne proletarce.

Ditrich Janič, srednji po starosti od treh bratov, mi je prinesel na dom knjigo Ivana Otta *Ukradeno otroštvo*. Iz knjige sem prvič razbral zločinsko izživljanje komunistov nad otroki pobitih staršev. Prav tako sem dojel, kako uspešno je celjska partizanska oblast s svojimi ustanovami prikrivala svoje zločinske dejavnosti.

So jih zaplinili? Ditrich mi je ob drugem obisku zaupal svojo moro, ki ga obremenjuje, odkar je zapustil zavetišče v Štigerjevi vili. Njegov spomin na otroške sotrpine, od katerih so ostali samo kupi čevljev in oblek, se mu ponavlja. Njegova domneva, da so jih takrat zaplinili, postaja glede na opisano ravnanje partizanov z otroki na Teharjah in v

Hrastniku čedalje bolj utemeljena. Breme njegovega spomina lahko primerjamo z doživetjem O. L. iz teharskega taborišča s partizanskimi škornji in »Gassom«. (Njegovo doživetje iz Štigerjeve vile sem že opisal v *Demokraciji*, 13. novembra 2003, sam pa ga je ustno opisal ob predstavitvi knjige *Ukradeno otroštvo* Ivana Otta v dvorani Doma Sv. Jožefa v Celju.)

Zanimiv je spomin najstarejšega brata Rudija na rudarsko življenje v Velenju.

Glavni računovodja rudnika Velenje Kuzmin (klicali so ga Koki) ga je med rudarji poiskal za partnerja pri igranju taroka. Vsake toliko časa je Kuzmin zbral svojo kvartopirsko skupino, jo naložil v avto in jo odpeljal domov v Celje na Miklavški hrib, v

nekdanjo hišo Franca Leskoška - Luke, ki sta jo zdaj imela z ženo. Tu so ostali vedno dva dni in eno noč. Pili so viski in kar je kdo hotel. Prav tako so tudi dobro jedli. Za dvodnevno odsotnost z dela so dobili dnevnice in plačo.

Skrivnostna žena Cveta Ves čas jim je stregla in z njimi veliko pila Kuzminova žena Cveta. Rudiju se je zdela znana, a ni vedel od kod. Šele v pogovoru z bratom Ditrichom in menoj sta ugotovila, da bi lahko bila »Črna vdova« s škornji in vojaškim pasom, ki jo je Ivan Ott opisal v svoji knjigi. Po drugih pričevanjih bi lahko ►

Teharje. Desno nad spomenikom naj bi bilo otroško grobišče.

► bila »Črna vdova« tudi Vilma Štucin, direktorica vrtca iz Malgajeve ulice v Celju. Njen mož je bil uslužbenec na celjskem notranjem odseku. Problem točnih ugotovitev resnice pri Petričku je v tem, da ni nobenih dokumentov, otroci so bili majhni, starše so jim ubili, komunistični del osebja pa zadrto molči.

Gospa Cveta je bila od Kuzmina starejša več kod 15 let. Prej je bila žena gospoda Razpotnika, dipl. inž. iz Cinkarne, ki je vodil leta 1972 zemeljska dela pri graditvi druge zemeljske pregrade za mokre cinkarniške odpadke na Teharjah. Takrat je dal iz vzhodne vzpetine nad nekdanjim taboriščem poriniti dve veliki grobišči – z otroškimi kostmi vred (Krežetov opis pokopa dvajsetih otrok) – v predel pregrade nad sedanjim spomenikom, v zahodni del pregrade pa vsa grobišča s pobočja »farovške hoste«, skupaj z velikim kupom kosti, te so nabrali otroci po preorani zemlji, ki se je nahajal pod kmetom Kopitarjem. Tako so z buldožerji dokončno uničili velik del teharskih grobišč.

Kraj, kjer je nekoč stala Štigerjeva vila

Skrivnost Leskoškove vile Kuzmina sta v svoji, za Celjane »Leskoškovi vili«, imela okoli 400 raznih vrst ptičev in od 10 do 15 psov, različnih križancev. To vem zato, ker sta me večkrat klicala, da sem jih šel zdraviti. Dva psa sta prebolela živčno kugo in sta imela tipične epileptične napade. Za take primere smo takrat živinozdravniki predpisovali pomirjevala za ljudi, vendar v primernem odmerku. Recept je bilo treba napisati v dvojniku in voditi evidenco v posebnem

zvezku. Lekarne so tudi telefonsko preverjale točnost podatkov lastnikov psov. Cveta je teh zdravil zmanjkalo že po enem tednu. Prišla je prosit za nove recepte, češ da so ji psi raztresli zdravila. Hkrati me je prosila, naj napišem dvojni odmerek, da ji ne bo treba priti tolikokrat po recept. Napisal sem ji dvojni odmerek s pripombo, da zdravil verjetno v lekarni ne bo dobila. Toda odgovorila mi je, da tam ne bo problemov, ker ima znanke. Res jih je imela, saj ni bilo telefonskih preverjanj. Čez dva meseca je spet prišla. Recepte sem ji moral spet napisati, zraven pa sem v ambulantni vpričo drugih ljudi glasno nergal, kam spravlja zdravila. Ko je odšla, me je znana stranka vprašala, ali te gospe ne poznam. Rekel sem ji, da jo poznam na videz iz kavarne Evropa, kjer sem jo večkrat videl, ko je pila konjak s svojimi prijateljicami. »Ja, ja, saj ni čudno, to je stara partizanka, ima bombaške napade pa tudi Leskoškovo vilo je dobila zato v zakup od celjske zadrage. Saj veste, inženir Jureš, direktor zadruge, star partizan iz Prekmurja, ji je omogočil.« Stranka v ambulantni mi je s svojo pripombo v hipu vse razjasnila.

Pavla Sendelbach in Ginther Slammer, oba otroka iz taborišča Petriček, sta mi poslala fotografije iz tistih časov. Na njih je fotografirana tudi »Črna vdova« v škornjih, z opasačem in lepimi dolgi lasmi. V tej mladenki sem tudi jaz spoznal Cveto, ki jo je starost precej spremenila, vendar so ji osnovne značilnosti obraza ostale. Tudi njen opis v Ottovi knjigi *Ukradeno otroštvo* se ujema.

Foto Pelikan Zanimiva je ugotovitev, da je uradni fotograf pri Petričku bil »Foto Pelikan«, kar je potrdila tudi njegova hčerka Boža. Na eni od fotografij otrok iz Petrička je na mizi bel klobuk, na stolu pa visi suknjič. Klobuk se mi je zdel močno znan. Poznal sem gospoda Pelikana, saj je bil naš družinski fotograf. V Celju si ga velikokrat videl, kako se je z belim klobukom na glavi in z na kolesu pripeto palico vozil okrog. S fotografijo sem odšel h gospe Boži, ki sem jo tudi poznal, saj je fotografirala mojo hčerko, jaz pa sem zdravil njenega psa. Na sliki je takoj spoznala klobuk svojega očeta in tudi njegov suknjič. Ni pa vedela, kje je slika nastala. Ko sem ji razložil, da je nastala v otroškem taborišču pri Petričku, je bila preseščena, saj sploh ni vedela, da je to obstajalo. Zato sem ji podaril knjigo Ivana Otta, ki piše o tem. Dejala mi je, da je vse fotografije z ateljejem vred prodala direktorici Muzeja novejšje zgodovine (nekdanji Muzej revolucije) Andreji Rihter, vse filme v ateljeju pa je obdržala. Obljubila mi je, da bo poiskala film iz Petrička, samo njen sorodnik mora priti, da jih poišče na policah.

Odhitel sem v Muzej novejšje zgodovine, kjer je bila takrat namesto Andreje Rihter direktorica Marija Počivavšek. Razložil sem ji, da bi rad dobil ali videl fotografije iz otroškega taborišča Petriček, ki so jih kupili od Bože Pelikan. Zadrženo me je gledala in rekla, da še nikoli ni slišala za otroke, ki bi bili zaprti pri Petričku. Da ji ne bi predolgo razlagal kako in kaj, sem ji zadnji izvod knjige Ivana Otta *Ukradeno otroštvo*, ki sem ga imel pri sebi, podaril. Vprašala me je, zakaj potrebujem slike. Dejal sem ji, da sem kar nekaj otrok, ki so bili pri Petričku, zbral, in da bi rad zdaj njihovo tragično usodo opisal. Kje pa, je vprašala. V *Demonstraciji*, sem odgovoril. Dogovorila sva se, naj pridem čez en teden, da bo slike do takrat poiskala.

Celjski zarotniki Po tednu dni sem spet odšel v muzej. Že v avli v drugem nadstropju sem zagledal takratno kulturno ministrico Rihterjevo. Ni me hotela videti, čeprav se pozna. Zato sem takoj vedel, koliko je ura. Gospa Poči-

RADIO OGNJIŠČE

sporoča:

PUSTNA SOBOTNA ISKRICA tudi letos BO!

Zabavna, norčava, plesoča iiiiin dobrodelna.

**Na pustno soboto,
17. februarja 2007, med 12. in 14. uro
v športni dvorani
Zavoda sv. Stanislava.**

Maškarce, dobrodošle!

RADIO OGNJIŠČE

Od leve: Walter Slamer (sin), Ginter Slamer, Lotka Pirc in Janez Črnež pred Petričkom

vavškova me je na hitro sprejela v svoji sobi in dejala, da nimajo nobenih fotografij iz Petrička in da se opravičuje. Rihterjeva, ki je še vedno sedela v avli, me pri odhodu spet ni hotela videti, čeprav sem jo pozdravil.

Dr. Mitja Ferenc je bil dobro zapisan v muzeju, saj je bil njegov oče idejni vodja tega muzeja, ko je še bil Muzej revolucije, zato sem ga kar po telefonu prosil, ali ima kakšno fotografijo Petrička. Pritrdil mi je, saj jo je dobil pri Rihterjevi v muzeju v Celju. Sliko mi je takoj po pošti poslal. Toda slika je predstavljala samo prazen nekdanji Petričkov gostilniški vrt s severnim delom hiše, obrnjenim proti Savinji.

Boža Pelikan ni držala obljube, saj sem jo v treh ali štirih mesecih več kot desetkrat po telefonu vprašal, ali je že prišel sorodnik, da bi ji dal škatle s filmi s police. Do danes ga ni bilo in tako so filmi še vedno na policah ateljeja.

Za prikrivanje povojne zločinske preteklosti Celja politična naveliča še vedno dobro deluje.

Janičevi fantje Naj se vrnem k Janičevim fantom in njihovi usodi. Začeli so rasti v premožni, gospodarsko sposobni meščanski družini v Žalcu. Po zaslugi režima sta dva končala kot velenjska rudarja, tretji pa kot električar. Denacionalizacija jim je malo popravila življenjske krivice.

Zaukazano življenje Ginterja Slamarja (Šlajmar) se je končalo v Avstraliji. Njegovi starši, oče, po narodnosti kočevski Nemec (Alois Schleimer), mati, po narodnosti Hrvatka iz Vališa (Slava Maglič), so bili hotelirji v Kočevju. V času italijanske okupacije so se preselili v Rajhenburg, kjer so imeli v najemu gostilno. Po

pripovedovanju Ginterja so jih v maju 1945 pripeljali v taborišče na Teharje. Od tam so starše odpeljali v Stari pisker. Čez nekaj časa za njima še Ginterja, ki je bil tam zaprt kak teden, nato so ga vrnili na Teharje, od tam pa so ga preselili v otroško taborišče Petriček. Starše je nazadnje videl v Starem piskru, od koder so jih odpeljali neznano kam. Po zdaj pridobljenih dokumentih so bili v Starem piskru nazadnje »zaslišani« 1. junija 1945.

Živi, čeprav mrtvi Ginterja so iz Petrička poslali v Ljubljano, v Državno deško vzgajališče na Zaloški cesti 77, kjer naj bi se izučil za trgovskega vajenca. Od tam ga je jugoslovanski Rdeči križ poslal v avstrijsko taborišče za begunce Spittal. Tam se je kot 15-letni fant moral sam odločiti, ali bo šel živeti v Kanado, Južno Ameriko ali Avstralijo. Odločil se je za Avstralijo. Za vozno karto z ladjo je moral nato dve leti zastoj delati na avstralski železnici. Zdaj zadovoljen živi z ženo Litvanko, katere starše so ruski boljševiki za 20 let izgnali v Sibirijo, vendar jih niso pobili.

Zanimiva je uradna laž Udbe iz Krškega o usodi družine Schleimer z dne 8. 1. 1948 št. 30/48, kjer piše, da je bila družina preseljena v Avstrijo, da pa otroci Alojz, Artur in Ginter živijo nekje v Sloveniji. Alojz verjetno v Mariboru, češ da si dopisuje s prijatelji v Kočevju. Brat Artur pa živi skupaj z najmlajšim Ginterjem, ki hodi v gimnazijem v Ljubljani. Stanujeta v Žibertovi 14.

Komu je bil ta lažnivi dopis namenjen, se ne da razbrati. V zgornjem desnem vogalu nosi dodatno oznako 25222/48, z datumom 10. 1. 48.

Sporočilo partizana Ivana Hlebca z Doljnega Leskovca 6, Brestanica – Rajhenburg pa pravi, da je partizan Agrež ugotovil, da so bili Rajhenburžani po nedolžnem pobiti. Verjetno to velja tudi za Ginterjeve starše, ki jih dopis krške Udbe z dne 8. 1. 1948 št. 30/48, torej dve in pol leti po umoru, še vedno razglašča za žive.

Najden v jarku Maja 1945 se je začelo spreminjati in ukazano življenje tudi za otroka Ano in Oskarja Schroll iz Brežic. Mama Ana in oče Oskar sta bila umorjena neznano kje zaradi boljševiške miselnosti naših partizanov. Njihovega družinskega življenja je bilo konec. Mlajšo sestro Ano so prevzeli mamini sorodniki, Oskarja pa mamina sestra, ki je bila poročena s partizanskim zobozdravnikom Ocvirkom. Nečaka Oskarja sta hotela posvojiti, vendar ni hotel. Tudi o starših in njihovi smrti ni bilo nikoli govora. Verjetno zaradi tega, ker sta bila rejnika na strani morilcev. Sestra in brat sta bila za dolgo odtujena. Brat Oskar, zdravnik, in njegova žena sta nato poskrbela za sorodstvene povezave. Družina Schrollovih iz Brežic je bila tipičen primer z boljševistično revolucijo za vedno uničene družine v Sloveniji.

Ivana Kresnika so našli kot dojenčka v obcestnem jarku ob Ljubljanski cesti blizu Glazije v Celju. Starši so bili verjetno na silo nekam odpeljani in umorjeni. Pripeljali so ga v celjsko porodnišnico, kjer so mu določili datum rojstva ter mu dali ime in priimek. Kasneje so ga prepeljali v Dom Tončke Čečeve v Celju. Ena izmed vzgojiteljic je bila Ivanka Kuder. Zdaj živi v Šmartnem ob Paki. Iz Doma Tončke Čečeve so Ivana do 17. leta starosti dali v rejo kmetu Smodeju v Šmartno v Rožni dolini. Bil je v rudarski šoli v Velenju, nato pa kot rudar zaposlen v velenjskem rudniku.

Rdeče orglice Po telefonu me je poklicala Silva Rayer, por. Dresher, in dejala, da je tudi ona otrok s Teharij in iz Petrička. Doma so bili z Dola pri Hrastni-

ku. S starši so jih zaprli, ko je bila stara pet let. Oče je bil v rudniku Hrastnik paznik (werkschuc). Bil je obtožen, da je s puško streljal na partizanska letala. Ko so otroke odvajali od staršev, da bi jih z avtobusom prepeljali v otroško taborišče Petriček, se je z rokami in nogami tako oprijela očeta, da so ji morali dati orglice, da so jo spravili na avtobus. »Očeta so nato prepeljali v Stari pisker in tudi mamo. Ko so ga nalagali na tovornjak, ga je mama slišala, ko je zaklical, in videla njegovo blede roko, ki je mahala v slovo. Odpeljali so jih neznano kam. Doma v Dolu so nam vzeli hišo, v katero se je vselil znan komunist.« Hišo so jim vrnili, ko je sestra postala udarnica na progi Šamac–Sarajevo.

Primitivni zločinci Moji zapisi, ki izvirajo iz osebnih pričevanj prizadetih otrok, se s tem končujejo. Dodan je seznam tistih, ki so se javili Demosovi komisiji v Celju in Društvu civilna družba Celje.

Na koncu lahko ugotovim, da moje prizadevanje pri razkrivanju resnice o naši navidezni OF, v resnici pa boljševistični revoluciji, ni bilo zaman. Slovenci so spoznali strahotne laži, sprenevedanja in lažno propagando tistih ljudi, ki so se razglašali za zmagovalce demokracije in človečnosti. V resnici so bili primitivni zločinci, ki jim je šlo samo za oblast, za svoje privilegije in s tem povezano udobno življenje. ■

Slave Klavora 1
9000 Murska Sobota
Slovenija
tel.: 02/537 1949
fax.: 02/537 1948
GSM: 041/34 66 46
GSM: 031/34 51 51
<http://www.radio-viva.com>
e-mail: viva@radio-viva.com

Kranjska Gora

Petra Janša foto: STO/J. Skok, D. Mladenovič, A. Fevžer

Kranjska Gora (810 m) je občinsko središče in največji kraj Gornjesavske doline. Je tudi gorski turistični kraj in pomembno, svetovno znano zimskošportno središče. Okrog starega vaškega jedra je zrasel nov, turistični del naselja s hoteli, zasebnimi sobami in apartmaji, počitniškimi domovi, rekreacijskimi objekti in trgovskim središčem. Da bi doživeli polarno ozračje, vam ni treba na Antarktiko. Dovolj je, da si v bližnjih Ratečah ogledate razburljivo tekmovanje v številnih disciplinah štirinožnih prijateljev. Kdaj? **Tekma vlečnih psov** bo letos potekala od **2. do 4. februarja**.

Borovška vas skozi čas Na ime Kranjska Gora naletimo že pri Valvasorju. Kakor pripovedujejo ljudje, je bila Kranjska Gora prej **Borovška vas**. Morda zato, ker so njeni prebivalci prišli iz Borovelj, ali zato, ker so ob prihodu krčili borovje.

V času, ko je nastajala Kranjska Gora, so bili gospodarji Gornjesavske doline briksenski škofje in ortenburški grofje. Dežela se je imenovala Kranjska marka. Leta 1004 je dal nemški cesar Henrik II. blejsko ozemlje v fevd briksenskim škofom. Počasi se je posest tako razširila, da je obsegala vse ozemlje med Savo Bohinjko in Savo Dolinko, od izvirov do združitve pri Radovljici. Nekaj stoletij kasneje so v deželi zagospodovali tudi ortenburški grofje, ki so prišli s Koroškega, kjer so imeli svoj grad Ortenburg v bližini Spittala. Središče posestva pri nas je bil Lipniški grad pri Radovljici, kjer je umrl tudi zadnji Ortenburžan, grof Friderik III. Ustanavljali so župnije, med njimi Kranjsko Goro. Po smrti Friderika III. je njihova ogromna posest pripadla grofom Celjskim. Za to območje je bil posebno pomemben grof Friderik II., soprog nesrečnih žena Elizabete Frankopanske in Veronike Deseniške. Leta 1431 si je dal zgraditi **grad Belo peč**. Po njegovi smrti leta 1454 je patronat nad župnijo Kranjska Gora prešel na avstrijsko vladarsko hišo. Zato se je imenovala »deželnoknežja župnija«. Avstrijski vladarji so imeli na pridobljenih gradovih svoje upravitelje ali oskrbnike. Nazadnje je belopeška graščina pripadla rodbini Kos.

V času Turkov je bila zgrajena prva hiša v Srednjem vrhu, kjer so s kresom naznanjali prihod Turkov. Hiši se še danes reče **pri »Merkeljnu«** (od glagola merkati - paziti).

V 19. stoletju je Kranjska Gora postala središče živahnega trgovanja, saj je leta 1848 dobila tržne pravice. Dne 14. 12. 1870 so odprli železniško progo Ljubljana-Rateče-Trbiž, kar je pripomoglo h gospodarskemu in turističnemu razvoju kraja.

Svetovno znano zimskošportno središče Smučanje ima v Kranjski Gori že dolgoletno tradicijo. Z

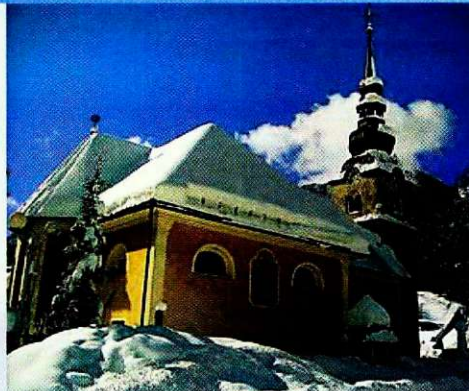
odprtjem **prve vlečnice** (Preseka) se lahko pohvalijo že **novembra leta 1948**. Dolga je bila 960 metrov, z višinsko razliko 265 metrov, prepeljala pa je lahko 170 smučarjev na uro. Takrat so smučarji sidro odvrgli, zato jih je bilo treba pobirati in jih obesiti na posebno kljuko.

Prvi vlečnici je čez 10 let sledila prva sedežnica, Vitranc I in II. Zanj najprej ni bilo prevelikega interesa, vendar so kmalu sprevideli, kakšen potencial se skriva v njej. Nato so vsako leto zgradili nove sedežnice in vlečnice, tako da jih je bilo do leta 1980 skupaj kar osemnajst.

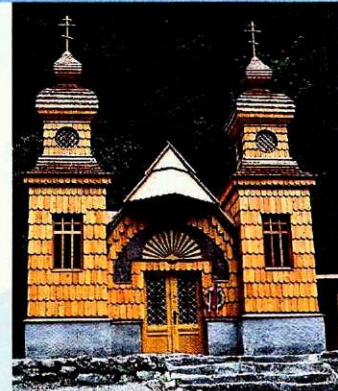
Danes se Kranjska Gora lahko pohvali s štirinajstimi vlečnicami in petimi sedežnicami. Popeljejo vas med lahкими, srednjimi in težkimi progami, ki se

Staro vaško jedro

Župnijska cerkev Device Marije Vnebovzete

Ruska kapelica

raztezajo po pobočju Vitranca, mimo Podkorena pa vse do Planice. Na njih boste našli tako začetnike kot izkušene smučarje. Slednji se bodo najbolje počutili v **Podkorenu**, kjer je tekmovalni poligon, na katerem je vsako leto **tekma za svetovni pokal v alpskem smučanju**. Vsi začetniki in mlajši obiskovalci pa lahko izbirajo med vlečnicami, ki so poimenovane po Vandotovih junakih – Kekec, Mojca, Rožle, Tinkara, Pehta, Bedanec.

Avtor Kekčevih ukan Josip Vandot je bil kot deseti od dvanajstih otrok **rojen 15. januarja 1884 v Kranjski Gori**. Po končani OŠ v Kranjski Gori in gimnaziji v Novem mestu je želel študirati medicino, vendar mu starši tega zaradi gmotnih razmer niso mogli omogočiti. Zato se je zaposlil pri železnici in služboval v različnih krajih. Med drugo svetovno vojno je bil z ženo, hčerko in vnukinjo izgnan na Hrvaško, kjer je v bombnem napadu 11. julija 1944 izgubil življenje.

Josip Vandot spada med pisatelje, ki so večino svojih del ustvarili za mladino. Njegovi literarni začetki segajo v gimnazijsko obdobje. V začetku je pisal poezijo, kasneje se je bolj posvečal prozi. Glavnino njegovega opusa sestavljajo planinske pripovedke, za katere je črpal snov iz ljudskega izročila in gorskega sveta. Najbolj se je uveljavil s svojimi **pripovedmi o Kekcu**, ki so doživele veliko ponatisov, bile prevedene v več jezikov, dramatisirane in predelane v filmske scenarije. V času njegovega življenja sta izšli samo dve knjigi: Kekec z naših gora (1936) in Prerok Muzelj (1939), vse druge so izšle kasneje.

Arhitekturna dediščina Župnijska cerkev Device Marije Vnebovzete je lep primer krajevnih sakralnih dediščin. Izročilo pravi, da je stala cerkev v Kranjski Gori že zelo zgodaj. Imenovala se je Marija na Belemrodu. Od prvotne cerkve je ostal iz peščenih kvadrov zidan zvonik v romanskem slogu. Sedanja cerkev je poznogotska stavba, zidana leta 1510. Izvajalec je bil

Smučišča nekoč

Starodobniki na Pokalu Vitranc

Danes se Kranjska Gora lahko pohvali s 14 vlečnicami in 5 sedežnicami

mojster Jernej Firtaler iz Beljaka. Koroški vpliv je viden predvsem v ladijskem oboku, ki sloni na notranjih opornikih; okrašen je z dekorativnim prepletom reber in je najzanimivejši te vrste v Sloveniji.

Med **posvetnimi stavbami** je najbolj ohranjena 300 let stara **Liznjekova hiša** v središču Kranjske Gore. Bila je bogata gruntarska domačija, nekaj časa gostilna. Še lesena hiša je bila zgrajena v drugi polovici 17. stoletja, zidana kamra poleg nje pa v 18. stoletju, v baroku.

V celoti podkletena (hlev in klet), v pritličju zidana, z leseno hišo, zidano črno kuhinjo, kamro, široko vežo ter s čumnatimi in z vežno kamro ter enim lesenim štiblom nad vhodom je bila Liznjekova hiša za tisti čas ena najnaprednejših arhitektur pri nas; nespremenjena je ostala vse do konca 19. stoletja. Vse do danes se razen oken v pritličju in nove stene v veži ter stranskega vhoda na stavbi ni nič spremenilo. V njej je zdaj poleg črne kuhinje in ohranjenega razporeda prostorov **etnografska muzejska zbirka** ter stalna razstava o življenju in delu Josipa Vandota.

Ruska kapelica Gorski prelaz Vrščič je najvišji cestni prelaz (1611 m) v Vzhodnih Julijskih Alpah ter naravna povezava med savsko in soško dolino. Ob cesti na Vrščič na višini okoli 1200 metrov stoji **Ruska kapelica**, ki je bila lani obnovljena. Med potjo smo lahko pozorni tudi na skalni obraz Ajdovske deklice in naravno okno v steni Prisanka.

Ruska kapelica je postavljena v spomin in opomin nesmislni svetovni vojni. Med letoma 1916 in 1917 so Rusi sami zgradili lično kapelico iz okroglega lesa in lubja.

Ima dva stolpča v znani ruski obliki. Okrog cerkvice in ob cesti so ruski grobovi.

Vrščič je imel med prvo svetovno vojno strateški pomen, saj je omogočal avstrijski vojski lažji dostop na soško fronto. Preskrba z vojaškim materialom je potekala nepretrgoma. Vrščič je moral biti prevozen tudi v vseh zimskih mesecih. S ceste so velikanke količine snega odmetavali ruski vojni ujetniki pod nadzorom avstrijskih vojakov. Nekega dne je velikanški snežni plaz z Mojstrove zasul rusko taborišče in tako je pod snegom našlo smrt več kakor tristo ujetnikov in kakih deset stražarjev. ■

Zgodbe s Kozjanskega

1.

Mohorjeva družba Celje

Marjan Marinšek je izdal zbirko petintrideset kratkih zgodb s Kozjanskega, ki jo je naslovil *Ko slive v mlin narejajo*. Gre za čas, ko slive dozorevajo v slasten sadež. Seveda gre za simboličen pogled na čas dozorevanja, ki pa v Marinškovem pisanju močno prerašča nastavljeni okvir. V knjigi se srečamo predvsem z malimi kozjanskimi ljudmi, ki hrepenijo po velikih stvareh, še več pa jim pomenijo tiste drobne stvari, ki človeka bogatijo na vsakdanjih poteh. Pri branju zgodb se nam bodo odprle duri do preprostega človeka pa tudi do nekdanjih dni, ki jih več ni. Zato so Marinškove zgodbe tudi dokument časa in hkrati pot do naše mladosti, pa čeprav smo jo doživeli na drugem koščku slovenske zemlje. Prav v tem je moč in hkrati mnogopovednost Marinškove iskrenosti.

Tromeja

Mohorjeva založba Celovec

V zborniku Das österreichisch-italienisch-slovenische Dreiländereck je objavljenih deset prispevkov, ki z različnih vidikov govorijo o območju na tromeji med Slovenijo, Avstrijo in Italijo: *Tromeja – geografski uvod in zgodovinski razvoj do leta 1848* (Andreas Moritsch), *Procesi integracije in dezintegracije v zrcalu institucionalnega razvoja* (Günther Guggenberger), *Etnična struktura, uporaba jezike in politizacija etnosa na območju tromeje* (Teodor Domej), *Nacionalna diferenciacija in politične razmere na območju ob tromeji (1848–1918)* (Janez Cvirn), *Integralni nacionalizem na območju ob tromeji (1918–1945)* (Tina Bahovec), *Alpsko-jadranski prostor, tromeja in nacionalno-državna trodelnost v ogledalu literature* (Johann Strutz), *Prebivalci obmejne regije – individualne poti do samoodločanja in Nekaj sklepnih misli iz antropološke perspektive* (Robert Gary Minnich), *Gospodarski učinki nacionalizma na območju tromeje Avstrija, Italija in Slovenija* (Aleš Lokar), *Tromeja: Socialne in gospodarske posledice začrtanja državnih meja* (Anton Gosar).

Biblija in literatura

2.

Založba ZRC

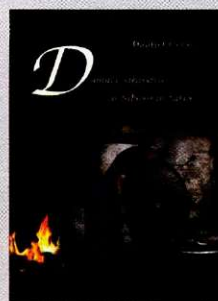
Dr. Vid Snoj je leta 1992 diplomiral in leta 1999 doktoriral iz primerjalne književnosti na Filozofski fakulteti Univerze v Ljubljani. Od leta 2000 predava kot docent na Oddelku za primerjalno književnost in literarno teorijo. V razpravah se ne ukvarja le z literaturo, temveč posega tudi na področje religije in filozofije. Največ razprav je objavil s področja Biblije in

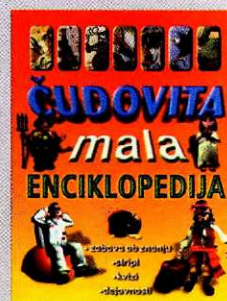
1.

2.

3.

4.

slovenske literature. V svoji zadnji knjigi *Nova zaveza in slovenska literatura* (zbirka *Studia Litteraria*), ki je nastala na podlagi doktorskega dela, se v prvem delu sprašuje, kako je *Novo zavezo* in slovensko literaturo sploh mogoče uzreti v medsebojnem razmerju. Temeljni hermenevitični položaj, v katerem sprejema *Novo zavezo* slovenska literatura, opredeljujeta splošna pojma svobodomiselnost in sekularizacija. Ta sta vezno sredstvo tudi v drugem, interpretativnem delu knjige. Obravnava pri nekaterih osrednjih piscih (Prešernu, Murnu, Cankarju, A. Vodniku, Vodušku, Kocbeku) upošteva novozavezne navezave glede na témo, ki je središčnega pomena za njihov opus v celoti, in je pozorna na to, kaj se dogaja ob rabi novozaveznih metafor, podob, pojmov, likov ali motivov v literaturi: razskrivnostnjenje religioznega ali prebitje svobodomiselnosti in uglasitev s krščansko naravnostjo.

Religija in Evropa

Fakulteta za družbene vede

V zbirki *Kult*, ki jo ureja Aleš Črnič, je izšel prevod dela britanske sociologinje Grace Davie *Religija v sodobni Evropi*. Avtorica posebej poudari koncept t. i. zastopniške religije. Avtorica si s tem »konceptom« zaželi, naj se z religijskimi temami ukvarjajo Cerkve, njeni voditelji in morda še aktivni verniki. Ti naj »zastopajo« druge, ki se z religijo iz kakršnega koli razloga nočejo ukvarjati. Aleš Črnič in sociologi kulture s FDV, čestitamo.

Domače sirarstvo

3.

Goriška Mohorjeva družba

Knjiga *Domače sirarstvo za zabavo in zares* je napisana kot priročnik za izdelavo sira, namenjen tako začetnikom, ki želijo doma izdelati jogurt ali hlebec sira, kot tudi izkušenim sirarjem. Opisi postopkov so zelo natančni in gredo od jogurta, kislega mleka, kefirja, skute, močarele in sirnih namazov do trdih in mehkih sirov. V knjigi so izčrpna poglavja o mleku in

drobnoživkah ter z zelenim okvirjem označena razmišljanja, v katerih se avtor Danijel Čotar, ki je bil dolgo let strokovni svetovalec za sirarstvo v deželi Furlaniji - Julijski krajini, na strokoven, vendar poljuden in včasih tudi duhovit način loti vprašanj, povezanih s sirarstvom in predelavo mleka. Ilustracije, ki jih je prispevala Danila Komjanc, zelo poživijo to zelo kakovostno knjigo, da ne bo le bogat priročnik za vse, ki se ukvarjajo z mlekom, ampak tudi za vse, ki imajo radi mlečne izdelke.

Konec težav s težo

Založba Mladinska knjiga

Avtor uspešnic in voditelj odmevnih pogovornih TV-oddaj dr. Phil McGraw je napisal knjigo za vse, ki se trudijo izgubiti odvečne kilograme. Njegov pristop je drugačen od drugih modnih diet, saj se kot psihiater loteva vzrokov za debelost. Sam se že več kot trideset let ukvarja z ljudmi s čezmerno težo in knjiga *Konec težav s težo* je sad njegovih dolgoletnih izkušenj. Ljudi želi pripraviti do tega, da najdejo vzroke za svoj nezdravi odnos do hrane in jih odpravijo. Želi, da spremenijo način razmišljanja o hrani, dietah in o sebi. Na koncu knjige so strani, posvečene sproščanju in odpravljanju stresa, dodan je seznam priporočene hrane in dnevnik za dnevno vadbo.

Mala enciklopedija

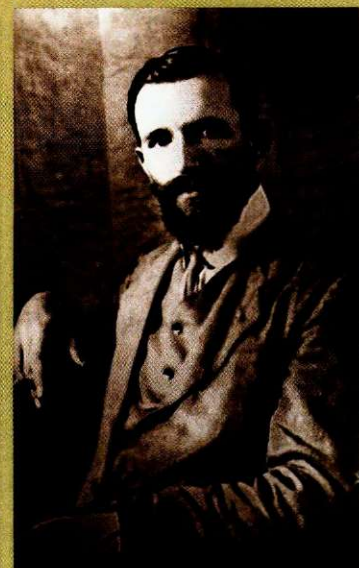
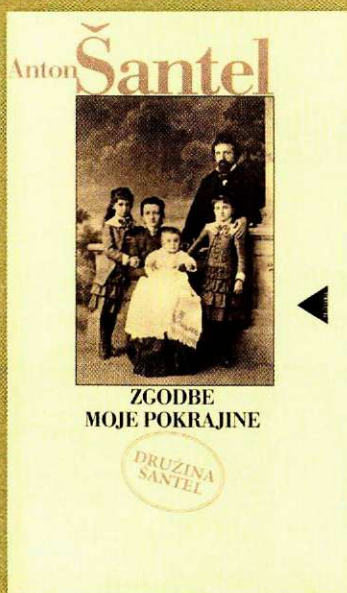
4.

Tehniška založba Slovenije

Čudovita mala enciklopedija je zabaven priročnik, poln poučnih besedil. Številne informacije in privlačne barvne ilustracije so zajete v petih enotah s področij vesolje, planet Zemlja, znanost, živali in zgodovina. Omenimo le nekatere zgodovinske teme: lovci in nabi-ralci, prvi Američani, življenje ob Nilu, močni faraoni, čudežna Grčija, rimski imperij, pomorščaki, življenje v srednjem veku, prvi gradovi, križarske vojne, znamenite bitke, vojaška obleka, španski zavojevalci, industrijska doba, potovanja, dom v vesolju.

Anton Šantel

Saša Šantel

Pokrajine družine Šantel

V. M.

Založba Nova revija je v zbirki *Pričevanja* objavila dve knjigi spominov o znameniti družini Šantel. Prva, obsežnejša, so spomini očeta Antona Šantla, v drugi pa so krajši spomini njegove žene, hčerke in sina, portretista Saše Šantla.

Anton Šantel (1845–1920), matematik in fizik, je bil pglavitna figura družine Šantel. Njegova žena Avgusta je bila slikarka in portretistka goriških aristokratov. Slikarki sta bili tudi njuni hčerki Henrika in Avgusta. Danes je morda najbolj znan sin Saša Šantel, slikar in tudi skladatelj, saj je naredil odlične portrete slovenskih skladateljev.

Pogled v 19. stoletje Anton Šantel je bil sin kajžarskih staršev, rojen v Pesnici na Kozjaku. V rosnih letih sta mu drug za drugim umrli oče in mati in tako se je moral z velikim naporom prikopati do profesorskega poklica. Poleg svojega poklica, ki ga je opravljal zelo predano, je počel še marsikaj: bil je na primer eden prvih slovenskih stenografov, napisal je libreto za spevoigro in bil je prizadeven društveni delavec.

Njegovo ime bi ostalo neznano, če se ne bi že zgodaj lotil pisanja spominov. Bil je zelo radoveden. Ob dragih mu matematiki in fiziki ga je kot človeka 19. stoletja zanimalo veliko stvari: rojstna

hiša, sorodniki, sosedje, učitelji, duhovniki, profesorji, posebneži in navadni ljudje, običaji, tehnične novosti, npr. prav takrat speljana železnica, izvor besed in še mnogo drugega. Zato so njegovi spomini zanimivo branje, ki veliko pove o času, ki ga opisuje. Ukvarjal se je celo z razmišljanjem o uporabi sončne energije za mehansko delo in v drugi polovici 19. stoletja je objavil članek o tem. Kakor je kazal radovednost za mnoge skrivnosti tehnike, tako je rado vedno opazoval tudi ljudi in jih jasno presojal. Rezultat njegove radovednosti in presoje so njegovi spomini, ki nam o »njegovem« 19. stoletju razkrijejo marsikaj, česar še ne vemo. Njegovi spomini *Zgodbe moje pokrajine* prihajajo na dan 86 let po avtorjevi smrti. Knjiga obsega 492 strani in je opremljena z mnogimi dokumentarnimi fotografijami, s spremno besedo urednika Janeza Kajzerja in z imenskim kazalom.

Trije slikarji Druga knjiga o družini Šantel nosi naslov *Življenje v lepi sobi* (251 strani). Tudi ta je

opremljena z dokumentarnimi fotografijami, spremno besedo Janeza Kajzerja in imenskim kazalom. V njej so objavljeni krajši spomini žene in dveh otrok Antona Šantla.

Avgusta Šantel (1852–1935) je bila Antonova žena. Bila je slikarka, hči slikarja miniaturista Hugona Aigentlerja in sorodnica znamenitega slikarja Jožefa Tomince. Zaslovela je kot portretistka goriških aristokratov. V svojih spominih je preprosto popisala materialno revno, a duhovno bogato življenje v Gradcu.

Avgusta Šantel mlajša (1876–1968), učiteljica in slikarka, je v svojem dolgem življenju podpisala več kot 900 slik, bila pa je tudi med prvimi našimi slikarji, ki so se ukvarjali z grafiko. V svojih spominih je obudila predvsem prisrčne spomine na sončna otro-

ška leta v rojstni Gorici, kjer so v harmoničnem družinskem ozračju gojili glasbo in slikarstvo. Z besedo in tudi risbo je upodobila starše, sestre in brate ter zanimivi predmetni svet tedanjega meščanskega okolja.

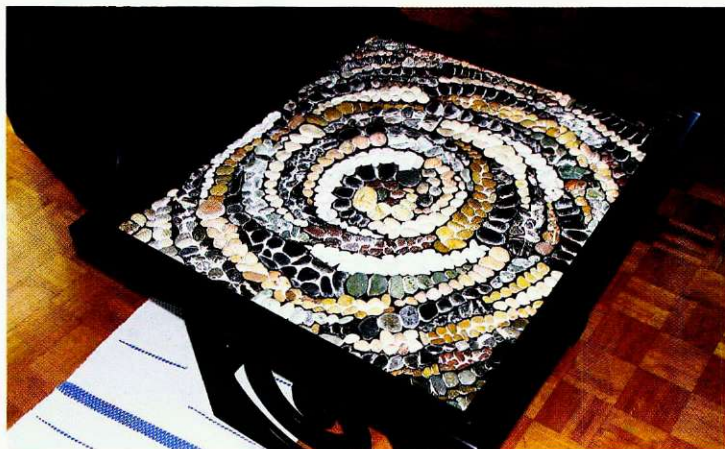
Saša Šantel (1888–1945), slikar, grafik, ilustrator in glasbenik, soustanovitelj umetniškega društva Vesna, je zaslovel zlasti s svojim veličastnim skupinskim portretom slovenskih glasbenikov, ki je danes v Slovenski filharmoniji. Kot grafik je ustvaril verjetno prvi slovenski barvni lesorez. Obsežna je tudi njegova skladateljska ustvarjalnost, ki šteje okoli sto skladb. V svojih zapisih je ohranil spomin na številne podrobnosti iz svojega slikarskega in glasbenega življenja, spomnil pa se je tudi mnogih umetnikov, s katerimi se je družil. **■**

Radio Krka
106.6 MHz

Pijino Drevo spoznanja

Lucija Horvat, foto: Pija Lorvin

Kamenček poleg kamenčka – mozaik. Pija Lorvin je mlada umetnica, ki ustvarja mozaike. Umetnost je zanjo orodje, s pomočjo katerega prihaja do spoznanj. Mozaike sestavlja temeljito, z vso svojo pozornostjo in ljubeznijo.

Pija Lorvin je naredila pet večjih mozaikov in precej manjših. Množična izdelava vedno novih mozaikov je ne zanima, energijo želi usmeriti v mozaik, ki ga izdeluje, in se mu temeljito posvetiti. Vse svoje mozaike je naredila iz naravnih kamnov naravnih barv in oblik, kar zahteva veliko pozornost. »Čutim, kako pomembno je odgovorno pristopiti k delu, ki bo kasneje lahko pričalo o nekem spoznanju,« pravi Pija Lorvin. Do sedaj še ni imela večjih razstav razen v društvu Novi Paradoks, kjer je nekajkrat prostovoljno pomagala pri njegovi dejavnosti. Sicer se Pija raje prepušča toku dogodkov z zaupanjem, da bo vse prišlo ob pravem času. Tako bodo zagotovo dozorele tudi vse okoliščine za kakšno večjo razstavo. Njenih del ta čas ni mogoče videti v kakšni galeriji, namesto tega pa si je na spletni strani skupine SK mogoče ogledati kratek posnetek, v katerem je predstavljen mozaik z naslovom »Drevo spoznanja«.

Življenje kliče k umetnosti

Svojo ustvarjalno naravo Pija Lorvin gradi že vse življenje. »Umetnost mi predstavlja namreč instrument, skozi katerega lahko podam svoja spoznanja. Naj povem, da ni umetnost sama

to, zaradi česar si želim ustvarjanja, kot tudi ne sama estetika, temveč tisto, kar se skriva v globini vsakega človeka. Temu lahko rečem duša ali pa sama svetloba, predvsem pa ljubezen – ta me žene k ustvarjanju. Najprej me torej kliče življenje samo, kliče po tem, da najdem in ohranim svoj notranji mir. Svoja spoznanja na tej poti pa izražam skozi umetnost,« pravi o svoji umetnosti Pija Lorvin. Prepričana je, da je pot samospoznanja prav tako

kot mozaik, sestavljena iz mnogih spoznanj. »Od tod prihaja tudi izviren navdih za ustvarjanje z delčki, ki jih sestavljam v celoto. Tako kot človek gradi korak za korakom sebe, nastane tudi umetniško delo v obliki mozaika. Zelo počasi, kamenček za kamenčkom, z veliko potrpljenja, miru in koncentracije,« dodaja Pija. Poleg sestavljanja mozaikov veliko časa posveča še risanju, posebej ljubo pa ji je tridimenzionalno ustvarjanje.

Deveterica mozaikov Za ustvarjanje umetnice je pomemben visokoreliefni mozaik, ki ga je končala pred tremi leti. »Izdela sem ga dolge mesece, pravzaprav kar tri leta.« Gre za prej omenjeni mozaik »Drevo spoznanja«. Svojo zgodbo pripoveduje sam zase, hkrati pa bo del prihodnje kompozicije devetih mozaikov. »Nameravam narediti devet mozaikov, ki bodo skupaj tvorili celoto, hkrati pa vsak posamezni del pripoveduje svojo zgodbo. »Drevo spoznanja« je sestavni del tega projekta in uprizarja spoznanje, ki tiči v globini vsakega človeka. A le temu, ki se ozre vase in se iskreno odpravi na pot raziskovanja vprašanj, kot so: kdo sem, od kod prihajam, kam grem, kaj je moja naloga ..., se postopoma spoznanje razkrije. Predstavitev tega mozaika pravi: 'drevo spoznanja je zasajeno v človeški duši, duša pa prebiva v vsem, kar v vesolju obstaja',« podrobneje razlaga Pija Lorvin. Temeljno vodilo pri zamislih za mozaike je zanjo vsekakor spojiti se s svojo notranjo bitjo. »Ko čutim, da sem lahko eno z ljubeznijo v sebi, takrat vem, da je to pravi trenutek za ustvarjanje ... Zato ustvarjalnost nastopi takrat, ko lahko vse sprejemam z ljubeznijo,« pravi Pija, ki se ni nikoli zgledovala po drugih umetnikih, saj zaupa in ve, da ima vsak svojo lastno pot. ■

Priznanja JSKD

V Županovi sobi Mestnega muzeja Ljubljana so igralci in prevajalki Alenki Bole Vrabec izročili zlato plaketo za življenjsko delo in izjemne dosežke ter prispevek k razvijanju ljubiteljskih kulturnih dejavnosti. Dobitniki srebrnih plaket Javnega sklada RS za kulturne dejavnosti (JSKD) za leto 2006 pa so igralec Ciril Jurčič, tamburaš Janez Kermelj, akademski slikar Tone Rački, plesalec in koreograf Iztok Kovač ter Oktet Suha. Alenka Bole Vrabec se je uveljavila kot gledališka igralka in prevajalka, delovala je kot svetovalka za gledališko dejavnost pri Zvezi kulturnih organizacij Radovljica in nato pri Zvezi kulturnih organizacij Kranj. Bila je direktori-

Nagrajenka Alenka Bole Vrabec

ca ljubiteljskega gledališča Tone Čufar na Jesenicah, poklicno pot je končala kot direktorica Linhartove dvorane v Radovljici. V njenem prevodnem opusu, ki obsega špansko in južnoameriško književnost, velja omeniti tudi Nobelovce M. A. Asturiasa, Gabriela Garcio Marqueza in Joseja Camila Celo. L. H.

Ob kulturnem prazniku

V Slovenskem kulturnem centru Korotan na Dunaju je bila 25. januarja slavnostna akademija ob slovenskem kulturnem prazniku. V njenem okviru so odprli razstavo likovnih del Marijana Tršarja, slišati je bilo mogoče Prešernove pesmi, ki jih je bral režiser in dramaturg Marijan Bevk, z glasbo pa je prireditev obogatil slovenski tamburaški orkester Fermata, ki deluje na Dunaju. Slavnostni govornik na prireditvi je bil državni sekretar na Uradu za Slovence v zamejstvu in po svetu Zorko Pelikan. V središču zanimanja akademskega slikarja Marijana Tršarja po prepričanju umetnostnega zgodovinarja in likovnega kritika Milčka Komelja dominira likovnost, skoznj pa je umetnik vselej razbiral težnje ustvarjalnega duha in se tudi z razumsko analizo poskušal dokopati do tistih vzgibov, ki delajo umetnino

»uročno«. Kot slikar in grafik je stremel po izpovedi bistvenega in se še posebno zavedal svoje razpetosti med primarno ekspresivnostjo in težnjo po harmoniji, izraženi v prizadevanju po mediteransko čvrstem redu. V času po drugi svetovni vojni je osvajal in preizkušal moderne nerealistične izrazne načine in se tudi še pozneje zavestno vračal k njihovim izhodiščem. Instinktivnost je povezal z vedenjem in razumom, tehnologijo s filozofijo in stroko z življenjskimi izkušnjami vseskozi otroško radovednega, a tudi vase dvomečega ustvarjalca. Šele v jeseni življenja si je dopustil razkošje, da se je do kraja prepustil predvsem svoji primarni ustvarjalnosti in se izkazal kot izrazito enovita prvinska osebnost. Marijan Tršar se je rodil leta 1922 v Dolenjskih Toplicah. Leta 1951 je diplomiral na ljubljanski likovni akademiji in leta 1978 v Beogradu opravil magistririj iz umetnostne zgodovine. Ob slikarstvu in grafiki se posveča tudi likovni kritiki, je avtor likovnih monografij in številnih študij ter katalogov, pisec televizijskih scenarijev o umetnosti, potpisov in otroške proze, piše pesmi in črtice. Na Dunaju bo tokrat razstavil 27 slik v akrilni tehniki, ki jih je ustvaril v letih 2004 in 2005. L. H.

Državni sekretar Zorko Pelikan

Napovednik dogodkov

ČETRTEK, 1. 2. 2007

18.00 Gledališče za otroke in mlade: Milan Dekleva: Trije prašičji prašički. Za otroke od 4. leta dalje.

19.30 SNG Drama: C. Marlowe: Edvard Drugi

19.00 Križanke: Andrej Karba, pozavna, Matic Titovšek, klarinet – klasična glasba

20.00 Gospodarsko razstavišče: Izbor za slovensko evrovizijsko popevko EMA 2007

20.00 SNG Drama: C. McPherson: Jez

PETEK, 2. 2. 2007

19.30 Šentjakobsko gledališče: Špela Stres: Neznosni Pimlico

20.00 Gospodarsko razstavišče: Izbor za slovensko evrovizijsko popevko EMA 2007

20.00 Gledališče za otroke in mlade: Iskra Ignis: Kolumbovo jajce. Režija: Uroš Fürst

20.15 Cankarjev dom: Zoran Škrinjar International Jazz Connection (Slovenija), Christian Wallumrod Ensemble (Norveška) – džez

SOBOTA, 3. 2. 2007

20.00 Gospodarsko razstavišče: Izbor za slovensko evrovizijsko popevko EMA 2007

19.30 MGL: J. Masteroff, F. Ebb, J. Kander: Kabaret – muzikal

19.00 SNG Drama: J.-B. P. Moliere: Scapinove zvijače

19.30 Grand hotel Union: Veliki rotarijski ples 2007

NEDELJA, 4. 2. 2007

17.00 Mini teater Ljubljana: J. Ribičič, Rokre, J. Souček: Miškolin – gledališko-lutkovna predstava

19.00 Slovenska filharmonija: Slovenski komorni zbor – klasična glasba

19.00 Cankarjev dom: Jules Massenet: Don Kihot – opera

PONEDELJEK, 5. 2. 2007

19.00 Cankarjev dom: Literarni večer Društva slovenskih pisateljev ob slovenskem kulturnem prazniku

19.30 SNG Drama: R. Schimmelpfennig: Ženska od prej

20.15 Cankarjev dom: Lo'Jo (Francija) – glasbe sveta

TOREK, 6. 2. 2007

10.00 Cankarjev dom: Harmonije Evrope – večer vokalno-instrumentalne glasbe

19.00 Slovenska filharmonija: Göran Söllscher, kitara – klasična glasba

19.30 SNG Drama: E. Labiche, B. Strauss: Šparovček

SREDA, 7. 2. 2007

19.30 SNG Drama: E. Labiche, B. Strauss: Šparovček

**RADIO
ZELENI VAL**
93.1 & 97.0 Mhz

ALPE ADRIA "ZELENI VAL" d.o.o., Spodnja Slivnica 16, 1290 Grosuplje

Kraljica

Monika Maljevič

Film nas popelje v zakulisje britanske politike. V odnos med kraljico Elizabeto II. in britanskim premierjem Tonyjem Blairom v času po tragični smrti princese Diane.

Kraljica je poučen, intimen in razkrivajoč portret kraljice Elizabete II. in angleške kraljevske družine v dneh takoj po smrti princese Diane. Ko med šokirano in nejeverno britansko javnostjo odjekne novica o smrti princese Diane, nedvomno najslavnejše ženske na svetu, se njeno veličanstvo kraljica Elizabeta II. z družino umakne za zidove podeželskega dvorca na Škotskem, saj ne more razumeti odziva javnosti na tragedijo. Tony Blair, priljubljeni novoizvoljeni ministrski predsednik, pa veliko bolje razume potrebo ljudi po zagotavljanju varnosti in podpore s strani njihovih voditeljev. Ko čustva, kakršnih še ni bilo, postajajo čedalje močnejša, mora Blair najti način, kako znova povezati kraljico z britansko javnostjo.

Prvega septembra 1997 se je svet prebudil s tragično novico, da je v avtomobilski nesreči umrla princesa Diana, nekdanja žena naslednika britanske krone in najslavnejša ženska na svetu. Dogodek pretrese javnost po vsem svetu. Do naslednjega dne se pred Buckinghamsko palačo nabere gora rož, posvečenih mladi princesi.

Toda Buckinghamska palača je prazna. Kraljevska družina, ki se je nastanila v dvorcu Balmoral na Škotskem, v odzivih na tragedijo ostaja stojična. Svet teh ljudi je svet tradicije, v katerem vlada protokol, javno izražanje čustev pa ni zaželeno.

Družina žaluje v zasebnosti, princesina mladoletna sinova William in Harry sta v zavetju škotskega doma varna pred radovednostjo medijev. Kraljica meni, da je primerno, da je to zasebna zadeva. Diana ni bila več članica kraljevske družine, torej ne gre za državno zadevo. Celo Dianina družina si želi

The Queen

Režija: Stephen Frears

Scenarij: Peter Morgan

Produkcija: Francois Ivernel, Cameron McCracilen, Scott Rudin

Igrajo: Helen Mirren, Michael Sheen, James Cromwell, Sylvia Syms

Premiera: 7. 2. 2007

Distribucija: Blitz Film & Video Distribution

Balmorala. Ko Blair predlaga javni pogreb, da bi ljudje lahko "žalovali skupaj", se kraljici naježijo lasje. Opomni ga, da gre za družinski pogreb in ne za sejemsko atrakcijo. V Londonu se začnejo priprave na pogreb, za katerega pričakujejo, da se ga bo udeležilo

več kot dva milijona ljudi.

V torek pa izbruhne novo protokolarno vprašanje. Do

srede se napadi medijev na družino še

zaseben pogreb. Princa Charlesa novica globoko pretrese. Odpotuje v Pariz, da bi pripeljal domov truplo nekdanje žene.

Kraljica se je z družino umaknila za zidove, Tonyja Blaira pa bo ta dogodek preobrazil v zrelo mednarodno politično figuro. Le tri mesece po izvolitvi, ki je sledila majski zmagi laburistične stranke, mladi ministrski predsednik zazna, da se v britanski javnosti nekaj spreminja. Zdi se, da pregovorna britanska zadržanost izginja. Na njeno mesto stopa kipenje čustev, izlivanje čustev za izgubljeno princeso, kakršnega Britanci še niso videli. Tako je, kot da bi celoten narod izgubil sestro, mamo ali hčerko. Diana je bila, kakor jo imenuje Blair na tiskovni konferenci na dan njene smrti, "kraljica ljudskih src". Te besede pa niso všeč stanovalcem

zaostroji. "Pokažite nam, da je v Windsorskem dvorcu srce!" kriči neki tabloid; "Čas je za spremembo stare straže!" se strinja drugi. Pritiski se začnejo odražati tudi znotraj kraljevske družine.

Blair, ki mu pomočniki in žena svetujejo, naj uporabi reformistični ton, prosi kraljico, naj se vrne v London, kjer se bo soočila z javnostjo in žalovala skupaj z ljudmi. Četrtekovo jutro prinese dobre in slabe novice: dobra novica je, da je Blairova priljubljenost preseгла Churchillovo, slaba pa so naslovi v časopisih, ki kritizirajo kraljičino obnašanje. To je preveč za Blaira, človeka, čigar simpatije do monarhije vse bolj prihajajo v ospredje. Dan pogreba se približuje, zato Blair prosi kraljico, naj sledi akcijskemu načrtu, ki naj bi pomiril medije in javnost ter preprečil ustavno krizo. **D**

**"Nikoli ne
bomo največji.
Nikoli ne bomo
najmočnejši.
Lahko pa smo
najboljši."**

poročila, sive točke mestnih prenov ter številne druge gospodarske
odslej še bliže, saj smo poskrbeli, da jih boste na
lažje prebirali in si jih boste
In vse to

Janez Janša, predsednik vlade

Bob leta 2006

Z vašo pomočjo smo izbrali
izjavo, ki je s svojo pronicljivi-
vostjo letos najbolj zarezala.

www.vecer.com/bob

VEČER

CLaSs

Tekst in foto: Matej Mihinjač, SAGA Institute

Mercedes-benz CLS320 CDI

Če je še pred nekaj časa veljalo, da so mercedesi za upokojece in tiste, ki nimajo idej, zdaj po zaslugi CLS gotovo ne bo več tako. Gre za enega najbolj razburljivo oblikovanih avtomobilov zadnjih let, celo desetletij in verjetno bo tako tudi nekaj časa ostalo. Kupe, ki ni kupe in športnik, ki je to le po naključju. Poseben razred.

Avantgarda CLS ne skriva, da je dolg skoraj pet metrov, in ni mu nerodno, če sloni na platformi E. S slednjim tudi ne zdrži primerjave, saj je v notranjosti bistveno manj prostora, je precej težje dostopna, prtljažnik pa je predolg in preplitev, da bi tu govorili o neki posebni uporabnosti, razen če imamo v mislih standardne complete palic za golf. Avantgarda ima pač svojo ceno in Mercedes-Benz ji tokrat pravi kar kupe s četvero vrati. No, novega razreda pač niso odkrili, v resnici gre le za limuzino z zelo nizko streho in izjemno lepo bočno linijo v obliki prevrnjenega loka, ki s preveč položno odsekanim zadkom sicer izgubi nekaj popolnosti, a je hkrati nos tako zelo drugačen od vseh drugih hišnih modelov, da nam za to niti ni mar. Se pa uvršča v segment, kjer petični kupci izbirajo med smetano ponudbo, ki jo navadno predstavljajo kupeji, in če je ta, kot CLS, celo razmeroma uporaben, to moramo znati ceniti. Sedeži so le štirje in zadaj so klimatske razmere ločeno nastavljive, vmes pa ogromna zaplata lesa, da usnju vsenakrog dela kar malo krivice. Armatura plošča je lahko za mercedesov vajenega voznika razočaranje, ker je preveč podobna običajnejšim različicam, sicer pa skoraj popolna in zelo

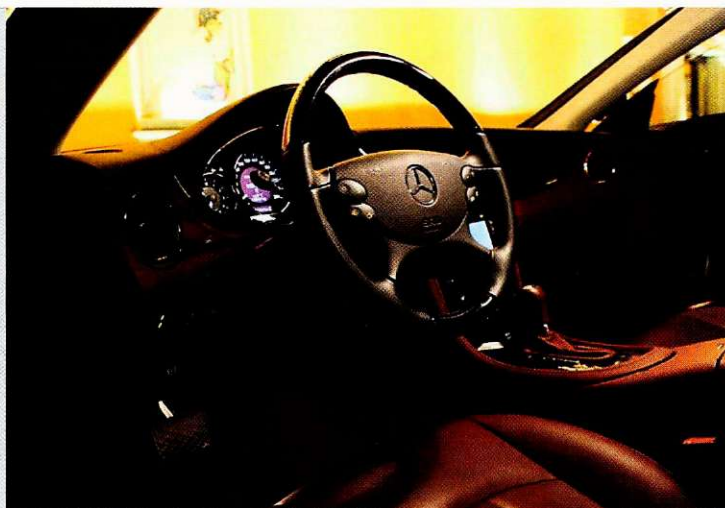
TEHNIČNE KARAKTERISTIKE

TEHNIČNI PODATKI	MERCEDES-BENZ CLS320 CDI
vrsta motorja	turbodizelski, šestvaljni, V-oblike, 4 ventili na valj
prostornina v ccm	2987
moč v kW (KM) pri vrt./min	165 (224) pri 4000
največji navor v Nm pri vrt./min	510 pri 1400
menjalnik	samodejni, sedemstopenjski
pogon	na zadnji kolesi
mere (dolžina x širina x višina) v mm	4915 x 1875 x 1405
medosna razdalja v mm	2855
prtljažnik v litrih	505
masa praznega vozila (nosilnost) v kg	1815 (465)
največja hitrost v km/h	246
pospešek 0-100 km/h v s	7,0
poraba (po normah EU) v l/100 km	5,9/7,6/10,6
poraba na testu v l/100 km	11,1
cena vozila v EUR	66.920

lepo oblikovana. Ergonomiji na ljubo bi bilo lahko nekaj manj gumbov in le ena ročica na levi strani volana (poleg tiste za tempomat) ni najboljša rešitev, a se voznik hitro navadi na takšne malenkosti in pozabi, da ga kaj moti. Seveda, saj je vse izdelano brezhibno in sedeži so zelo udobni. Celotno preveč, ker jim potem manjka več bočnega oprijema, ki ga potrebujejo voznice in vozniki s telesci manjših proporcij in z željami po večjih hitrostih v ovinkih.

Lahko gre hitro Podvozje namreč vse to omogoča. Ne prav vrtoglavih hitrosti in stranskih pospeškov kot formula 1, vseeno pa ravno dovolj, da je kljub precejšnji masi (okoli dve toni z dvema potnikoma) CLS lahko nesramno hiter. Airmatic ima tri stopnje in pri športni nastavitvi ne dovoljuje velikega nagibanja karoserije, ker stalno meri, kaj želi voznik na stopalki za plin in v katero smer niha vozilo. Je pa zato v komfortnem načinu tako

zelo udoben, da se vam na lepem asfaltu zdi, kot bi se peljali po svili. In to na 18-palčnih nizko-presečnih pnevmatikah! Da gre za pravo cestno križarko, potrdi še popolna zvočna izolacija, da gre za zares varno vozilo, pa seznam varnostnih dodatkov, ki je res impresiven in baje tudi učinkovit. Izstopajo zračne blazine, ki se napihnejo glede na silovitost trka, zelo učinkovit ESP ter zavore, ki pomagajo pri močnih zaviranjih in se same »sušijo« v mokrih razmerah, da je zavorna moč lahko vedno optimalna.

Kar sedem stopenj Česar ne more ponuditi motor, lahko nadomesti menjalnik. Pri CLS to pomeni 224 »konjev« in le sedem sekund do prvih 100 km/h. Zasluge gredo kar sedmim stopnjam, ki se na začetku bliskovito izmenjujejo, in tako kar se da učinkovito izkoristijo 510 Nm navora pri že 1400 vrtljajih. Če se vozniku zahoče, lahko teh sedem prestav izbira tudi sam, a je odzivnost menjalnika v načinu »sport« vselej odlična in bo kmalu ugotovil, da je ročni način dober le še na kakšnih spustih po strmih klancih ali vleki prikoličnice. No, verjetno boste na cesti prej videli SLR kot CLS s prikoličnico. Pa tudi sam CLS bo navadno kar hitro švignil mimo, saj to zmoro. Hitra vožnja po avtocestah mu je pisana na kožo, prav tako se ne ustraši ovinkov, kjer se kljub svoji precejšnji masi in dolgi medosni razdalji kar dobro počuti. Zadnji pogon in dober občutek na volanu pač naredi-

ta svoje, slednji je še hitrostno prilagodljiv. Z zelo veliko zalogo navora se morata dostikrat sprijazniti tudi zadnji kolesi, ki se radi zavrtita v prazno, a je ESP dovolj hiter, da ograja ob cesti ni preblizu.

In še nekaj se vozi s takšnim mercedes-benzom. Pozornost. Res, nikjer se je ne morete otrestiti, zato morate dobro vedeti, zakaj si želite takšen avto. Ker je pravi posebnost, jih na cestah ne bo veliko. Odlično se počuti pred lokalčki v središču Ljubljane in pred igralnicami na Obali. Povsem brez sramu oznanja, da spada v poseben razred. **1**

Novici

BMW SERIJA 1 Pri BMW so pred nekaj dnevi predstavili tehnološko in oblikovno osveženo »enko«, ki se ji bo v letošnjem maju pri lovu na kupce pridružila še bolj športno orientirana izvedba s trojimi vrati. Osnovno motorizirana izvedba (118i / 118d) s trojimi

vrati doseže v obeh primerih največjo hitrost 210 km/h. Topmodel s trojimi vrati (130i) pospeši od 0-100 km/h v šestih sekundah in po končanem pospeševanju doseže največjo hitrost 250 km/h. Ob prihodu na svet je prenovljena serija 1 od prenovljene serije 5 prešla tudi zajetno količino najsodobnejše elektronske in varnostne opreme. Kupci se bodo ob nakupu izvedbe s trojimi vrati lahko odločili tudi za bolj kombilimuzinsko filozofijo, ki predvideva brezplačno menjavo zadnjih dveh sedežev in namestitvev običajne zadnje klopi ter s tem »prekvalifikacijo« v petsedežnik.

MINI ONE & COOPER D Medijski ofenzivi nemškega koncerna BMW, ki smo ji pričeli v teh dneh ob predstavitvi obeh prenovljenih modelov iz serije 1 in 5, očitno še ne bo zmanjkalo sape. V letošnjem aprilu se bo v evropskih prodajnih salonih znamke mini pojavila izvedba one, ki bo s svojo črtno na maski hladilnika, paru bočnih vzratnih ogledal in ročaju prtljažnih vrat simbolizirala tako imenovani vstopni model. Za premikanje te izvedbe bo zadolžen nov 1,4-litrski bencinski motor, opremljen tehnologijo BMW »valvetronic«, ki bo nadomestil obstoječi Chryslerjev 1,6-litrski izdelek. Izvedbi cooper se bo pridružila še različica z dizelskim srcem ter serijskim filtrom trdih delcev, ki pa po novem nima več korenin pri Toyoti. Nadomestil ga je nov 1,6-litrski turbodizelski agregat s 109 KM pri 4000 vrtljajih, ki je tudi pod motornimi pokrovi mnogih peugeotov, citroënov in fordov. Obe novi motorni izvedbi bodo ponujali v povezavi s 6-stopenjskim ročnim menjalnikom, ki ga bo ob doplačilu lahko nadomestil tudi 6-stopenjski samodejni menjalnik z možnostjo pretikanja prek obvolanskih ročic.

AVTOPRALNICA

AP 24 ur
(Center Kompas Stp)
Celovška cesta 206

Odprto:
NON STOP 24ur!

Tel: 01/500-37-53
Avtopralna steza
Samopostrežne storitve
Samopostrežni sesalniki
Samopostrežni čistilniki preprog
Samopostrežna avtopralnica

Parkirna hiša WTC
Dunajska cesta 158

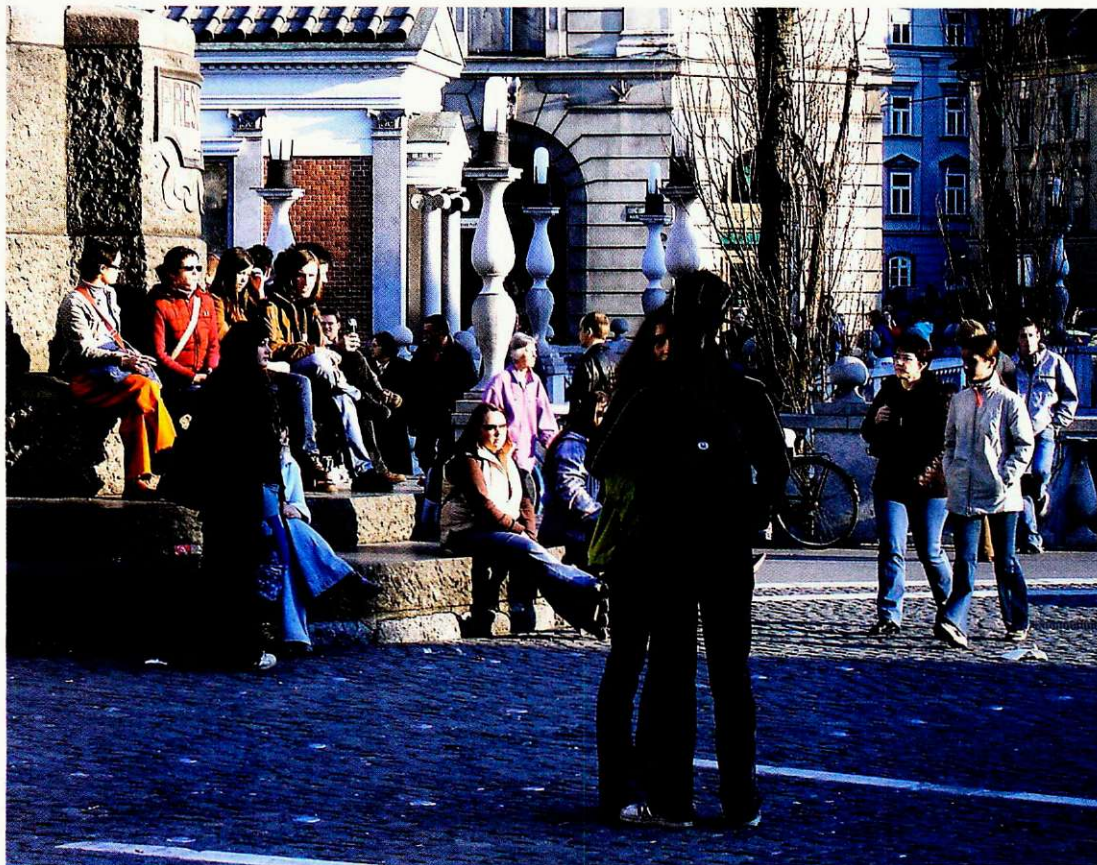
Odprto:
pon – pet 07:00 – 18:00
sobota 07:00 – 13:00

Tel: 01/58-97-855
Strojno – ročno pranje
Notranje čiščenje
Poliranje
Globinsko čiščenje
+ VULKANIZERSTVO

Rak na materničnem vratu

Lucija Horvat, foto: arhiv Demokracije

V primerjavi z drugimi evropskimi državami je Slovenija po obolevnosti za rakom na materničnem vratu v samem vrhu. Rak materničnega vratu (RMV) je v svetu drugo najpogostejše obolenje.

Mladi so rizična skupina za okužbo s HPV.

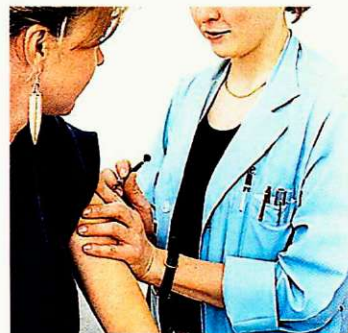
Med 21. in 28. januarjem je prvič potekal evropski teden boja proti RMV. Velika večina žensk v Evropi še vedno zelo malo ve o tem in o možnostih preprečevanja te bolezni. Veliko evropskih držav ima neučinkovite preprečevalne programe ali pa jih sploh nima. RMV je namreč mogoče preprečiti, vendar kljub temu v Evropi vsako leto za to boleznijo zbolijo 50.000 žensk, v Sloveniji 200. V Evropi na leto umre 25.000 bolnic z RMV, v Sloveniji pa 60. Proti tej zahrbtni bolezni je najpomembnejše orožje znanje, zato je bilo v pri nas julija 2006 ustanovljeno slovensko Društvo za boj proti okužbam s HPV in raku maternič-

nega vratu Kala, ki se je z različnimi aktivnostmi pridružilo evropskemu tednu boja proti RMV. Prvi Evropski teden boja proti RMV je potekal pod okriljem Evropskega združenja materničnega vratu (European Cervical Cancer Association – ECCA).

RMV je mogoče preprečiti

Prvo, kar je treba vedeti, je to, da je najpomembnejši dejavnik tveganja za nastanek RMV dolgotrajna okužba z visoko rizičnimi humanimi virusi papiloma HPV, saj je celo v 99,7 odstotka primerov nastanek raka na materničnem vratu povezan prav z navzočnostjo HPV. Za RMV najpogostejše obolevajo ženske

med 35. in 45. letom, predrakave spremembe pa se pojavljajo od pet do deset let prej. RMV je pri nas šesti najpogostejši rak pri ženskah in drugi najpogostejši rak rodil, takoj za rakom maternične sluznice. Pozitivno

Cepivo je že na voljo.

v negativnem pa je, da je RMV edini rak, ki ga je zaradi možnosti zgodnjega odkrivanja in zdravljenja predrakavih sprememb mogoče preprečiti, to pa je mogoče doseči z rednimi ginekološkimi pregledi.

Humani virus papiloma HPV

HPV je velika skupina virusov, saj obstaja več sto različnih genotipov HPV. Za vse je značilno, da se prenašajo s kože na kožo in ne s telesnimi izločki, ne s slino, krvjo, urinom in spermo. HPV se delijo na več skupin in ena od njih so anogenitalni ali sluznični HPV. Glede na spremembo, ki jih povzročajo, delimo anogenitalne HPV v dve skupini. Prva so nizkorizični HPV, ki pri ženskah in moških povzročajo genitalne bradavice ali kondilome; najpogostejša krivca zanje sta HPV 6 in HPV 11, ki povzročata kar 90 odstotkov genitalnih bradavic. Druga skupina pa so visokorizični HPV, ki povzročajo nastanek predrakavih sprememb in raka materničnega vratu pa tudi nekatere oblike rakov zunanega spolovila, penisa in anusa. Najpogostejša predstavnika te skupine sta HPV 16 in HPV 18, ki povzročata več kot 70 odstotkov hujših predrakavih sprememb in raka materničnega vratu.

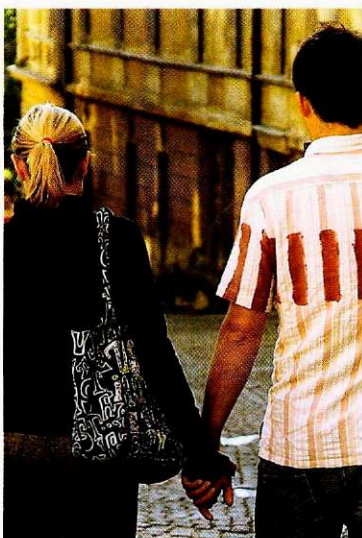
Trajna okužba povzroča raka

Najpogostejše in tudi najlažje se sluznični HPV prenašajo s spolnimi odnosi, zato se s HPV okuži kar 30 do 60 odstotkov žensk, mlajših od 30 let. Z visokorizičnim HPV je po predvidevanjih okuženih 15 odstotkov žensk. V 85 odstotkih primerov okužba s HPV v osmih do dvanajstih mesecih izzveni sama od sebe in ne pusti trajnih posledic. V približno 15 odstotkih primerov

pa imunskemu sistemu ne uspe premagati okužbe, zato se razvije trajna okužba s HPV, ki lahko traja več let. Samo takšne, trajne okužbe z visokorizičnimi HPV povzročajo nastanek blagih in nato hujših predrakavih sprememb ali celo raka materničnega vratu. Dejavniki tveganja okužbe s HPV so: prvi spolni odnos v zgodnjih mladostnih letih – to pomeni pri 15 letih ali manj, menjavanje spolnih partnerjev in kajenje. Najbolj ogrožena skupina so mladi, dekleta in fante. Po 30. oz. 35. letu je okužba s HPV veliko redkejša.

Redni pregledi so pomembni

Redni ginekološki pregledi in odvzem brisa materničnega vratu, to je test PAP, so zato izjemnega pomena za pravočasno odkrivanje spremenjenih celic materničnega vratu, preden te postanejo rakave. Če so pri brisu materničnega vratu odkrite patološko spremenjene celice, so potrebne dodatne preiskave: vnovičen bris, test HPV, kolo-

skopija ali biopsija. Za rezultate rednega pregleda se je treba resno pozanimati in natančno povprašati, da ne bi zaradi lagodnosti opustili naslednjega pregleda. Le tako lahko veliko pripomoremo k lastnemu zdravju pa tudi k zmanjšanju RMV. Ker pa je že na voljo tudi cepivo, ki preprečuje okužbe s HPV (humanega virusa papiloma), za

Tveganje povečujejo zgodnji spolni odnosi in menjavanje partnerjev.

prihodnost upravičeno upamo, da bomo lahko govorili o tem, da smo RMV izkoreninili.

Kala proti RMV V tednu boja proti RMV se je društvo Kala posvetilo ozaveščanju in informiranju žensk mlajše populacije in njihovih staršev. Na Šolskem centru Rudolfa Maistra v Kamniku in Osnovni šoli Bičevje v Ljubljani so v sodelovanju s strokovnjaki organizirali predavanja o okužbah s HPV za dijakke in učence. Za člane in članice društva in vse, ki društvo Kala podpirajo pri delu, so pripravili že dve številki Kalajdoskopa, novic iz društva. Posebej za mladino so pri Kali oblikovali kartice Felix z geslom Hej Pazi Virus. Uvedena je tudi brezplačna modra številka 080 18 16, na kateri vsak torek med 14. in 16. uro odgovarja strokovnjak na vprašanja o okužbah s HPV, RMV,

genitalnih bradavicah in cepljenju. Poleg ozaveščanja javnosti je glavni cilj društva Kala tudi čimprejšnja uvedba rednega cepljenja proti HPV za deklice.

Cepivo že na voljo Da bo pri nas uvedeno rutinsko cepljenje deklic, bo treba še malo počakati, za samoplačnike pa je cepljenje s cepivom silgard že omogočeno. Silgard je štirivalentno rekombinantno cepivo proti humanim virusom papiloma, ki varuje pred HPV tipi 6, 11, 16 in 18. Omenjeno cepivo je pri Evropski agenciji za zdravila (EMA) dobilo dovoljenje za promet septembra lani. Že prihodnje leto bo pri nas na voljo še drugo cepivo proti omenjenim virusom. V ZDA rutinsko cepljenje deklic, starih med 11 in 12 let, že poteka, cepijo pa tudi ženske, ki že imajo HPV in so stare 26 let. Cepivo tudi pri nas pomeni pomemben korak naprej v boju proti raku na materničnem vratu, vendar ne odtehta presejalnega programa Zora, rednih ginekoloških pregledov. **D**

**RADIO
CENTER** 102.4, 103.7 MHz

**102.4
103.7**

Radio Slon in Sadež

Krademo frekvence od 1946

WWW.RADIOCENTER.SI

Razbita skakalna vojska

Lovro Kastelic, foto: arhiv Demokracije

Nenadejano zmagoslavje nič hudega slutečega Roka Urbanca v poljskih Zakopanah je slovensko skakalno reprezentanco dokončno spodrezalo, tako da se mni nobenemu njenemu članu uspelo uvrstiti na glavno tekmovanje.

Le kdo bi si mislil, da se bodo že teden dni po Urbančevi zmagi slovenski skakalci tako zgodaj vrnili. Niti enemu se ni uspelo uvrstiti na glavno tekmovanje. Izpad v kvalifikacijah, ki je bil še do nedavnega nemogoč, je postal dejstvo. Kaos, ki so jim ga tik pred odhodom v Oberstdorf zakuhali njihovi nadrejeni, jim je popolnoma spodrezal krila.

Šport nezaznavnih stotink

Smučarski skoki sodijo med najbolj nenavadne discipline. Najboljši namreč velikokrat ne znajo povedati in opisati, zakaj so pravzaprav najboljši in zakaj tako izvrstno skačejo, najslabši – zunaj forme – pa tudi ne najdejo pravega odgovora, zakaj jim gre tako slabo. Pri smučarskih skokih namreč pri visokih zaletnih hitrostih odločajo praktično nezaznavne stotine, v katerih se mora skakalec v pravilno zastavljenem počepu odlepiti od podlage. Morebitno napako pri odzivu zaznajo šele upočasnjeni posnetki. Človeško oko tega ne zmore ... V hipu, ko človeško oko ne zaznava več, morajo nastopiti notranji občutki, od katerih so skakalci zelo odvisni. Šele

Prokurist slovenskih smučarskih skokov?

preplet neopisljivih in pozitivnih občutij lahko privede do vrhunske skakalčeve izvedbe skoka. Ta je popolna, ko celoten »preplet« preide v najpopolnejši avtomatizem, ki pa je tudi neopisljiv in je bil prigran v letih skakalčevega odrekovanja in zorenja.

Pot do popolnosti in harmonije vsega »neopisljivega« je v skakalnem športu torej izjemno težavna in kompleksna, včasih celo nenadejana (le kdo bi si pred sezono upal staviti, da bosta skoraj ne-

znana Schlierenzauer in Jacobsen tako suvereno krojila vrh, hkrati pa prikazala najmodernejšo tehniko, po kateri bi se radi zgledovali tudi naši); na drugi strani pa je pot do kolapsa pravzaprav hipna in pogosto tudi nepovratna.

Medsebojno nezaupanje

Tisti, ki upravljajo s slovenskim skakalnim športom, so v zadnjem obdobju storili pravzaprav vse (tako je bilo vsaj videti), da bi prišlo do kolapsa. Medsebojno nezaupanje

je na koncu preplavilo še naše skakalne junake, ki so v Oberstdorfu delovali kot razbita vojska.

Le kdo je kriv? Nemara direktor nordijskih disciplin Primož Ulag? Ali pa neustrezen sistem, ki že vrsto let vlada v skakalnem športu in ne zmora kontinuiranega dela, prepoznavne šole in s tem tudi stroke in infrastrukture? Zdi se, da neustrezen sistem prav tako ne zmora več slediti Ulagovim zamislim in jih razumeti, čeprav so po drugi strani zasvojile ta sistem.

tv PRIMORKA

Trstelj - 67. kanal

Obala - S23 - kabelski sistem v Kopru

KOPER, IZOLA, PIRAN

mesečna oddaja o dogodkih v obalnih občinah

torek, 6.2.2007 ob 20.30

Narobe svet Nekakšen narobe svet torej, ki se je po olimpijskih igrah leta 2002 v Salt Lake Cityju, kjer je slovenski skakalni šport pod taktirko izjemno uspešnega trenerja Matjaža Zupana osvojil olimpijsko odličje, razvil pravzaprav iz simpatičnega in dobronamernega projekta Primoža Ulage, ki je tedaj prevzel mesto športnega direktorja. Ulaga, ki se je do tedaj ukvarjal s športnim menedžmentom, je v skakalni svet znova vstopil s skrajno ambicioznimi načrti. Šel se je menedžerja in opravil s finančno sanacijo. Vpeljal je novo miselnost, po kateri »štejejo samo in predvsem vrhunski dosežki«. »Mi smo vezani na pokrovitelje in smo potemtakem odvisni od visokih uvrstitev,« je bilo njegovo geslo, s katerim je v svojem menedžerskem slogu pogostokrat videl cilj, še preden se je le-ta uresničil.

Prokurist Smučarske skoke je medtem skomercializiral, postali so tržno blago, ceno pa jim določajo tržni in ne športni kriteriji. Postal je prokurist

Skakalec Rok Urbanc

smučarskih skokov na Slovenskem in »edini odgovoren tudi za morebiten končni neuspeh«. Ob takšnem (samo)upravljanju in nemara iluzorni predpostavki, da bi morali biti slovenski skakalci vselej ob boku skakalnim velesilam, je Ulaga skoke postavil na »borzo«. Ko je krivulja pozitivna, je vse v najlepšem redu, denarci kapljajo, ko pa krivulja pade, tedaj letijo tudi glave, pa čeprav vemo, da so krivulje v športu posebej živahne in bi bilo torej treba vselej gledati dolgoročno.

Ko letijo glave Po slabši novoletni turneji 2004/2005 je bil Matjaž Zupan tik pred tem, da ga odsta-

Trener Vasja Bajc

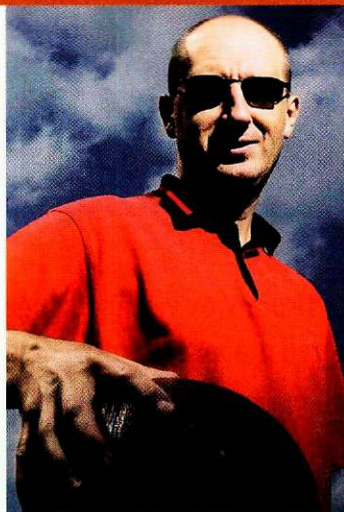
vijo, a je kasnejše premirje pripomoglo celo k naslovu svetovnega prvaka Roka Benkoviča in vnovičnemu moštvenemu uspehu.

Brez ustreznega koncepta v slovenskih smučarskih skokih pa se je krivulja znova obrnila navzdol in Ulaga ni prav nič odlašal. Zupana je pred letošnjo sezono zamenjal z Vasjo Bajcem in mu naložil še dodatno breme: povezati slovensko skakalno stroko. Sezona pa se tudi zaradi slednjega ni razpletala po tržnih načelih in Bajc je moral oditi potem ko se je v njegovo mednarodno potrjeno strokovno delo vmešal kar prvi šef Primož Ulaga, ki mu ves čas prikimava odbor za smučarske skoke. Osnovna hierarhija je bila s tem porušena, v nedefiniranih skakalnih vrstah je znova zavladalo nezaupanje, občutljivi skakalci pa so znova padli v kotel spletk.

Ari-Pekka Nikkolo Pred nekaj manj kot letom dni je Ulaga ob odstavitvi Matjaža Zupana dejal: »Do Matjaža nimam prav nobenih zamer. Morda jih ima on do mene!« Z Vasjo Bajcem je šlo nekoliko drugače: »V začetku meseca sem se vključil v trenersko delo, večina trenerjev je to sprejela, očitno pa ne tudi Vasja Bajc. Moram povedati, da so me presenetile njegove besede, da on v takšnih razmerah ne more delovati.«

Po vsem tem se zdi, da nekoč složni reprezentančni kolegi iz konca 80. let ne premorejo več normalnega dialoga (v dobro smučarskih skokov na Slovenskem) oziroma da Primoža Ulage nekateri nika- kor ne morejo razumeti.

Medtem je Ulaga postavil novega vodjo naših skakalcev – nekdanjega legendarnega finskega skakalca Ari-Pekko Nikkolo. Še vedno pa ni nihče vprašal, kaj si o nastali situaciji mislijo skakalci ...

Stara zgodba

Esad Babačić

Svetovno rokometno prvenstvo v Nemčiji poteka v znamenju trdnih obramb in drznih rešitev v napadu.

Tudi tokrat ne gre brez sodniških krivic, ki so posledica nedoločenih rokometnih pravil. Vsaka močnejša reprezentanca ima posameznike, ki v ključnih trenutkih prevzemajo odgovornost in prispevajo odločilen delež k dobrim rezultatom svojega moštva. Čeprav gre za izrazito kolektiven šport, se tudi v rokometu najdejo geniji, ki lahko v ključnih trenutkih praktično sami premagajo nasprotnika. Slovenija je imela Rutenko, a je bil pogosto izoliran od svojega moštva, ki se je vse prevečkrat zanašalo na njegove strelske kvalitete. Žal je imel naš Belorus več jajc od celotnega moštva, zato kaj več kot treh lahkih zmag v predtekmo- vanju nismo mogli doseči. Da je nekaj narobe v psihološki pripravi naše reprezentance, je bilo jasno, ko so naši začeli zapravljati skoraj popolne priložnosti, in to v trenutkih, ko je bilo to najpomembneje. Strah pred zmago je še enkrat ohromil naše igralce, da so v usodnih trenutkih izgubljali žoge kot po tekočem traku. Nobeno drugo moštvo ni naredilo toliko prekrškov v napadu, ko se je lomil rezultat. Prav zaradi neodločnosti naših igralcev se je zdelo, da so bili sodniki pogosto na strani naših nasprotnikov. Močno dvomim, da bi bila krvna slika slovenske reprezentance kaj bolj- ša, če bi se klicu domovine odzvala Pajovič in Vugrinec. Edini, ki bi lahko naredil kaj več, je gotovo Zorman, ki nima kompleksa manjvrednosti. Posebej proti Nemčiji se nisem mogel načuditi naivnosti naše obrambe, ki ni mogla ustaviti sprehodov visokega Hensa. Slednji se je izživljal nad postavljeno obrambo 6-0, ta pa je le nemo opazovala njegove strelske vaje. Čeprav je bilo več kot očitno, da takšna obramba ne deluje, Kamenica ni spreminjal postavitve, dokler ni bilo že prepozno. Tisto, kar smo opazili vsi, je očitno ušlo našemu selektorju, ki se je izkazal s še nekaterimi (ne)odločitvami. Seznam tistih, ki so izvajali sedemmetrovke, je bil vsaj na nekaterih tekmah preveč širok. Posledica tega je bila kopica zgrešenih kazenskih strel, kar nas je na koncu tudi pokopalo. Če k temu dodamo tudi sramotno slabo realizacijo z igralcem več, potem drugače niti ni moglo biti. Zdaj lahko rečemo, da so bili naši že pred prvenstvom obsojeni na boj za deveto mesto, kar je pod njihovimi zmožnostmi. Edino opravičilo za neuspeh je v dejstvu, da je vseh osem ekip, ki so se prebile v četrtfinale, močnejših od naše. Močnejših v glavi in srcu, bi lahko rekli.

Bodo požigalce ujeli?

Bogdan Sajovic, foto: Gregor Pohleven

V nekaj urah je šlo v nič več deset tisoč evrov vloženega denarja. Restavratorji ocenjujejo, da so po požigu dvorca še na slabšem kot prej, ker bodo morali dragocene freske najprej očistiti in jih šele nato obnoviti.

Lazarijev dvorec je bil tarča vandalskega napada z molotvkami.

Strokovnjaki že leta opozarjajo, da so kulturni in zgodovinski spomeniki v naši državi tarče vandalskih izpadov. Spomeniki so prevrnjeni, razbiti, obtolčeni. Še največ jih je »samo« posprejanih z barvnimi razpršilci. Tu in tam kak spomenik ali njegov del tudi ukradejo. Storitve redkokdaj ujamejo. Če pa jih, se izkaže, da gre za mlajše storilce. Vzrok za njihovo početje je največkrat objestnost, pomanjkanje vzgoje in navadno tudi srčne kulture. Ne pomislijo pač, da gre pri spomenikih za našo skupno dediščino, se pravi tudi za njihovo.

V Sloveniji pa doslej ni bilo primera, da bi nekdo namenoma zažgal kulturni spomenik, kot se je to zgodilo pred dnevi v Lazarijevem dvorcu v pri Smledniku. Človek bi težko verjel, da je šlo za delo z dolgočasenih in objestnih mladcev. Šlo je namreč za podtaknjen požar.

Zgodilo se je v noči na nedeljo. Okoli druge ure zjutraj so okoličani opazili dim, ki se je valil skozi okna nenaseljenega dvorca. Okoliški gasilci so se hitro odzvali in uspešno pogasili plamene. Na žalost pa je škoda vseeno precejšnja. Policisti so do sedaj precej skopi z izjavami. Ura-

dno so potrdili le to, da je bil požar podtaknjen. Vse drugo je v interesu preiskave za zdaj še skrivnost. Kdo bi torej lahko bil požigalec, je bil sam ali jih je bilo več, koliko posod z vnetljivo tekočino je bilo nastavljenih in kakšna vnetljiva tekočina je bila uporabljena? Je bil to bencin ali pa je kakšna še bolj vnetljiva mešanica?

Na ministrstvu za kulturo so bili na tiskovni konferenci nekoliko zgovornejši. Gorelo je predvsem v prisarniškem prostoru v južnem delu dvorca in viteški dvorani. Le-ta je tudi najlepši del dvorca in je poslikana s freskami iz osemnajstega stoletja. Lastnik pa

je v ta namen poklical nemškega mojstra Evstahiusa Gabrijela.

Verjetno štiri molotovke Glede na skico, ki so jo posredovali na ministrstvu za kulturo, so bila štiri žarišča požara. Vsa štiri so bila na obeh straneh pri vhodnih vratih iz stranskih prostorov v viteško dvorano.

V pisarniškem prostoru je popolnoma pogorela vsa oprema pa tudi ostenje in strop. Uničena je polovica ometa v prostoru. Tudi v viteški dvorani je poškodovan del fresk in ometa. Prav tako so zgorela dvojna vrata. Škoda je toliko večja, ker gre za dvojce od skupno peterih

originalnih vrat v baročnem slogu, ki so še ostala v dvorcu. Visoke temperature so poškodovale tudi del starih fresk, velika dvorana, stopnišče in stranski prostori pa so odimljeni. Zgorelo je tudi nekaj parketa v viteški dvorani, nekaj starinskega pohištva in klavir.

Dvorec je last družine Lazarini. Smledniško gospostvo je skozi zgodovino zamenjalo nekaj lastnikov, svojo današnjo podobo je dobil dvorec konec osemnajstega stoletja. Kmalu nato so ga kupili Lazariniji. Lazariniji so bili plemiška družina, ki je za vladanja cesarice Marije Terezije med letoma 1740 in 1780 dobila baronski naslov. Poleg smledniškega so imeli skozi stoletja še več drugih gospostev.

Smledniški dvorec in okoliško posest so člani družine obdržali do konca druge svetovne vojne. Nove oblasti so v skladu z zakonom o nacionalizaciji oziroma o agrarni reformi zaplenile tudi posest Lazarinijev, ki so bili v oklici očitno priljubljeni. Tedanje odzemanje premoženja je neredko spremljalo sojenje, navadno zaradi popolnoma iz trte izviti obtožb, lastniki pa so bil obsojeni na bolj ali manj dolge zaporne kazni, nekateri celo na smrt, in zaplembo premoženja. Tudi tedanjega barona Lazarinija je čakala podobna usoda, a so okoličani pričali, da Lazarini ni nikoli sodeloval z okupatorjem, zato ga niso zaprli, ampak »le« razlastili.

Dvorec kot poboljševalnica

Dvorec je tako prišel v državno last. Sprva je bil center za nastanitev vojnih sirot, kasneje pa so ga preuredili v vzgojni zavod. Država je mačehovsko ravnala z njim. V viteški dvorani je bila telovadnica in gojenci so seveda veselo nabijali žogo v dragocene freske ter jih

počasi, a zanesljivo uničevali. Tudi del športnih naprav je bil preprosto pritrjen na zidove oziroma strop dvorane in s tem so bile seveda freske poškodovane.

V postopku denacionalizacije so člani družine Lazarini kot eni prvih denacionalizacijskih upravičencev že leta 1990 dobili nazaj dvorec in del veleposestva. Odločili so se, da bodo dvorec obnovili. Na delu svoje posesti so dediči zgradili stanovanjsko naselje, na drugem delu pa je urejeno igrišče za golf. Obnova dvorca, predvsem dragocenih fresk, se je začela leta 2000 in bi morala biti končana do letošnjega slovenskega kulturnega praznika. Pri obnovi so seveda pomagali strokovnjaki z ministrstva za kulturo, država pa je v teh letih za obnovo prispevala skupno približno 85 tisoč evrov. Velik del stroškov so krili lastniki iz svojega žepa.

Kot rečeno, je dvorec nenaseljen. Posebnega varovanja ni bilo, ne nazadnje obkroža poslopje velik park in bi bilo potrebnih precej varnostnikov, če naj bi poslopje res dobro zavarovali. Po naših podatkih je bilo v zadnjih letih v dvorec že vlomljeno, vendar do večje škode ni prišlo. Do prejšnjega tedna seveda. Strokovnjaki ocenjujejo, da je bilo s požarom v nekaj kratkih urah uničeno večletno delo in seveda ves denar, ki so ga vložili v obnovo. Kot menijo strokovnjaki, so lastniki sedaj celo na slabšem. Predvsem bo treba najprej očistiti prostore in šele nato oceniti, koliko je popolnoma uničenega in kaj bi se dalo še rešiti. Pri tem so na pomoč poklicali kolege iz Hrvaške, ki imajo zaradi dogodkov izpred dobrih desetih let veliko izkušenj v restavriranju požganih kulturnih spomenikov.

Zaradi delno uničenih originalnih fresk je seveda škoda neprecenljiva. Za konservatorsko-restavratorski poseg pa bo potrebnega več let dela in okoli 110 tisoč evrov.

Upamo, da bodo krivca za požig ujeli. To barbarsko dejanje si vsekakor zasluži strogo kazen. Eden od zaposlenih na ministrstvu je dejal, da omenjeno dejanje »imenovati barbarsko, pomeni žaliti barbare«. **D**

Dim se je valil skozi okna, pod okni pa so ostanki pohištva.

PREKLOPITE!

NA KANAL C44

(Frekvenca 655, 25 Mhz)

V kablenskem sistemu
UPC TELEMACH

Sodelujte v nagradni igri
in odpolnite s
turistično agencijo

GLOBUS

NA SANJSKO POTOVANJE V
DUBAJ
ZA 2 OSEBI

Nagradno vprašanje:

Na katerem kanalu v
kablenskem sistemu
UPC Telemach
je vidna televizija RTS?

a.) K 57
b.) C 44

SMS s pravilnim odgovorom
pošljite na:

št. 3030

Pravila in pogoje za sodelovanje
najdete na:
www.rts-tv.com

UPC
TELEMACH

Nagrada je potovanje v Dubaj. Nagradna igra traja od 1. 2. do 28. 2. 2007. Želimo nagrado bi potekalo 3. 2. 2007 v oddaji Žena Rozalini. Igratec oddaja na strani <http://www.smcly.net>. Postane član RTS sms kluba. Član RTS sms kluba lahko napreduje 5 (pet) krat na mesec prejeti plačilo 0,2459 EUR oz. 200 SIT z DDV sms sporočilo. Za odjavo je potrebno poslati sms RTS:3100 na število 3030. Poslan SMS je po ceni operatorja. Organizator nagradne igre je Tele 59 d.o.o., ponudnik storitev je ThreeArts Kebab & Co. d.o.o.

ELEKTROPROM

Že 40 let z vami!

EVJ ELEKTROPROM d.o.o.
Loke pri Zagorju 22
1412 Kisovec
www.elektroprom.si

uprava 03-56-57-150
trgovina EVJ Center Kisovec
03-56-71-234
trgovina EVJ Trbovlje
05-90-23-203
storitve 03-56-57-150

- elektroinstalacije
- strojne instalacije
- projektiranje za področje strojnih in elektro instalacij
- geodetske storitve
- daljinsko ogrevanje z lesno biomaso
- kabelsko komunikacijski sistemi
- grafitne ščetke
- trgovine EVJ Center
- delovni stroji in nizke gradnje
- bar Sedmica

lokalna televizija ETV

etv

<http://etv.elektroprom.si>
komercialna:
03-56-57-150
uredništvo:
03-56-57-177

ŠTAJERSKI VAL

prijateljstvo

blizina

domišljija

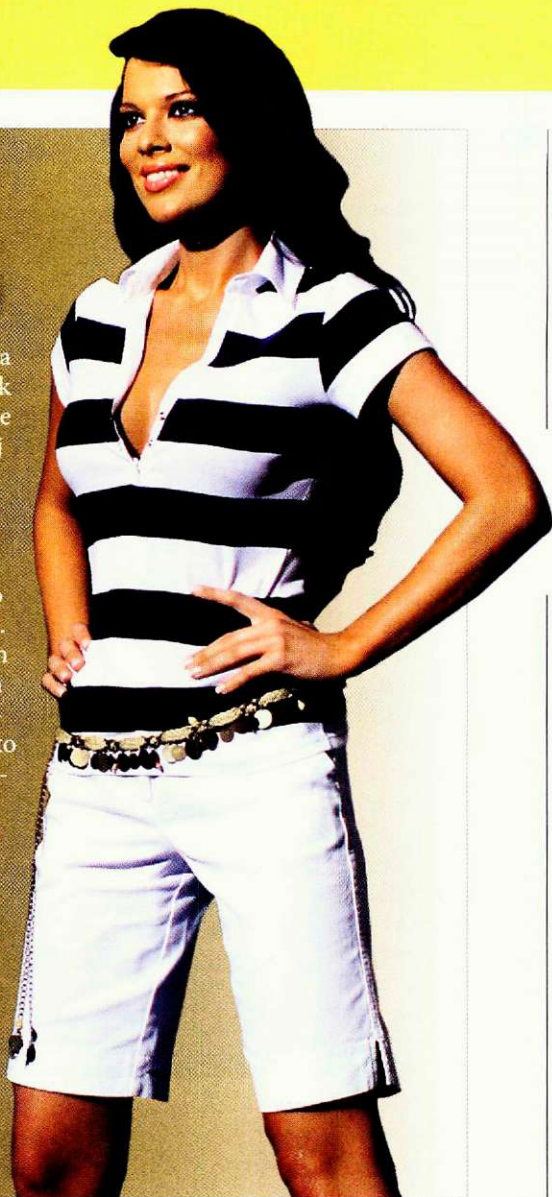

RADIO JE UHO, S KATERIM SLIŠIMO SVET!

Mis za Zemljo

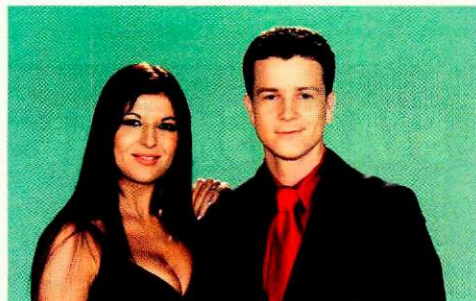
Mis Slovenije Iris Mulej si prizadeva za ohranjanje našega planeta. Prek elektronske pošte namreč poziva vse prijatelje in poslovne sodelavce, naj ugasnejo luči. Temnolaski, ki je že nekaj let vključena v mirovniško fundacijo Beli golob, kjer sodeluje z glasbenikom Giannijem Rijavcem, očitno ni vseeno za usodo Zemlje in vsega, kar na njej živi. Iris svojim prijateljem, poslovnim partnerjem in tudi le znancem zelo pogosto pošlje kakšno e-sporočilo z ekološko vsebino. In tako je tudi sedaj! V najnovejšem sporočilu lepota poziva: »Pridružimo se globalni akciji in skupaj ugasnimo luči 1. februarja med 19.55 in 20.00 ter sodelujmo v največji akciji ljudi proti klimatskim spremembam z varčevanjem energije, ki jo vse preveč potratno odmetavamo. Dovolimo planetu Zemlja 5 minut počitka v temi.«

Poziva k varčevanju energije.

Odlična gledanost

V Demokraciji smo pred začetkom nove razvedrilne narodnozabavne oddaje Na zdravje!, ki jo vodita Jasna Kuljaj in Boštjan Romih, napovedali njeno predvajanje. Sedaj pa vam ponujamo še podatke o gledanosti, ki pričajo, da so gledalci oddajo odlično sprejeli. Oddajo Na zdravje! si je v petek, 19. januarja, ogledalo povprečno 15,9 odstotka ali 287.000 gledalcev, starih nad 10 let, oz. 40-odstotni delež vseh gledalcev televizije (vir: AGB Nielsen Media Research, panelni vzorec 450 gospodinjstev, starost nad 10 let).

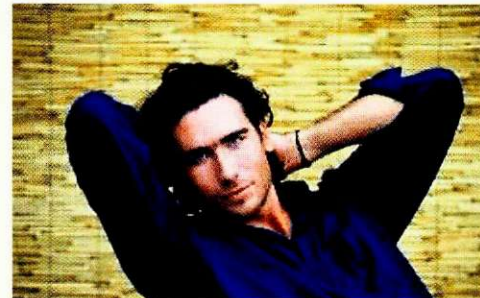

Navdušujeta gledalce.

Minuli petek se je oddaja na drugi postaji prvega ciklusa največ ukvarjala s slovensko ljudsko in ponarodelo pesmijo. O tem je marsikaj zanimivega povedala etnologinja Dušica Kunaver, skladbe iz te zakladnice pa so na eni tribuni predstavljale pevke skupine Plamen iz Škocjana, na drugi pa člani društva Suha špaga iz Loške doline. Svojevrsten prispevek je dodal Tomaž Domicelj. Med gosti voditeljev Jasne Kuljaj in Boštjana Romiha so bili Frajkinclarji, Krajcarji, Dupljak in Navihanke.

Žrtev spleta

Priljubljeni slovenski pevec Jan Plestenjak je za vse svoje poslušalce pripravil novo skladbo in njeno predstavitev načrtoval za mesec marec. Splet dogodkov pa ga je prisilil, da je moral

Internet mu je prekrižal načrte.

pohiteti in skladbo Sam da maš ti mene rada predčasno posredovati radijskim postajam. Prva nova skladba s prihajajočega albuma, omenjena pesem, je žal nepričakovano zaokrožila po spletu. 6.33 MB težka MP3 datoteka, ki ta čas kroži po spletu, je Janu prekrižala račune in zato lahko pesem že poslušamo.

Slovenka leta 2006

Slovenka leta 2006 Metka Zorc je v neki spletni klepetalnici izdala, da je vajena medijske pozornosti in je ta čisto nič ne moti. Metka je tudi dejala, da je navdih za ustanovitev centra za bolezni srca in ožilja dobila, ko je kot gim-

Slovenka leta

nazijka obiskala sorodnike v Argentini in Buenos Airesu ter spoznala začetnika koronarne srčne kirurgije prof. dr. Reneja Favalora. Po študiju medicine in pozneje po končani specializaciji iz kardiologije se je takoj začela zavzemati za ustanovitev centra, a ji je to uspelo, šele ko je s sodelovanjem na mednarodnem razpisu dobila tudi finančna sredstva.

Ustanoviteljica tretjega slovenskega centra za zdravljenje bolezni srca in ožilja MC Medicor v Izoli meni, da je naslov Slovenke leta priznanje njenemu delu in delu celotne ekipe centra.

Poskočni Hugh Hefner

Osemdesetletni Hugh Hefner, oče Playboya, je pri svojih letih še vedno aktiven in neutrudljiv. Dokaz za to je njegova najnovejša želja – znova si želi postati očka! Za mater svojega otroka si je izbral eno izmed treh zanj, ki živijo z njim v graščini, 27-letno Holly Madison. Alfa in omega Playboya je dejal: »S Holly se še nisva povsem odločila, že nekaj časa pa se pogovarjava o naraščanju. Pretirano bi bilo reči, da bom postal očka, možnosti pa so zelo velike. Vse se je začelo kot želja, za katero se predvsem Holly vedno bolj ogreva.« Bogataš je še razkril, da je po letih iskanja in propadlih zvezah v Holly končno odkril sorodno dušo. »Ona je prava. Res je neverjetno – po letih kratkotrajnih romantičnih aferic in dveh propadlih zakonih sem pri osemdesetih našel tako posebnega človeka. Holly jemljem kot čudež.« Stari plejboj ima že štiri otroke. Če se rodi še peti Hefner, bo imel 54 let starejšo sestro. In kaj se še dogaja v Playboyevi rezidenci? 22-letna Kelly Osbourne, hči Ozzyja in Sharon Osbourne, je pred kratkim razkrila, da bi z veseljem pozirala za Playboya. A očitno iz tega ne bo nič. Hefner namreč pravi, da se to nikakor ne bo zgodilo, saj bi bilo treba njeno telo preveč retuširati. Ko so ga pri britanski reviji Closer vprašali, ali bi se lahko Kelly pojavila v sredini revije, je Hefner le hladnokrvno dejal: »Ne verjamem, da se bo to zgodilo. Pri nas ne retuširamo v takem obsegu.« Bogataš je večje navdušenje izrazil nad Victorio Beckham, ki jo že snubi, da bi pozirala za revijo. »Zanjo imamo velike načrte. Morala bi se slikati za nas,« še pravi slavnj ženskar. Navdušen je tudi nad Davidom, ki bo igral za nogometno moštvo Los Angeles Galaxy. Zakonca je že povabil v svoj sloviti dvorec.

Petič bi rad postal oče.

Snubijo jo, da bi pozirala naga.

Neporočena gospa

Nekaj prahu je na »naši sceni« nedavno dvignila podelitev naziva gospa Slovenije. Krono in naziv so namreč najprej podelili Boži Robnik, gospe, ki sploh ni poročena. Robnikova je kasneje pojasnila, da je zaplet nastal nenamerno, saj je dolgoletno zunajzakonsko zvezo enačila s poroko. Lastniku licence Igorju Šajnu se je zdelo samoumevno, da se bodo na izbor prijave le poročene gospe, kar je pogoj tekmovanja, zato se mu ni zdelo potrebno preverjati kandidatke. Glede na letošnjo izkušnjo mu toplo priporočamo, da v prihodnje o svojih kandidatkah preveri, ali izpolnjujejo osnovni in najpomembnejši pogoj. Zgodba se je končala tako, da je krono gospe Slovenije prevzela svetlolasa Tjaša Marinko. Tjaša tako čaka finalno tekmovanje, mi pa upamo, da se tokrat ne bo zapletlo.

Gospa brez poročnega lista

Kakšno bo vreme čez 6 dni?

Vremenska napoved za 6 dni vnaprej!

Prva slovenska televizija s šestdnevno vremensko napovedjo.

ponedeljek

torok

sreda

četrtek

petek

sobota

Info TV je slovenska televizija, ki celodnevno predvaja poročila vsakih 15 minut. V naših informativnih oddajah lahko spremljate tako dogajanje doma kot po svetu. Info TV lahko sprejemate samo preko kabljskih sistemov. Program je popolnoma brezplačen. Za več informacij pokličite vašega kabljskega operaterja.

Vremenska napoved za 6 dni je na sporedu v novicah, ki so 15 minut do in 15 minut čez vsako polno uro. Vremenska napoved "6 dni" najdete tudi na Mobilnem mobilnem portalu Planet (Info/Vreme).

Naročnik oglasa Info TV, d.o.o., Novo mesto

Kdo bo popustil?

Magična gledalka

Mesec dni je mimo in čas je, da se lotim nove podobe nacionalke in informativnega programa. Bolje rečeno dveh oddaj: Dnevnika in Odmevov.

V primerjavi z marsikatero kritiko bom zapisala izključno svoje mnenje, kajti naša družina se pri oceni novosti na TVS razhaja. Pa začnimo s tem, kar že mesec dni lahko prebiram pri kolegih, medijskih kritikih. Neverjetno veliko črnila je bilo prelitega o novi sceni, češ kakšna je, da je hrvaška in da je slaba. Slaba je gotovo bila prejšnja, žareče rdeči polmeseci in sive palice, ki so gostom gledale iz glave. Toliko je pač treba biti pošten in povedati, da tako katastrofalnih napak nova scena nima. Če odmislimo dolgočasno sivino v Odmevih, tam ni nič usodno napačnega. Dnevnik pa je povsem druga zgodba. Preveč modre barve škodi in dejansko je modrina prav tako naporna, kot je bila prej rdečica. Steklo in les sicer božata naše oči in mehčata toge oblike, a ozadje ga opazno pokvari. Vendarle pa me bolj kot zunanji videz zanima vsebina in tukaj, vsaj v Dnevniku, ni opaziti nobenih pomembnih sprememb. Napake so bile prej, napake so zdaj, tu in tam kakšen izvrsten prispevek pa tudi kakšen pod kritiko. Nekaj težav imam z navajanjem na Igorja Juriča kot novega voditelja, medtem ko postajata Manica Ambrožič in Mojca Širok že uveljavljeni in prepoznavni blagovni znamki nacionalke.

Drugo so Odmevi. Ti so se pa krepko spremenili in nikakor se jih ne morem navaditi. Ne vem, kdo bo popustil, nacionalka ali gledalci. Vedno znova pogrešam krajše pogovore, manj dolgočasne sogovorce in predvsem še kakšen pogovor več. Več dinamike v studiu, več menjav gostov, več poglobljenih prispevkov. Včasih so dogodki res usodni, takrat ena tema, obdelana z najrazličnejših plati, gotovo povsem zadostuje, a takšni dnevi so redki. Velikokrat pogrešam kakšno zanimivost na koncu oddaje, kakšen dober

dialog samo med voditeljem in kakšnim ministrom, ki mu je občasno treba izprašati vest. Če sem si prav zapomnila, je en (!) tovrsten poskus opravil Slavko Bobovnik, nadpovprečen kot vedno, potem pa so spet zapadli v stari (novi) način vodenja oddaje. In še nekaj se v Odmevih pogosto zgodi. Kakšen gost je kar odveč. Nima kaj povedati in še tisto, kar pove, je prisiljeno.

Prispevki o temi, ki jo obsežno obdelujejo, in oglašanje v živo so običajno zadetek, sploh kadar se v oddajo oglašajo pisarniki (recimo odlična B. Anžin in K. Švegl). Oddaja se zdaj začne že deset minut pred 22. uro in običajno začetek zamudim. A kljub vsemu; nekaj je nacionalki le treba priznati; namesto instantnih informacij v treh stavkih nam ponuja vsak delovnik zvečer poglobljen pogled v izbrano temo. Če hoče kot nacionalni medij vzgajati kritičnega in ozaveščenega državljanca, je začela na pravi poti.

Vsaj v primerjavi z nedeljskim pogovorom v TV Klubu na POP TV, ko je Alenka Mirt Iskra pred kamero zvalila predsednika države Janeza Drnovška. Oprostite, tako se pa v informativnem programu res ne pozira. □

HOROSKOP

Oven
21.3.-20.4.

Lepo počasi ta teden. Nobenih novosti, nobenih velikih potez. Bodite močan igralec na svojem delovnem mestu. Predvsem morate biti pozorni na svoje družabne stike, ki naj ne presega tega, kar ste načrtovali.

Bik
21.4.-21.5.

Neka težko dosegljiva ideja za vas nikakor ne bo sprejemljiva. Poslušajte nekoga, ki ima veliko več izkušenj kot vi, in se držite njegovih navodil. Le tako boste prišli dobro skozi. Zelo boste počaščeni, ker se nekdo tako zanaša na vašo pomoč.

Dvojčka
22.5.-21.6.

Kar počnete, dela velik vtis na ljudi, s katerimi ste obkroženi. Razmislite, kaj želite, da bi ljudje mislili na vas, in naredite nekaj v tej smeri. Glejte le, da bo iskreno. Poskusite biti kar se da razumevajoči do nekoga, ki je ta čas v slabi koži.

Rak
22.6.-21.7.

Kmalu boste dobili sporočilo, ki ste ga že dolgo želeli in pričakovali. Nikakor vas ne bo nihče gnjavil zaradi malenkosti, ki ste jih naredili narobe v tem tednu. Bodite zadovoljni, da nimate toliko skrbi kot nekdo.

Lev
22.7.-21.8.

Ločite govorice od dejanj in tako se boste lažje odločili, kako vse narediti pravilno. Pri svojih odločitvah ne mislite na druge, ampak le nase. Ne zadajajte si pretežkih nalog, ki jih kasneje ne boste mogli opraviti.

Devica
22.8.-21.9.

Bodite pripravljeni, da se boste sredi tedna močno spri z izvajalcem nekih del. Ne smete popustiti, sicer se vam bo vse, kar načrtujete, postavilo na glavo. V petek zvečer boste imeli veliko dela z vsemi, ki jih želite tokrat srečati.

Tehtnica
22.9.-22.10.

Tudi če ste že določili, kaj vam pomeni veliko in kaj malo, vam bo zelo prav prišel še en pogovor na to temo. Nikakor ne boste zadovoljni le z delnimi rezultati, ampak boste hoteli narediti še veliko več, kar je tudi prav. Ves trud bo poplačan.

Škorpion
23.10.-21.11.

Dobro da imate radi skrivnosti, saj bi sicer težko reševali uganko, ki vam jo bo prinesel ta teden. Povezana bo z ljudmi, ki vas obkrožajo, in na srečo ne boste preveč šokirani, ker jo boste odkrili dovolj zgodaj.

Strelec
22.11.-20.12.

Hranite svoje ključe na varnem mestu, saj nikoli ne veste, kdaj vam jih kdo hoče ukrasti. Malo naporno bo, vendar boste lahko kmalu uredili vse svoje težave in se posvetili vsemu, kar si želite.

Kozorog
21.12.-19.1.

Vaše ustvarjalno vlaganje se vam bo prav kmalu obrestovalo. Srečali se boste z več zanimivimi ljudmi, ki vas bodo lepo pozdravili in vam namenili veliko prijaznih besed. Ta konec tedna bo nekdo zelo veliko govoril, vam pa bo poleg njega zelo dolgočasno.

Vodnar
20.1.-18.2.

Stanje je alarmantno! Hitro se lotite sanacije, preden bo prepozno. Vaša izvirnost bo rešila zelo veliko in zelo dobro se boste počutili, ko bo težava zavozlana. Preden kaj poveste naprej, se prepričajte, ali je vse, kar slišite, resnica.

Ribi
19.2.-20.3.

Če nekdo ne bo zelo prijeten in tako prijazen, kot ste si ga predstavljali, boste morali ukrepati in narediti vse, kar morete, za to, da bi se na lep način izognili prepegostim stikom s tem človekom.

ENOTNI V ZMAGI
OSAMOSVOJITEV SLOVENIJE

od prvih večstrankarskih volitev do mednarodnega priznanja
(april 1990–maj 1992)

Rojstni list slovenske države

- predstavitev zgodovinskih dejstev
- kronološko urejena fotokronika
- objava faksimilov najpomembnejših državotvornih dokumentov
- izbor iz takratnega časopisnega in revijalnega tiska (članki, karikature)

Cena: 12.800 SIT (53,41 €)
Za člane kluba Samorog: 9.984 SIT (41,66 €)
Možnost nakupa na tri obroke

Informacije in naročila: knjižni klub Samorog, telefon: 01/ 433 43 06,
naslov: Dalmatinova 1, 1000 Ljubljana, e-pošta: knjizni.klub@samorog.com

Več o knjigi na spletnem naslovu: www.samorog.com

SESTAVIL: MIRAN ERCEG	GESLO	PERGAMSKI KRALJ, ATAL	FRANCOSKI SLIKAR (CLAUDE)	OSEBA, KI PREMIIKA LUTKO	NEMŠKI REŽISER (PAUL)	DEMOKRACIJA
ENO OD IMEN POLITIKA NASERJA						RIMSKI HISNI BOG
VRSTA MUŠKATNEGA VINA						
ZGODNJE VINO						
KRAJ V BANATU V VOJVODINI						
GLASBENO ZNAMENJE					STARIKAV ČLOVEK	ZORANA ZEMLJA
JOSIP STRITAR SL. FIZIK (ANTON)				TONE SVETINA		DELAVEC V PROIZ- VODNI SLATINE
BITJE SPACENEGA VIDEZA				DEMOKRACIJA	EST. PEVEC (GEORGIJ)	
TERMOMETER IN HIGROMETER HKRATI				ARALSKO JEZERO	GR. BOGINJA NESREČE	
SLAB SADEŽ, KI ODPADE			ŽENIN ALI MOŽEV OČE		ROBERT ALTMAN	
TUJ FILMSKI IGRALEC (ARIBERT)		SILVO TERSEK KAREL OSTIR	MESTO V TURCIJI		REKA V SRBIJI	
LUNINO ŠTEVILO			LIČILO ZA USTNICE		HINKO BRATUŽ	
PREJŠNJE IME ZA RADON			POGLAVAR MUSLIMANOV		BOLGARSKI VLADAR	
JAPONSKI POLITIK (HIROBUMI)		TRDA, TEŽKO TALJIVA KOVINA			REKA V SLOVENIJI	
HRAST S HRAPAVO SKORJO		POKOJNI SLOVENSKI IGRALEC			STANE UREK	
ALEŠ VALIČ	VERA ALBREHT	IGRALEC CRUISE		DEMOKRACIJA	DESNI PRITOK UNE V BIH	DEMOKRACIJA

Rešitev prejšnje križanke

NEDIM, OPEKAR, VISOKO,
ASTRID, TI, JE, EMONKA,
OONA, SMOLAR, SPIS,
ANIMACIJA, EEM, RONO,
IVAN, PRESTOP, KIJEV,
NASTAVA, ARACA, IT, ON,
REPA, CISTA, TONALIT,
EVIAN, KORENINA, ARKA,
EN, CEKAR

Nagrajenci 3. številke

- 1. nagrada:** **ANDREJ ČIRIČ**
Srednje 17, 2354 Brestrnica
- 2. nagrada:** **BERTA ŠTURM**
Partizanska 23, 1110 Ljubljana
- 3. nagrada:** **JOŽE BOGATAJ**
Grenc 8/a, 4220 Škofja Loka

Dobitnikom čestitamo in jih hkrati prosimo,
da nam pošljejo svojo davčno številko.

Nagrade

- 1. nagrada:** knjiga Enotni v zmagi
- 2. nagrada:** knjiga Enotni v zmagi
- 3. nagrada:** knjiga Enotni v zmagi

Nagradno križanko izrežite
in najpozneje do **9. 2. 2007**
pošljite na naš naslov:

**Demokracija, p.p. 4315,
1001 Ljubljana,
s pripisom "Nagradna križanka".**

VČERAJ, DANES, JUTRI ...

- > **29.1.1737** se je rodil ameriški pisatelj in politik Thomas Paine, ki je nekdanjim britanskim kolonijam v severni Ameriki nadel ime Združene države Amerike.
- > **29.1.1790** se je na Poliškem vrhu pri Gornji Radgoni rodil Anton Kremlj, ki je leta 1845 napisal prvo večjo zgodovinsko knjigo v slovenskem jeziku Dogodivšine Štajerske zemle.
- > **30.1.1900** je ljubljanski občinski svet izdal sklep o uvedbi javnih napisov za ceste, ulice in trge v slovenščini.
- > **30.1.1933** je postal Adolf Hitler nemški kancler, točno 12 let kasneje pa je leta 1945 zadnjič govoril Nemcem po radiu.
- > **30.1.1946** se je v Londonu prvič sešla generalna skupščina OZN.
- > **30.1.1991** je slovenska skupščina sprejela več predlogov in pozivov za mirno reševanje jugoslovanske krize in tudi zahtevo, naj se jugoslovanska armada umakne iz politike.
- > **31.1.1797** se je rodil avstrijski skladatelj Franz Schubert, avtor 8 simfonij in čez 600 solopesmi. Kot samec je nekoč zaman iskal po stanovanju cel par nogavic. Stvar je komentiral z besedami: »Bojim se, da delajo danes na Dunaju samo še nogavice z luknjami!«
- > **31.1.1901** se je v Lučah ob Savinji rodil slovenski skladatelj Blaž Arnič.
- > **31.1.1921** so izidili ljudskega štetja pokazali, da je v Kraljevini SHS 12.017.323 prebivalcev. V Sloveniji je bilo 1.056.464 prebivalcev.
- > **31.1.1946** je Ustavodajna skupščina FLRJ sprejela zvezno ustavo. Za državno lastnino je razglasila proizvodna sredstva in ves tuji kapital ter uvedla agrarno reformo.
- > **1.2.1896** so v Torinu prvič izvedli Puccini-jevo opero La Bohème.
- > **1.2.1990** so v Sloveniji podpisovali izjavo Proti nasilju, za mir in demokracijo na Kosovu. Slovenija je nehala pošiljati miličnice v zvezni odred milice na Kosovu.
- > **2.2.1971** so dobile ženske v Švici volilno pravico.
- > **3.2.1830** so z Londonskimi protokoli priznali neodvisnost Grčije.
- > **3.2.1973** je začelo veljati premirje na bojiščih v Vietnamu. S tem se je končala ameriško-vietnamska vojna, kar je praktično pomenilo poraz najmočnejše vojaške sile na svetu.
- > **3.2.1992** je Slovenija pridobila status posebnega gosta v Svetu Evrope.
- > **4.2.1866** so v ljubljanski čitalnici uprizorili prvo slovensko opereto Tičnik, za katero je glasbo zložil dr. Benjamin Ipavec.
- > **4.2.1934** so slovesno odprli in preizkusili novo skalnalno velikano v Planici, ki so jo imenovali tudi »mamutska«. Skalalnica je omogočala skoke do 70 metrov daleč.

POGLED NAZAJ (OD 29. 1. DO 5. 2.)

Razočaranje nad Jugoslavijo

V uradnem listu Kraljevine SHS so **1. februarja 1919** objavili sklep centralne vlade v Beogradu o razpustitvi Narodne vlade v Ljubljani. Nova država je Slovence v marsičem razočarala. Predvsem smo izgubili svojo prvo vlado v Ljubljani, ki je imela od 31. oktobra do 1. decembra 1918 »obeležje lastne državnosti«. Deželna vlada, ki je sledila narodni, z zelo okrnjenimi pravicami, je bila povsem podrejena centralni vladi v Beogradu. Tako so odpravili še poslednje elemente slovenske državnosti.

Slovenija je bila kmalu nato razdeljena na dve oblasti, ljubljansko in mariborsko, končno pa preimenovana v Dravsko banovino. V Kraljevini Jugoslaviji ni bila nikdar dovoljena slovenska zastava pa tudi geografsko ime Slovenija ne. Politično-upravna navodila iz Beograda so se vrstila čedalje pogostejše. Vse slovenske vojaške obveznike so pošiljali na jug države, kjer je marsikateri zbolel za malarijo. Izražanje srbske vojske je bilo za slovenska ušesa grobo in pogosto tudi žaljivo. Veliko nezadovoljstvo je bilo tudi zaradi neugodne zamenjave denarja 4 krone za 1 dinar in večjih obdavčitev.

Nizozemska katastrofa

Morska voda je na Nizozemskem **1. februarja 1953** predrla na stotine jezov, preplavila okoli 2.000 kvadratnih kilometrov in zahtevala 1.835 življenj.

Skoraj polovica Nizozemske leži niže od povprečne višine morske gladine. Ljudje se že več kot tisočletje zagrizeno bojujejo z morjem, da bi mu iztrgali čim več zemlje. Pokrajino varujejo jezovi in nasipi, ki so skupaj dolgi več kot 1.800 kilometrov. Po velikih katastrofalnih poplavih se je nizozemska vlada odločila za tako imenovani načrt Delta. Načrt so dokončali leta 1986. Z njim so obalno črto

ozemlja delte skrajšali na 700 kilometrov in zgradili štiri velike zapore ter šest sekundarnih jezov, dolgih 30 kilometrov. Povezali so pet otokov in za njimi ustvarili več jezer, ki so varna pred uničevalno močjo morja. Ko so bili jezovi dokončani, je sladka voda iz rek počasi izrinila slano in jezera so postala sladkovodna. Odprti sta ostali le dve vodni poti do pristanišč Rotterdam in Antwerpen. Zadnji jez ima več prilagodljivih zapornic, ki dovoljujejo, da morska voda ob plimi teče v rečno ustje in s tem bogati ribji in ptičji svet ter omogoča življenje lokalnim ribičem. Med hudimi neurji se zapornice spustijo in s tem zadržujejo morske valove.

Admiral sredi lakote

Odkrit konflikt med JLA in Slovenijo, ki je tlel že prej, a ga je poskušalo vodstvo slovenske partije omiliti, je izbruhnil, potem ko je Delo **4. februarja 1988** objavilo članek Avgusta Pudgarja o trgovskih poteh jugoslovanskega obrambnega ministra admirala Mamule v Etiopiji, kjer je prodajal orožje. Še bolj žolčno se je vojaški vrh odzval na uvodnik v tedniku Mladina z naslovom »Mamula go home«, v katerem je avtor admirala označil za trgovca z orožjem. Vojaški vrh je predvsem ta članek uporabil kot dokaz za sovražni odnos do JLA v

Sloveniji. Vojska je zbiralala vse članke o »napadih na JLA«, ki so bili objavljeni v slovenskem tisku. Po njihovem mnenju naj bi bilo takšnih prispevkov samo leta 1987 36.000, največ v Mladini, Katedri, Tribuni in Novi reviji. Vsa-ko, še tako dobronamerno misel o vlogi JLA in nekaterih nujnih spremembah so namreč v vojaškem vrhu ocenjevali kot napad na JLA.

Spoštovani bralci,

uredništvo si pridruži pravico do krajšanja pisem, ki presegajo dolžino 45 vrstic. Pisma bralcev objavljamo v skladu z načelom profesionalne novinarske etike, katere namen je služiti interesom javnosti ne glede na politično, svetovnonazorsko ali kakršno koli drugo prepričanje.

št. 3/6

Nova generacija proti Golobiču (1)

Odgovarjamo na navedbe Gregorja Golobiča za tednik Mladina, ki ste jih povzeli v tedniku Demokracija v rubriki H-umor, stran 6, dne 18. 1. 2007. Gregor Golobič je za tednik Mladina izjavil: »V SLS obstaja prastrah, da se bo po dolgem času zgodila koalicija brez njih. Njihov boratovski podmladek je samo zelo iskreno zapisal, da so v njihovi perspektivi enoumje, diktatura oz. konec demokracije zgolj sinonimi za stanje, kjer ne bi bili pri oblastnem koritu.«

O kakšnem prastrahu govori Gregor Golobič? Vse kaže, da ima abstinenčno krizo, ker dve leti ni na oblasti, in vidi vseposod strahove in prastrahove. Očitno brez oblasti ne zna živeti, zato si je tudi izmislil igranje navinosti, saj meni, da so Slovenci naivni in bo na ta način najlažje spet prišel na oblast. Če pa sta se SDS in nova stranka že dogovorili za prihodnjo koalicijo, naj to povedo slovenski javnosti.

Kje je kateri koli predstavnik Nove generacije zapisal, da so enoumje, diktatura oz. konec demokracije sinonim za stanje, kjer SLS ni pri oblastnem koritu? Nikjer. Gregor Golobič se je gladko zlagal. Enoumje pa je zelo domače Gregorju Golobiču. V intervjuju za Dnevnik dne 16. 12. 2006 je dejal, da se pri svojem delu ne ozira na nikogar, niti na svoje strankarske kolege ne, ampak sam najbolje ve, kaj je prav. Če to zanj ni enoumje, potem mu predlagamo, da si vzame slovar slovenskega knjižnega jezika in si prebere pomen te besede.«

*Rok Ravnikar,
predsednik Nove generacije SLS*

št. 3/11

Izgubljeni aduti LDS (1)

Zdajšnje ezoterično stanje predsednika RS Janeza D. gor ali dol, nedvomno velja, da je imel vizionarske prebliske že v času, ko je še dovolj trdno hodil po zemeljskih tleh, saj se uresničujejo njegove tedanje preroške besede, češ da se bodo še pobili za njegovo politično zapuščino.

In res, kot je videti, na obzorju ni junaka, ki bi lahko ustavil avtokanibalsko agonijo, ki jo danes doživljajo vidno prizadeti nekdanji arogantni oblastniki LDS. Malo omembe vrednih imen t. i. levce še ni poskusilo z zdravljenjem oblastnega kompleksa, ki se je do zadnje pore zalezal v eldesovce v njihovi 12-letni roparski prihvataziji RS. Pri zdravljenju

ttega kompleksa so povsem odpovedali vsi aduti LDS, med njimi celo tako zveneče medicinsko ime, kot je dr. Dušan Keber, nekdanji strokovni direktor Kliničnega centra in nato minister za zdravje, sedaj ideolog LDS; povsem je odpovedalo tudi specialistično strokovno znanje dr. Slavka Ziherla, svetovno znanega strokovnjaka za nepotentneže, ki svoje izkušnje med drugim razdaja – kot strokovni direktor državne norišnice Ljubljana-Polje – vedno bolj anarholiberalni nepotentni Liberalni akademiji, iz katere se je ideološko napajala LDS, da ne naštevam drugih tako in drugače levih anarholiberalnih družboslovnih doktorskih šarlatanov, ki se sizifovski trudijo ustaviti neustavljivo.

Današnjega razkroja bolno oblastilne skorumpirane LDS ni moglo preprečiti niti kolektivno obiskovanje najdražjih diagnostičnih centrov niti skupinske psihoanalitične terapije nekoč najvidnejših članov LDS, zato se ne čudimo, da se danes javno med seboj čedalje bolj destruktivno obmetavajo s svojim blatom, pri čemer je prvi poslanec in demagoški ideolog Slavko Gaber, nekdanji srednješolski učitelj temeljev samoupravljanja in marksizma, ki se je med desetletnim ministrom povzpelo celo do višav podpredsednika vlade RS, in če me ne vara spomin, hkrati tudi do mesta podpredsednika LDS, danes pa se vidno prizadet, brez vplivnejših političnih funkcij, ne more in ne more sprijazniti z dejstvom, da ga v politično čedalje bolj obskurni LDS vodi – en navaden kaplar. Bolno!

*Franc Trunk,
veteran vojne za Slovenijo, Lucija*

Zakon o žrtvah vojnega nasilja

Leto 2006 se je prevesilo v leto 2007. Minulo leto je bilo izjemno razgibano tako na politič-

nem kot na drugih področjih, bili smo priča velikih dogodkov in pomembnih odločitev. Mnogokrat žal tudi v velikih napetostih, nasprotovanjih in nesoglasjih. Zaželeno bi bilo, da bi bilo teh v prihodnje čim manj.

Naj preidem k dejstvu, o katerih želim govoriti. O krivicah, ki so se dogajale mnogim družinam v Sloveniji v vojnem in povojnem času, šele v zadnjih letih javno razpravljamo, jih razčiščujemo in o njih pišemo. Mnenje mnogih pa je, da je to preteklost treba pozabiti in se zazreti v prihodnost. To se sliši zelo lepo! Vendar pa se tisti, ki smo okusili, doživeli krivice v vojnem in povojnem času, s takšnim razmišljanjem ne moremo sprijazniti.

V tem sestavku ne bom pisala o umorih naših očetov, naših staršev in tudi ne o bolečih izkušnjah, ki smo jih kot otroci žrtev doživljali. To sem storila v člankih Kadar človečnost v človeku zamre, Čas, ki mi ne da miru in Izkušnje doživete, ki so bili objavljeni v tedniku Demokracija. Poglavitno vsebino iz navedenih člankov – dodala pa sem še nova spoznanja, sem objavila v članku Krivica boli, ki sem ga posvetila svojemu očetu Francetu Turnšku in še šestim njegovim prijateljem, znancem, ki so bili žrtve aktivistov OF – članov komunistov (okrajnega komiteja KP). Umorjeni so bili decembra 1943 kot civilisti, in to brez kakršnih koli dokazov o krivdi in brez sodbe. Živeli in službovali so na kamniškobistriškem območju in bili tam tudi umorjeni. Vsi so bili zavedni Slovenci, nasprotniki fašizma in vsak je po svojih močeh in zmožnostih podpiral odporniško gibanje, a so kljub temu postali žrtve aktivistov OF.

V Gorenjskem muzeju so pred leti začeli organizirati študijske krožke. V njih so se zbirali posamezniki, ki so v vojnih ▶

► letih izgubili svoje najbližje in najdražje – očete, starše. V letih 2002–2003 so ti krožki, ki jih od samega začetka vodi Jože Dežman, dobili naslov Študijski krožek Moč preživetja.

Člani tega krožka so v septembru leta 2004 na Ustavno sodišče RS skupinsko vložili svoje pobude za spremembo zakona o žrtvah vojnega nasilja in popravil krivic. Številni sotrpini smo to pobudo podprli posamično in prav tako seznanili ustavno sodišče s svojimi usodami. Predložili smo vloge z vso ustrezno in razpoložljivo dokumentacijo ter obrazložitvijo. Mnogi smo se obrnili tudi na Ministrstvo RS za pravosodje oziroma Komisijo za izvajanje zakona o popravil krivic in ji posredovali gradivo o krivicah, ki so nam bile storjene. Komisiji smo hvaležni, ker nam je tako pomagala oblikovati pobude za ustavno presojo zakona o žrtvah vojnega nasilja.

Ob koncu minulega leta smo bili na svoje veliko veselje seznanjeni s tem, da je ustavno sodišče soglasno pritrdilo našim pobudam. Zato se v svojem in v imenu mnogih potomcev žrtev Ustavnemu sodišču RS za razumevanje iskreno zahvaljujem. Zame je bil to izreden dogodek in prepričana sem, da je bil tak tudi za vse druge žrtve.

Zdaj je odločitev ustavnega sodišča v rokah državnega zbora oziroma naših poslancev. Ustavno sodišče je namreč državnemu zboru naložilo, da v skladu z njegovo odločbo v enem letu dopolni zakon o žrtvah vojnega nasilja. Naša želja je, da bi se vsi tisti poslanci, ki se ne strinjajo s sprejetjem oziroma z dopolnitvijo omejenega zakona, seznanili z našimi

RADIO
96,4 MHz *Ta pravi!*
Slovenske gorice

Trg osvoboditve 5, 2230 Lenart, tel: 02/729 02 20, 720 73 24, fax: 02/720 73 22
ELEKTRONSKA POŠTA: radio@radio-rsg.si, INTERNET STRAN: www.radio-rsg.si

RADIO DMEV
97.2, 99.5, 103.7, 106.2 MHz
UKV, STEREO, RDS

usodami, ki so predstavljene v številnih glasilih, revijah in knjigah. Vabimo pa jih tudi na pogovore v naše krožke, kjer bodo lahko dobili vsa dodatna pojasnila. Prepričana sem, da bi to pripomoglo k njihovi odločitvi pri obravnavi in sprejemanju zakona.

Želimo si tudi, da bi bil zakon v državnem zboru sprejet z večino glasov poslancev in ne s preglasovanjem. S tem bi bil storjen velik korak k dejanski spravi, ki je zelo pomembna za nadaljnje mirnejše sožitje vseh Slovencev in državljanov RS.

Naj tu navedem misel, ki sem jo prebrala v članku Travme naše preteklosti – ko je dialog izgubljen, ki ga je napisal Samo Resnik v Sobotni prilogi Dela 6. januarja 2007, str. 26: »... dežela, ki nima moči, da bi se mirno pogovorila o veliki travmi svoje preteklosti, (je) ujetnik te preteklosti, ujetnik grehov in ne ozdravljene groze ljudi izpred dveh generacij, in ta ujetost ves čas hodi za njo, živi v njej, v mnogih oblikah.« Ob tej ugotovitvi se je vredno zamisliti! Upam, da mi avtor ne bo očital, da sem navedeni stavek iztrgala iz konteksta.

Svoje pisanje končujem z naslednjo mislijo in željo: otroci, potomci žrtev partizanskega nasilja, ki smo še živi, smo dosegli že tista leta starosti, ko nam je vsak dan življenja podarjen. Zato si želimo, da naš državni zbor ne bi predolgo odlašal z obravnavo zakona, katerega potrditev in sprejetje je tako za otroke žrtev kot za naše nedolžne žrtve velikega in odločilnega pomena.

Krivičnega bremena, ki smo ga svojci žrtev nosili pol stoletja, ne bi radi zapustili svojim potomcem in ne svojim znancem.

Angelca Turnšek, Ljubljana

Resnica o Iraku?

Oddaja Odmevi dne 16. januarja 2007, v kateri so nastopali obrambni minister, dva poslanci in profesor s FDV, ni razjasnila resnice o Iraku, kar naj bi v tej oddaji želeli dokazati. Ameriški predsednik je mnenja, da je v Irak treba poslati še vsaj 20 tisoč vojakov, kar je v resnici dobra zamisel, le da je število še vedno premajhno, o čemer se krešejo mnenja pri nas, v ZDA in po svetu. Dodatni vojaki pa že prihajajo v Irak. Prav te dni je bilo slišati, da afganistanski voditelji prosijo Američane za povečanje števila vojakov tudi v Afganistanu, zadnje dneve prosijo za dodatno orožje in odobravajo Bushev načrt v Iraku. Ali v Iraku poteka državljanska vojna, je bilo ta večer vprašanje, na katerega so odgovarjali gostje oddaje. Kot običajno je poslanec kontinuitete seveda pritrjeval. Državljska vojna bi bila videti drugače. V Iraku so problem teroristi-samomorilci. Navidezna sprtost med šiiti in suniti je znana, čeprav so oboji iste vere. Druži jih le enako stališče do tujcev-nevernikov. Državo bi nujno morali demokratizirati, v njej ne bi smelo biti tako močnega vpliva vere, sicer nikoli ne bodo napredovali! Zato navidezna delitev na šiite in sunita ne pove veliko. Vladavina ene verske sekte je v času diktatorja Sadama Huseina pustila globok razdor in spor med Iranom in Irakom, saj so se eni veselili njegovega obesa, drugi so se nanj jezno odzvali s samomorilskimi napadi. Ti samomorilci so na žalost orodje sfanatiziranih islamistov, ki se seveda sami nikoli ne podajo v kakšno samomorilsko akcijo, vedno pošiljajo za te akcije izurjene mladeniče. Prav ti fanatiki iz ozadja

so tisti, ki bi se radi dokopali do naftnih polj in zavladali svetu! To zveni zelo naivno in morda neresno, vendar je resnično! V omenjeni oddaji je sodeloval tudi ideolog, ki vsako potezo ZDA in Nata zavrača. Morda bi ravnal drugače, če bi se v Iraku tepli med seboj kristjani, ker pa tam vlada jo islamisti, je seveda vedno proti ZDA in vsem, ki hočejo tam narediti red. Na žalost je organizacija OZN pasivna. Dokler ne bodo v Iraku zaprli meje in imeli pod kontrolo prav vsakega, ki prihaja, med drugim tudi iz Sirije in Irana, tam ne bo miru. Prav tistega dne, ko so govorili o problemih v Iraku, se je samomorilec-terorist razstrelil med množico študentov, pobil okoli 70 študentov; prav gotovo je bila večina iste vere, kot je bil samomorilec! Tako izkoriščanje fanatičnih islamistov, ki množično pobijajo svoje ljudi, bi lahko kazalo na državljansko vojno, saj je podobno povojnemu pobijanju v Sloveniji, tedaj v Jugoslaviji, ki je bilo nadaljevanje državljanske vojne. Tedaj je v Sloveniji umrlo na tisoče ljudi, pobiti pa so ji dali maloštevilni, za katere se še vedno »nič ne ve, kdo so bili«. Izganjanje, poboji, posiljevanje, janičarstvo, prevzgoja v muslimansko vero ipd. se nadaljujejo v Sudanu, v Somaliji in še marsikje. V Somaliji je bilo pred leti kar nekaj kristjanov, pred kakšnimi 30 leti so morda bili v večini, vendar so te kristjane pobijali, umirali so od lakote, žeje, zaradi najhujšega nasilja nad ljudmi. Nasilna širitev islama v omenjenih dveh državah pa ni osamljen primer, saj je samomorilstvo strah in trepet po vsem svetu. Primer Darfurja, kjer posiljene žene rojevajo muslimanske otroke, moške prevzga-

88,3 & 105,1 MHz
ALPSKI VAL
Radio Alpski val
www.alpskival.net
† 05 38 11 886
† 05 38 11 674

jajo v muslimane, če se upirajo, morajo umreti, nemuslimanske otroke vzgajajo v sodobne janičarje ipd. Podobno je v Libanu. Na žalost tudi že v državah, kjer so do pred kratkim bili še pretežno kristjani. Način, kako to počno, je nezaslišano, vendar takih stvari najbrž niti naš vrli poslanec ne pozna. Bil sem v kar nekaj muslimanskih deželah (okoli 12), ponekod nekaj časa, v tem času sem se znašel (bilo je že pred desetletjem) v pakistanskem delu Kašmirja, med množico od 4 do 5 tisoč mladeničev (žensk tam zaradi »enakpravnosti« med spoloma ni na ulicah), ki jih je bodril imam. Njegov glas je hrumel iz džamije. Vsi mladeniči so imeli jeklene zanke in med seboj prikazovali davljenje sovražnikov-nevernikov na drugi strani meje v Šrinagarju, dogajalo pa se je v Muzafarabadu, ki je nekakšna prestolnica pakistanskega dela Kašmirja. Vsi ti mladeniči so bili drogirani in naduti, vzgojeni proti nevernikom, posrednik je bil pridigar iz džamije. Kdo so njihovi pravi vodje, seveda nihče ni vedel. Vendar po Koranu ni dovoljeno pobijati. To je potrdil tudi oče, ki je v Italiji pred meseci svoji hčerki prerezal vrat in dejal, da je ni ubil, ampak samo kaznoval po islamskih pravilih. Primer samomorilcev v ZDA, ko so se naučili zasilno pilotirati, da so se z letalom, polnim ljudi, zaleteli v zgradbo, polno ljudi. V Pakistanu sem bil v času, ko so preizkusili atomsko bombo in so ljudje od veselja plesali po ulicah! V Keniji sem se srečal s skupino mlajših muslimanov nekaj let pozneje. Mladci v Keniji so bili študentje, ki so jih poslali na prakso v notranjost dežele. Vsi so bili muslimani, bodisi rojeni ali pa so islam sprejeli, preden so dobili štipendije. Vsi po vrsti so verjeli, da je Sadam Husein neumrljiv, in ko bo premagal Ameriko ter potem še ves svet, bo vzpostavil muslimanski red. Vsi so imeli brate ali strice, očete v Iraku, tam so v Huseinovi vojski služili za velik denar in ga pošiljali svojcem v Kenijo. Miselnost in brezglava vera teh študentov v Huseina je bila zame pred leti za skrbljiva. Niti ne morem opisati vsega, kako so ti mladi študentje razmišljali. Pripovedovali so mi,

da imajo najboljše učitelje, kakršnih ne premore niti Amerika! Tudi v Evropi je bilo izgnanih že kakšnih tristo imamov ali kar so že bili, ki so največkrat pridigali v džamijah in so odobravali teror. Tak teror, kot se dogaja zadnje desetletje na tej Zemlji, se ni dogajal nikoli prej, vendar v OZN ne storijo nič. Sudan se otepa ZN kot hudič križa, vsak, ki malo razmišlja, dobro ve zakaj. Nub menda sploh ni več, vendar to ne zanima vlad Sudana, Kitajske, Rusije, ki imajo tam interes in je nafta zanje vse. Sudan je pred nekaj stoletji že »izvažal« islam, med drugim v Gvinejo na zahodu Afrike, kjer je bilo še leta 1970 okoli 80 odstotkov muslimanov. Tam sem se prvič srečal z islamom v Afriki. V Iraku je problem vzgoja vojakov. Tam ni čisto jasno, kateri strani se bodo ti vojaki pridružili, vendar bi morali biti v bližnji prihodnosti previdni. Na vsak način bi morali preprečiti samomorilstvo. Pri vzgoji samomorilstva igra veliko vlogo tudi korupcija, ki bi jo lahko opredelili kot korupcijo na najnižji ravni, saj so mladi fantje večinoma brezposelni, dovezetni za denar. Ustaviti samomorilstvo ni preprosta naloga, je pa mogoča. Sudan npr. ne dovoli vstopa predstavnikom OZN, kaj šele vojski pod okriljem OZN, iz preprostega razloga, ker bi tako morali ustaviti genocid. V Iraku je bilo do nedavnega pobitih okoli 34.000 prebivalcev (danes je najbrž ta številka že mnogo večja), večino so pobili Iračani, torej pobijajo sami sebe, in to predvsem s pomočjo samomorilcev teroristov, zato bi se vse zavezniške vojske in iraška morale osrediniti na ta problem. Španci so se hitro odločili umakniti svoje enote iz Iraka, s tem so v celoti ustregli volji teroristov. To so zgrešene politične odločitve, ki so kot bumerang za tiste države, ki popuščajo terorju. Na koncu naj povem, da so trditve nekaterih levičarjev, ki se zadnje čase pojavljajo v medijih, da so »teroristi moderni borci za svobodo«, čista neumnost. Če je množični teror večinoma drogiranih, poneumljenih mladih fantov vrлина osvobajanja, potem je konec sveta zares blizu.

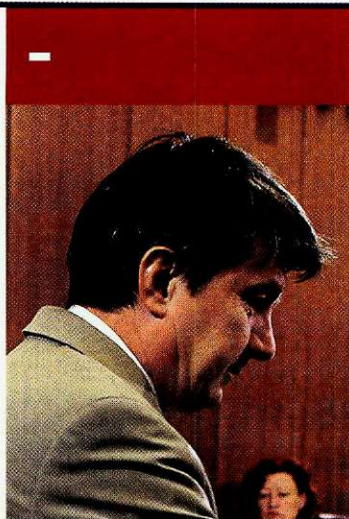
Silvan Štokelj, Ljubljana

Tihotapci in kaznjenci

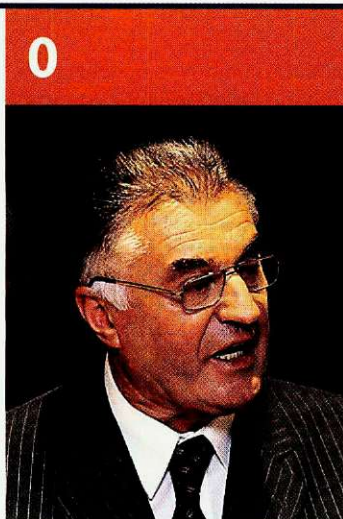
Marija Vodišek

Sedaj vemo, da sta dolga leta v Titovi Jugoslaviji sočasno obstajali dve ekonomiji. Tihotapska in kazenska, obe na državni ravni, obe po splošnih in svetovnih merilih nezakoniti in prikriti. In obe z glavnim ciljem nagraditi in obogatiti zanesljive, zveste sopotnike in izvajalce storjenih zločinov nad lastnim narodom. V treh tv-oddajah smo poslušali nekdanjega Titovega bančnega »specialca« Nika Kavčiča, ki je s ponosom pripovedoval, kako so po vojni utrjevali finance komunistične »gospodke«. Zanje ni smelo biti nobenega pomanjkanja in za dosego tega cilja so bila dovoljena vsa sredstva. Poleg »vzporadne ekonomije« Nika Kavčiča so za »remont« povojnega gospodarstva skrbeli novodobni tlačani, ki so s podložniškim delom kot nekoč v fevdalizmu obnavljali DOMOVINO. Seveda je bila med tema dvema ekonomijama velika razlika. Prva, Kavčičeva, je imela za cilj obogatiti »novi razred« ošabnih rdečih povzpeticov, ki so že v gmajni zasedli položaje, ki so jim omogočali, da so počeli, kar so hoteli. Večina vodilnih je postala nedotakljiva, dokler niso padli v nemilost. Zasegli so vso imovino osumljenih, od bivališč do vsega, kar so si tovariši zaželeli. Za dosego vseh teh ciljev je »novi razred« ustanovil taborišča. Kazenska in delovna. Zgled jim je bila Stalina Sovjetska zveza. Res so se pozneje sprli z njim, toda to je že druga zgodba. Porušeno in osiromašeno domovino je bilo treba obnoviti. Kdo to lahko naredi? »Kolaboranti, izdajalci, vojni dobičkarji, nergači, sumljivci itd.« Določala pa so jih razna udbovska poverjeništa pri OLO. Vseposod so postavili taborišča in vanje stlačili takratne izbrisane. Kdor je prišel v tako taborišče, je bil brez slehernih človekovih pravic. (Hanžek o tem seveda ne ve nič.) Profesorji, učitelji, uradniki, bolniki, duhovščina so morali, nevajeni težaštva, ob pičli in slabi hrani izvrševati najtežja dela. Koliko je bilo delovnih nesreč, koliko teh sužnjev je med tlako zbolelo in tudi umrlo? Vse to je opisano v obsežni knjigi dr. Milka Mikole »Osvobodjeni gradimo«. To ni pripovedka, to so arhivski dokumenti z imeni in podpisi. Dokument št. 13 z dne 8. julija 1946 obravnava Hišni red za kazensko-poboljševalne zavode, zavode za prisilno delo, okrožne in okrajne zapore LR Slovenije. Člen 14 se glasi: »Vsak obsojenec ali preiskovanec mora na LASTNE STROŠKE poklicati zdravnika, specialista, in to tistega, katerega mu dovoli upravnik, v kolikor to smatra za potrebno zdravnik zavoda ali zapora. In člen 15: »Zdravniškemu pregledu specialista mora prisostvovati zdravnik zavoda ali zapora.« Ob prebiranju dolgih seznamov »kaznjencev« ugotoviš, da so bili običajno obsojeni na 3 mesece kazenskega zapora, potem pa kar po vrsti na dodatnih 24 mesecev »družbeno koristnega dela« v raznih deloviščih, kot so Moste, Medvode, Litostroj, Soča, Kidričevo itd. Kako so s takimi »prestopniki« delali, vedo le tisti, ki so tam garali, in seveda oni, ki so to počeli. Na koncu vsakega dopisa, obvestila ali seznama pa so bile odrešujoče in vzpodbudne besede: Smrt fašizmu - svoboda narodu! In ta pozdrav, ki nas spominja zločinskih povojnih let, nekateri - med njimi tudi kakšen sprenevedavi minister - še uporabljajo.

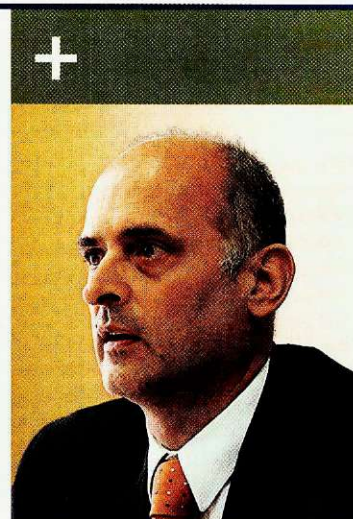
Politični semafor

Bo postal detektiv? Poslanec LDS Jožef Školč se je v zadnjem času očitno prebudil iz zimskega spanja, njegova glavna skrb pa je predvsem raziskovanje uporabe službenega avtomobila zunanjega ministrstva za zasebne potrebe, kar naj bi bila storila ministrova žena Meta Rupel. Zato je celo predlagal razširitev seje parlamentarnega odbora za zunanjo politiko. Zaradi svoje strasti po raziskovanju bi v prihodnosti morda lahko postal celo zasebni detektiv.

Hvalnica Gaspariju Med tistimi, ki so javno podprli Mitjo Gasparija pri vnovični kandidaturi za guvernerja Banke Slovenije, je tudi predsednik državnega sveta Janez Sušnik, član SLS. Njegova poteza vzbuja začudenje, saj je njegova stranka – še kot »stara« SLS – leta 1994 vložila interpelacijo proti Gaspariju, ko je bil finančni minister. Podporo Gaspariju je že pred tem zagotovila tudi poslanska skupina SLS. In kaj na to poreče Marjan Podobnik?

Pravniško natančen Dimitrij Kovačič, poslanec SDS in predsednik parlamentarne preiskovalne komisije, ki preiskuje razmere na državnem tožilstvu, ima v zadnjem času precej dela, saj je med drugim komisija, ki jo vodi, zaslišala nekdanjega predsednika države Milana Kučana, kasneje pa je s preverjanjem ugotovila, da je Kučan spreminjal svoje izjave. To seveda dokazuje, da Kovačiču poguma ne manjka, saj ga napadi Kučanovih privrženecv niso ustavili.

Uspešen menedžer

V zadnjih dveh letih je v Sloveniji mogoče veliko slišati o politično motiviranih kadrovskehih menjavah v gospodarstvu, za kar naj bi skrbela Janševa vlada in s tem domnevno povzročala škodo slovenskemu gospodarstvu. Takšni očitki so se pojavili predvsem takrat, ko so svoje položaje bodisi prostovoljno, bodisi pod prisilo zapustili direktorji, ki spadajo v krog Kučanovega Foruma 21 (popularno imenovani »rdeči« direktorji). Vendar pa njihova zamenjava z mlajšimi kadri ni povzročila gospodarske katastrofe, prej nasprotno. Ko je moral Zoran Jančič zapustiti Mercator, se je govorilo, da bo njegov odhod pomenil zaton Mercatorja. Resnica pa je prav obratna, saj Mercator pod vodstvom Žige Debeljaka ostaja še naprej uspešno podjetje.

V Krki je že sredi leta 2004 Jože Colarič zamenjal dotedanjega predsednika uprave Miloša Kovačiča, ki se je upokojil. Novomeška

farmaceutska družba je lani ustvarila 113 milijonov evrov čistega dobička, kar je približno za dvajset odstotkov več kot leto prej, za leto 2007 pa Colarič napoveduje 130 milijonov evrov dobička. Uspeh Krke dokazuje tudi promet z delnicami na ljubljanski borzi, cena delnice pa je že preseгла 900 evrov. Zgodba o uspehu torej. G. B.

NAROČILNICA

NAROČILO (označite z x):

- ☐ Tone Kuntner: **Mati Slovenija**
- ☐ Dušan S. Lajovic: **Med svobodo in rdečo zvezdo**
- ☐ Milan Zver: **100 let socialdemokracije**
- ☐ Albert Svetina: **Od osvobodilnega boja do banditizma**
- ☐ Janez Janša: **Okopi**
- ☐ Janez Janša: **Premiki**
- ☐ Jaklič in Toplak: **Ustava Združenih držav Amerike s pojasnili**
- ☐ Cijan, Toplak, Dubrovnik (ur.): **Državna ureditev Republike Slovenije**
- ☐ Viktor Miklavčič: **Pričevanja**
- ☐ Jan F. Triska: **Pozabljena fronta prve svetovne vojne**
- ☐ M. Zajc, F. Kozina, F. Dejak: **Ušli so smrti**
- ☐ Vasja Klavara: **Predel 1809**
- ☐ Tomaž Butkovič: **Vzpon Bohinja pred zatonom Avstro-Ogrske**
- ☐ Jože Dežman: **Moč preživetja**
- ☐ Jože Hubad: **Dolga slovenska pot v svobodno Evropo**
- ☐ Andrej Capuder, Bogdan Kladnik: **Slovenija brez meja**
- ☐ Jože Dežman, Marjan Linas: **Med kljukastim križem in rdečo zvezdo**
- ☐ Jože Dežman: **S pravno ljubeznijo iz rdeče ledene dobe**
- ☐ A. Elste, M. Koschat, H. Filipič: **Nacistična Avstrija na zatožni klopi**
- ☐ Stane Kos: **Stalinistična revolucija na Slovenskem 1941-1945, I.**
- ☐ Stane Kos: **Stalinistična revolucija na Slovenskem 1941-1945, II.**
- ☐ Tamara Griesser-Pečar: **Stanislav Lenič, življenjepis iz zapora**
- ☐ Eiletz: **Zgodovina neke kolaboracije: Boljševiki in Nemci 1914-1918**
- ☐ Andrej Rahten: **Pozabljeni slovenski premier**
- ☐ Dieter Blumenwitz: **Okupacija in revolucija v Sloveniji (1941-1946)**
- ☐ Vasja Klavara: **Koraki skozi meglo**
- ☐ Milan Zver: **Demokracija v klasični slovenski politični misli**
- ☐ Tita Kovač Artemis: **Baron Janez Vajkard Valvasor**
- ☐ Ive A. Stanič: **V objemu osvoboditeljev**
- ☐ Jože Zemljič: **Življenje je večna borba**
- ☐ **NOVO** Silvin Eiletz: **Skrivnost komiterne**

9,18 EUR / 2.200,00 SIT
25,87 EUR / 6.200,00 SIT
9,18 EUR / 2.200,00 SIT
27,95 EUR / 6.700,00 SIT
9,18 EUR / 2.200,00 SIT
9,18 EUR / 2.200,00 SIT
20,82 EUR / 4.990,00 SIT
35,46 EUR / 8.500,00 SIT
20,44 EUR / 4.900,00 SIT
22,95 EUR / 5.500,00 SIT
16,29 EUR / 3.906,00 SIT
28,07 EUR / 6.727,00 SIT
22,95 EUR / 5.500,00 SIT
27,16 EUR / 6.510,00 SIT
4,13 EUR / 990,00 SIT
45,27 EUR / 10.850,00 SIT
20,82 EUR / 4.991,00 SIT
27,16 EUR / 6.510,00 SIT
22,11 EUR / 5.300,00 SIT
4,52 EUR / 1.085,00 SIT
4,52 EUR / 1.085,00 SIT
18,56 EUR / 4.449,00 SIT
27,94 EUR / 6.696,00 SIT
17,65 EUR / 4.232,00 SIT
16,02 EUR / 3.840,00 SIT
26,95 EUR / 6.460,00 SIT
18,36 EUR / 4.400,00 SIT
12,51 EUR / 3.000,00 SIT
10,43 EUR / 2.500,00 SIT
8,34 EUR / 2.000,00 SIT
23,96 EUR / 5.741,77 SIT

Izpolnjeno naročilnico pošljite na naslov:

**Demokracija, p.p. 4315,
1000 Ljubljana**
ali na faks 01 230 06 61.

Poštino po veljavnem ceniku Pošte Slovenije plača naslovnik ob prevzemu. Vse cene vsebujejo 8,5% DDV.

Obvestilo potrošnikom:
Informativne cene v evrih so preračunane iz tolarskih cen po centralnem paritetnem tečaju 1 EUR = 239,64 SIT.

Ob naročilu

2 (dveh) knjig:
daro lonček "Demokracija"

3 (treh) knjig:
daro lonček + kapa "Demokracija"

4 (štirih) in več knjig:
daro lonček + kapa "Demokracija" + knjiga (po našem izboru)

☐ Naročam tednik Demokracija

število izvodov: _____

Naročnino želim plačevati:

- ☐ mesečno* ☐ 4 x letno (9% popust) ☐ 2 x letno (10% popust) ☐ 1 x letno (20% popust)

* Če želite uveljaviti 8% mesečni popust pri naročnini, vas prosimo, da označite status, ki ga imate:

- ☐ upokojenec, ☐ invalid, ☐ brezposeln, ☐ študent ali dijak

Ime in priimek (ime podjetja): _____

Datum naročila: _____

Datum rojstva (samo fizične osebe): _____

Ulica: _____

Podpis in žig naročnika (samo pravne osebe): _____

Kraj, poštna št.: _____

Kontaktna oseba (samo pravne osebe): _____

Davčni zavezanec: ☐ NE ☐ DA ID za DDV: _____

NAGRADNA IGRA

Z Demokracijo do novega telefona

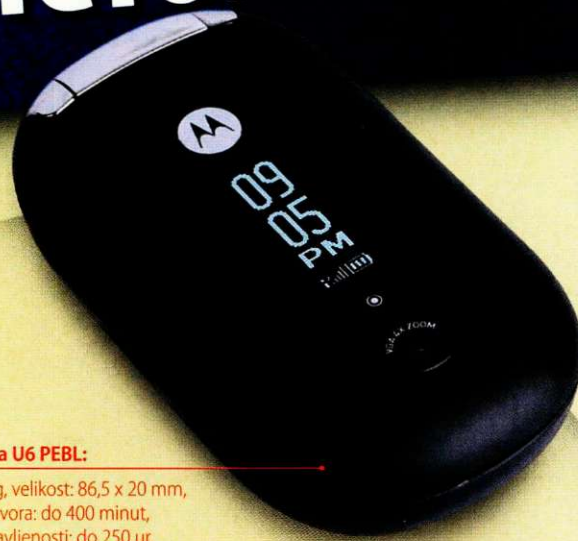
Tednik Demokracija svojim novim naročnikom¹ vsak mesec podarja 5 aparatov GSM Motorola U6 PEBL.

Vsi dosednji naročniki² tednika Demokracija pa sodelujete v žrebanju za 5 dodatnih aparatov GSM. Nagradna igra traja do 31. marca 2007.

Rezultati žrebanj bodo objavljeni na spletni strani www.demokracija.si (na spletni strani so objavljena tudi pravila nagradne igre).

1. Priložena naročilnica z datumom po 1. 9. 2006.

2. Naročniki do 1. 9. 2006.

Motorola U6 PEBL:

teža: 110g, velikost: 86,5 x 20 mm,
čas pogovora: do 400 minut,
čas pripravljenosti: do 250 ur,
SMB vgrajenega spomina,
koledar, GPRS, WAP

MMS³

MP3³

VGA

tednik
DEMOKRACIJA

☐ Naročam tednik Demokracija

število izvodov: _____

Naročnino želim plačevati:

- ☐ mesečno* ☐ 4 x letno (9 % popusta) ☐ 2 x letno (10 % popusta) ☐ 1 x letno (20 % popusta)

* Če želite uveljaviti 8 % mesečnega popusta pri naročnini, vas prosimo, da označite status, ki ga imate:

- ☐ upokojenec ☐ invalid ☐ brezposeln ☐ študent ali dijak

Ime in priimek (ime podjetja): _____

Datum rojstva (samo fizične osebe): _____

Ulica: _____

Kraj, poštna št.: _____

Kontaktna oseba (samo pravne osebe): _____

Datum naročila: _____

Podpis in žig naročnika (samo pravne osebe): _____

Davčni zavezanec:

☐ NE

☐ DA

ID za DDV _____

Izpolnjeno naročilnico pošljite na naslov:

**Demokracija, p.p. 4315,
1000 Ljubljana**

ali na faks 01 230 06 61.

Podpisani/a se zavežujem, da bom naročnik/ca in redni plačnik/ca vsaj eno leto od datuma naročila.

Cena posameznega izvoda tednika Demokracija znaša 2,30 € (551 SIT). Obvestilo potrošnikom: Informativne cene v evrih so preračunane iz tolaških cen po centralnem paritetnem tečaju 1 EUR = 239,64 SIT. Nova obzorja d. o. o., Komenskega 11, Ljubljana